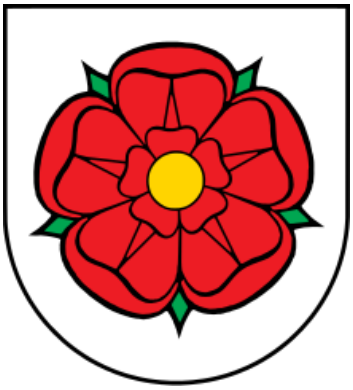

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOCHOCIN NA LATA 2025-2034

Opracowanie:

Urząd Miasta i Gminy Sochocin

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miasta i Gminy w Sochocinie i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 4

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY SOCHOCIN 7

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej 8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej 10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej 12
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych 15

4.1. Ocena sytuacji w Gminie 16

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe 20

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej 22

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SOCHOCIN 25

1. Misja i wizja 26
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia 27
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Sochocin oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie 38
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań 51
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych 54
6. Ramy finansowe i źródła finansowania 57

ZAŁĄCZNIKI 59

ZAŁĄCZNIK NR 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY SOCHOCIN 59

ZAŁĄCZNIK NR 2: WZÓR ANKIETY 108

ZAŁĄCZNIK NR 3: TABELA EWALUACYJNA (TABELA ZOSTANIE DODANA PO AKCEPTACJI KIERUNKÓW DZIAŁAŃ) 115

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2034 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby infrastrukturalne czy środki finansowe. Stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Sochocin, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Sochocin będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Sochocin, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2025 do 2034 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Sochocin w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Sochocin) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2025-2034.

Prace nad Strategią rozpoczęto w maju 2024 roku decyzją Burmistrza Miasta i Gminy Sochocin o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie Uchwały nr II/10/2024 Rady Miejskiej w Sochocinie z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas warsztatu strategicznego. W warsztacie udział wzięli pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Sochocinie oraz gminnych jednostek organizacyjnych, radni, lokalni działacze, członkowie organizacji pozarządowych działających w Gminie oraz przedsiębiorcy. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad wyznaczonymi obszarami. Pierwszą część spotkania stanowiła diagnoza potencjału Gminy i obszarów problemowych wykonana poprzez określenie mocnych i słabych stron jednostki. Następnie w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby i potencjały przystąpiono do formułowania kierunków działań. Na koniec spotkania, dzięki wykonanej analizie, możliwe było wypracowanie założeń misji oraz wizji rozwoju Gminy Sochocin. Wypracowany podczas warsztatów materiał wykorzystany został przy opracowywaniu projektu Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Poszczególne etapy prac nad Strategią przedstawione zostały na poniższym schemacie.

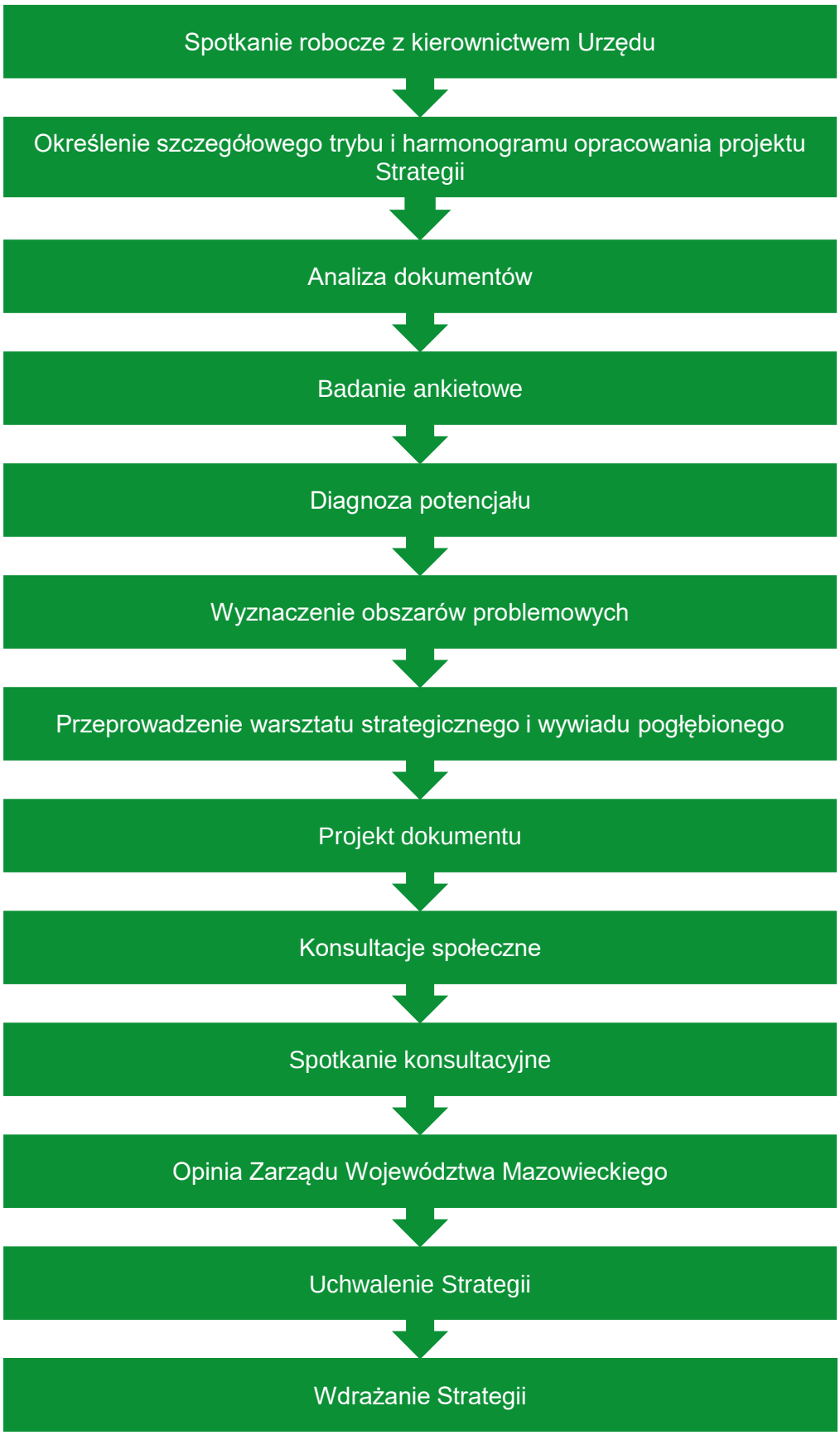
Spotkanie robocze z kierownictwem Urzędu
Określenie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii
Analiza dokumentów
Badanie ankietowe
Diagnoza potencjału
Wyznaczenie obszarów problemowych
Przeprowadzenie warsztatu strategicznego i wywiadu pogłębionego
Projekt dokumentu
Konsultacje społeczne
Spotkanie konsultacyjne
Opinia Zarządu Województwa Mazowieckiego
Uchwalenie Strategii
Wdrażanie Strategii

CZĘŚĆ I:
STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY SOCHOCIN

Na podstawie przeprowadzonej Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Sochocin zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1 do dokumentu. Wnioski stanowią jedną z podstaw do określenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach wdrażania niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Sochocin jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części powiatu płońskiego, w centralnej części województwa mazowieckiego, którą w 2022 roku zamieszkiwało 5 689 osób. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 122 km^2, co stanowi ok. 8,8% powierzchni powiatu płońskiego. W skład badanej jednostki wchodzi miasto Sochocin oraz 28 sołectw. Pod względem funkcjonalnym Gmina zawiera się w kategorii gmin o ekstensywnym zagospodarowaniu. Gmina położona jest ok. 11 km od Płońska oraz ok. 26 km od Ciechanowa. Miasto Sochocin stanowi lokalne centrum administracyjne oraz siedzibę władz gminnych. Ponadto, pełni ono funkcję ośrodka usługowego, w szczególności w zakresie dostępności do usług podstawowych, dla wszystkich mieszkańców Gminy.

Sieć drogowa Gminy Sochocin składa się ze szlaków o znaczeniu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Przez centralną część badanej jednostki, w układzie północ-południe, przebiega droga krajowa nr 50 (relacji Ciechanów – Ostrów Mazowiecki), która prowadzi przez miasto Sochocin. Z kolei przez południową cześć Gminy, w układzie wschód-zachód, przebiega droga wojewódzka nr 632 (relacji Płońsk – Nasielsk). Uzupełnienie gminnej sieci drogowej stanowią drogi powiatowe o łącznej długości 57 km oraz drogi gminne o łącznej długości 283,4 km. W odległości 9,7 km miasta Sochocina znajdują się dwa węzły drogowe umożliwiające wjazd na drogę ekspresową S7 relacji Gdynia – Rabka-Zdrój. Zauważalnym problemem w zakresie infrastruktury drogowej na terenie Gminy Sochocin jest zły stan nawierzchni dróg oraz wysoki odsetek dróg publicznych o nawierzchni nieutwardzonej.

W zachodniej części Gminy zlokalizowane jest lądowisko w Milewie, które posiada pas startowy o długości 950 m. Lądowisko obsługuje samoloty, śmigłowce, awionetki oraz szybowce. Obiekt ten wyposażony jest w infrastrukturę, która umożliwia realizację takich usług jak: organizacja szkoleń, wynajem samolotów, hangarowanie oraz tankowanie. Lądowisko wykorzystywane jest przez Modelarzy Aeroklubu Regionu Płońskiego i Klub Lotniczy Milewo.

Zauważalnym problemem w zakresie ładu przestrzennego i zagospodarowania terenu w Gminie jest brak przeprawy mostowej w miejscowości Gutarzewo, która ogranicza możliwości komunikacyjne jej mieszkańców oraz wymusza konieczność korzystania z przepraw mostowych w innych miejscowościach.

W Gminie realizowany jest bezpłatny dowóz uczniów do szkół podstawowych, który organizowany jest przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Sochocinie sp. z o.o. Podczas przejazdów zapewniany jest opiekun, który sprawuje pieczę nad dziećmi i młodzieżą. Przewozy realizowane są przez jeden autobus, który odbiera uczniów z wyznaczonych miejsc przystankowych na czterech trasach. Oprócz autobusu szkolnego w Gminie realizowane są również dalekobieżne połączenia autobusowe do większych miast, których organizatorem są prywatni przewoźnicy. Należy jednak zaznaczyć, że Gmina nie organizuje publicznego transportu zbiorowego. Ponadto, przez teren badanej jednostki nie przebiega żadna linia kolejowa. Oznacza to, że mieszkańcy nie posiadający samochodu osobowego narażeni są na wystąpienie zjawiska związanego z wykluczeniem komunikacyjnym.

Dostęp do wysokiej jakości Internetu szerokopasmowego stanowi integralną część rozwoju wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. W 2024 roku w Gminie Sochocin zidentyfikowano 1 593 punkty

adresowe, które znajdowały się w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych. Należy jednak zaznaczyć, że ok. 32% wszystkich zidentyfikowanych punktów adresowych znajdowało się poza zasięgiem usług szerokopasmowych. Oznacza to, że ok. 1/3 mieszkańców Gminy może być dotknięta wykluczeniem cyfrowym, dlatego zauważa się konieczność współpracy z podmiotami zewnętrznymi w celu rozwoju sieci Internetowej na jej terenie. Ponadto, w przeprowadzonym badaniu ankietowym respondenci wskazywali na rozwój sieci internetowej jako jeden z najważniejszych priorytetów rozwojowych Gminy.

Całkowita powierzchnia Gminy Sochocin wynosi ok. 122 km^2, z czego 67,4% stanowią użytki rolne. Z kolei lasy i grunty leśne zajmują 27,4% jej powierzchni. Kształtująca się w ten sposób struktura użytkowania terenu wskazuje na rolniczy charakter Gminy. Z przedstawionych danych wynika również, że zaledwie 5,2% powierzchni Gminy Sochocin wykorzystywanych jest na cele pozarolnicze (mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne).

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego Gmina Sochocin włączona została do wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych, które obejmują obszary ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi zlokalizowanymi w regionie oraz w strefie potencjału oddziaływania miast. Do zasad zagospodarowania obszarów należy ochrona otwartych terenów przez rozproszeniem, przeciwdziałanie negatywnych skutków suburbanizacji w zakresie ochrony środowiska, ochrona gruntów leśnych oraz gruntów rolnych klas I-III przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nieleśne i nierolnicze, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych i wspieranie działalności gospodarczej związanej z produkcją rolną.

W momencie opracowywania Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Sochocin, stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej Strategii, badana jednostka posiadała siedem Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, które obejmują cały obszar w granicach administracyjnych. Dla Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego przyjętego przez Radę Gminy Sochocin Uchwałą nr XVI/101/05 z dnia 19 maja 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sochocin zostało uchwalone pięć zmian. W związku z czym nie zachodzi konieczność wydawania decyzji o warunkach zabudowy na terenie Gminy. Obecnie prowadzone są prace nad uchwaleniem czterech miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które będą obejmować większość terenu Gminy.

Na tle średniej gmin powiatu płońskiego Gmina Sochocin charakteryzuje się niskim ruchem inwestycyjnym. W latach 2018-2022 w Gminie wydano łącznie 153 pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy wraz z projektem budowlanym, co stanowiło ok. 6% wszystkich pozwoleń wydanych w powiecie. Dodatkowo większość z nich dotyczyła pozwoleń wydawanych na nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej.

Powierzchnia Gminy Sochocin pokryta jest w ok. 82% różnymi formami ochrony przyrody – na jej terenie wyróżnia się m.in. 2 obszary chronionego krajobrazu, 7 użytków ekologicznych oraz 8 pomników przyrody. Występujące na terenie Gminy liczne formy ochrony przyrody stanowią o jej wysokich walorach przyrodniczych oraz mają znaczący wpływ na sposób gospodarowania jej przestrzenią. Należy również zaznaczyć, że znaczny odsetek powierzchni badanej jednostki pokryty różnymi formami ochrony przyrody korzystnie wpływa na jej atrakcyjność turystyczną, ale jednocześnie znacząco ogranicza możliwości inwestycyjne Gminy.

Historia Gminy Sochocin nierozerwalnie związana jest z dziedzictwem historycznym Mazowsza oraz ziemi ciechanowskiej, jednak głównym elementem kształtującym jej lokalną tożsamość jest działalność wyrobnicza związana z produkcją guzików z muszli. Produkcja ta szczególnie dynamicznie rozwijała się w okresie międzywojennym, przyciągając przedsiębiorców i rzemieślników. Po II Wojnie Światowej działalność została wyparta z rynku poprzez pojawienie się nowych technologii umożliwiających automatyzację pracy. W celu zachowania lokalnej tradycji stworzono Izbę Pamiątkową Guzikarstwa, która znajduje się w Miejskim Ośrodku Kultury w Sochocinie. Dziedzictwo Gminy związane z wyrobnictwem

guzików stanowi jej produkt lokalny oraz unikatowy element wyróżniający ją na tle gmin sąsiednich. Koniecznym jest zatem podjęcie działań, które umożliwią jego aktywną promocję, co w rezultacie przyczyni się do wzmocnienia potencjału turystycznego Gminy Sochocin.

Gmina Sochocin posiada dobrze rozwiniętą bazę hotelarską – na jej terenie znajduje się obiekt wypoczynkowo-hotelarski, pensjonat, leśniczówka, domy letniskowe oraz wydzielone pole namiotowo-biwakowe. Ponadto, niektóre obiekty noclegowe oferują liczne atrakcje m.in.: baseny, balie, sauny, SPA, siłownie, boiska, place zabaw, ogniska, pikniki, kuligi w zimie, warsztaty kulinarne, przyrodnicze i plastyczne. Dodatkowo przez teren Gminy przebiega trasa rowerowa „Zielona 7" relacji Warszawa – Gdańsk oraz czerwony szlak rowerowy „Obwodnica Płońska". Dodatkowym atutem wpływającym na potencjał turystyczny Gminy Sochocin są zlokalizowane na jej terenie stadniny koni oraz działalność Polskiej Ligi Western i Rodeo. Badana jednostka posiada również dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, która stwarza możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu. Wskazane elementy stanowią bazę do rozwoju zróżnicowanej i ciekawej oferty turystycznej Gminy.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Rozwój gospodarczy jest ściśle związany z poziomem przedsiębiorczości danej jednostki administracyjnej, który odzwierciedla m.in. liczba zarejestrowanych na jej terenie podmiotów gospodarczych. W 2022 roku na terenie Gminy Sochocin zarejestrowanych było 488 przedsiębiorstw, co stanowiło wówczas 6,6% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu płońskiego. Analizując strukturę działających w Gminie przedsiębiorstw zaobserwowano, że największą ich część stanowiły podmioty Sekcji G Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25% wszystkich podmiotów gospodarczych). Odnotowano również znaczny odsetek przedsiębiorstw Sekcji F Budownictwo (16% wszystkich podmiotów gospodarczych) oraz Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe (10% wszystkich podmiotów gospodarczych). Z przedstawionych danych wynika, że ok. 51% wszystkich podmiotów gospodarczych w Gminie Sochocin prowadziło swoją działalność we wskazanych powyżej trzech obszarach. Kształtująca się w ten sposób struktura przedsiębiorstw może wskazywać na niewystarczającą dywersyfikację lokalnego rynku pracy oraz trudności ze znalezieniem zatrudnienia wśród mieszkańców Gminy. Odzwierciedlają to również wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, w którym respondenci bardzo negatywnie ocenili m.in. możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem.

Dobrze rozwinięty rynek pracy jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność gospodarczą oraz możliwości rozwojowe gmin. W 2022 roku na terenie badanej jednostki udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 6,7%. Był to wynik zbliżony do średniej dla gmin powiatu płońskiego, jednak znacząco przewyższał on średnią dla wszystkich gmin województwa mazowieckiego. Ponadto, na terenie Gminy zjawisko to dotyczyło przede wszystkim osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, będących w wieku 25-34 oraz 35-44 lat, a także posiadających wykształcenie gimnazjalne/podstawowe i niższe. Zauważa się zatem konieczność podjęcia szerokiego zakresu działań, które umożliwią szybki powrót na rynek pracy osobom poszukującym zatrudnienia poprzez m.in. współorganizację szkoleń umożliwiających podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Gmina Sochocin charakteryzuje się rozwiniętą funkcją rolniczą, która wynika z jej endogenicznych potencjałów przyrodniczych. Na terenie badanej jednostki występują gleby brunatne wyługowane, mady, czarne ziemie oraz gleby pseudobielicowe. Ponadto, istotnym aspektem w zakresie rozwoju rolnictwa jest dobra dostępność do zasobów wodnych, która zapewniana jest w Gminie przez rzekę Wkrę. Zgodnie z danymi pozyskanymi podczas Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku na terenie badanej jednostki swoją działalność prowadziło 635 gospodarstw rolnych. W strukturze gospodarstw dominowały

gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha (41% wszystkich podmiotów) oraz 5-10 ha (26% wszystkich podmiotów). Oznacza to, że struktura gospodarstw w Gminie Sochocin charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem, a produkcja rolna przybiera charakter ekstensywny.

Dostępna i rozwinięta infrastruktura techniczna stanowi jeden z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą oraz inwestycyjną jednostek samorządu terytorialnego. W 2022 roku 91% mieszkańców Gminy Sochocin posiadało przyłącze do sieci wodociągowej. Z kolei dostęp do sieci kanalizacyjnej posiadało zaledwie 27% jej mieszkańców. W związku z przedstawionymi danymi zauważa się potrzebę rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich, które nie zostały objęte Aglomeracją Sochocin. Ponadto, na terenie Gminy zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków w Kondrajcu, która przy obecnym poziomie liczby mieszkańców jest w pełni przepustowa. Szacuje się jednak, że wraz ze wzrostem liczby mieszkańców konieczna będzie jej rozbudowa lub modernizacja. W 2022 roku na terenie badanej jednostki 47% mieszkańców posiadało przyłącze do sieci gazowej. Należy jednak zaznaczyć, że sieć ta znajduje się wyłącznie na terenie miasta Sochocin oraz terenach wiejskich (Bolęcin i Kuchary Żydowskie), a jej potencjalna rozbudowa na terenach wiejskich uzależniona jest od rentowności powstania instalacji.

Na terenie badanej jednostki zlokalizowane są trzy elektrownie wiatrowe w Bielach, Smardzewie oraz Wycinkach, których łączna moc wynosi 3 MW. Ponadto, w Gminie znajdują się dwie małe elektrownie wodne (MEW). Należy jednak zaznaczyć, że pomimo rozwijającej się branży OZE większość mieszkańców Gminy Sochocin wytwarza energię cieplną poprzez spalanie węgla kamiennego. Oznacza to, że koniecznym jest podejmowanie działań, które umożliwią redukcję emisji dwutlenku węgla oraz dwutlenku siarki do atmosfery w sezonie grzewczym.

Jednym z podstawowych czynników wpływających na prawidłowe funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego jest ich sytuacja finansowa. Analizując kondycję finansową Gminy Sochocin zaobserwowano, że w latach 2018-2023 jej dochody ogółem sukcesywnie rosły. W analizowanym okresie zwiększyły się one z 24,46 mln zł do 38,14 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, że w latach 2018-2023 wzrosły również wydatki ogółem jednostki. Na początku badanego okresu kształtowały się one na poziomie 26,43 mln zł, a w 2023 roku wyniosły 39,98 mln zł. Zaobserwowano również, że w 2018 i 2023 roku wynik budżetu Gminy był ujemny. Należy również zaznaczyć, że w analizowanym okresie wzrosła kwota długu, a jednocześnie zmniejszyła się wartość nadwyżki operacyjnej. Analizując strukturę dochodów budżetowych Gminy Sochocin w latach 2018-2023 zaobserwowano, że corocznie największy udział stanowiły dotacje oraz subwencje, które średnio stanowiły 70% wszystkich dochodów badanej jednostki. Oznacza to, że badana jednostka w znaczącym stopniu uzależniona jest od środków pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych, co może ograniczać jej samodzielność finansową. Analizie poddano również strukturę dochodów podatkowych Gminy Sochocin. W latach 2018-2023 największy udział w strukturze tej stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (średnio 53,8%) oraz podatku od nieruchomości (średnio 23%). Znaczący udział wpływów budżetowych odnotowano również z tytułu podatku rolnego (średnio 3,7%) oraz podatku od czynności cywilnoprawnych (średnio 3%). Z kolei pod względem wydatków, w analizowanym okresie Gmina Sochocin przeznaczała największą ilość środków finansowych na realizację zadań w takich działach jak: Dział 801 Oświata i wychowanie, Dział 855 Rodzina, Dział 750 Administracja publiczna oraz Dział 600 Transport i łączność. Podsumowując, Gmina Sochocin charakteryzuje się umiarkowanie korzystną sytuacją finansową, dlatego koniecznym będzie podjęcie działań umożliwiających zwiększenie dochodów do budżetu przy jednoczesnym ograniczeniu wydatków.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Na terenie Gminy Sochocin obserwuje się występowanie niekorzystnych trendów demograficznych. W latach 2012-2022 liczba mieszkańców badanej jednostki zmniejszyła się z 5 910 osób do 5 689 osób. Dodatkowo w każdym analizowanym roku zaobserwowano występowanie ujemnych wartości przyrostu naturalnego lub/i salda migracji. Wyjątek stanowił rok 2014, kiedy to odnotowano zarówno dodatnią wartość salda migracji, jak i przyrostu naturalnego. Sytuacja ta była jednak jednorazowa i nie powtórzyła się w analizowanym okresie. Postępujący spadek liczby ludności jest zjawiskiem negatywnym, który w przyszłości może doprowadzić do wystąpienia negatywnych przemian w strukturze demograficznej mieszkańców Gminy oraz lokalnego rynku pracy. Zauważa się zatem konieczność podjęcia działań, które w przyszłości doprowadzą do zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej badanej jednostki, co umożliwi spowolnienie odpływu ludności z jej terenu oraz przyciągnięcie nowych mieszkańców.

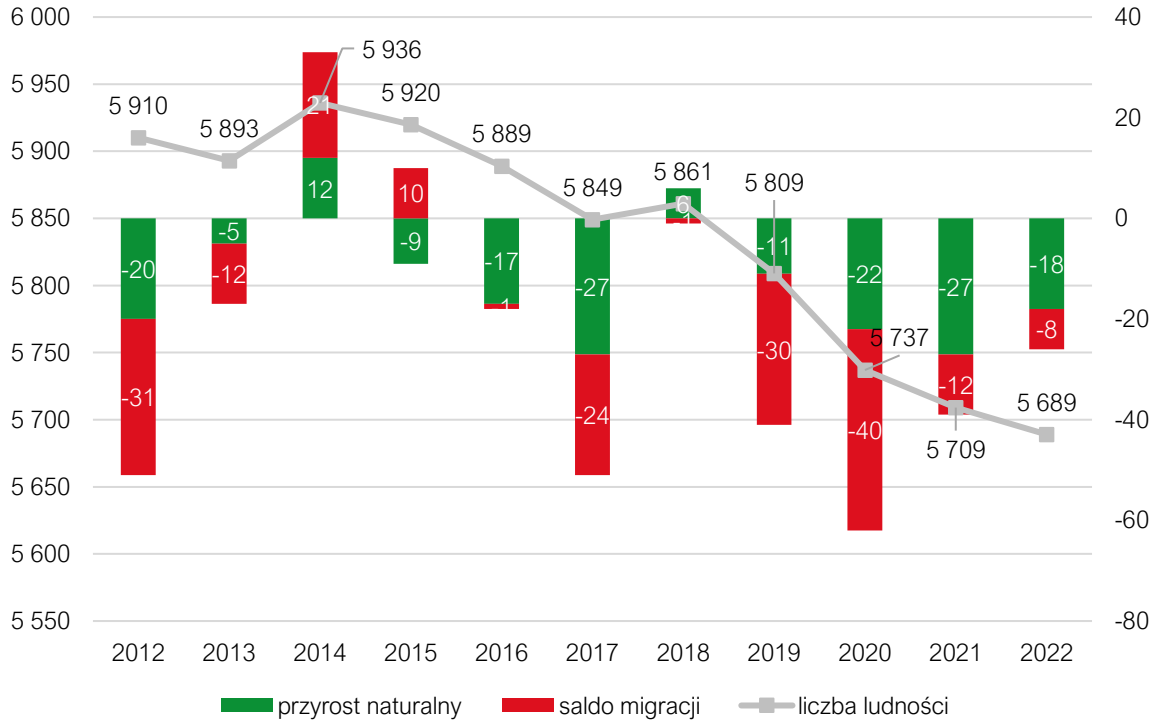

Ryc. 1. Zmiana liczby ludności w Gminie Sochocin w latach 2012-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W celu pogłębienia analizy sytuacji demograficznej w Gminie Sochocin zbadano również inne wskaźniki. Na tej podstawie zaobserwowano zmniejszający się udział mieszkańców w wieku 25-34 lat w ogólnej liczbie ludności na jej terenie, a więc osób stanowiących główny motor rozwoju gospodarczego, którzy zakładają rodziny oraz podejmują zatrudnienie. Rośnie natomiast współczynnik senioralnego obciążenia demograficznego, czyli liczby osób starszych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Kolejnym alarmującym aspektem jest fakt, iż w Gminie Sochocin proces ten zachodzi szybciej niż w powiecie płońskim oraz w województwie mazowieckim. Należy również zauważyć, że już od 2018 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższała liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Jest to sytuacja niekorzystna, która może w przyszłości negatywnie oddziaływać na lokalny rynek pracy, a także doprowadzić do sytuacji, w której koniecznym będzie zwiększenie nakładów finansowych na świadczenia społeczne i usługi opiekuńcze dla seniorów.

Na terenie Gminy Sochocin nie ma placówek świadczących opiekę nad dziećmi do lat 3. W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy wskazywali zasadność zwiększenia liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 jako na jeden z najważniejszych priorytetów rozwojowych Gminy w najbliższych latach, co umożliwi m.in. szybszy powrót na rynek pracy wśród młodych rodziców. Edukacja przedszkolna w Gminie Sochocin świadczona jest przez trzy podmioty: Przedszkole Samorządowe „Guzikowa Kraina" w Sochocinie oraz dwa oddziały przedszkolne: w Szkole Podstawowej w Smardzewie oraz w Szkole Podstawowej w Kołozębiu. W latach 2018-2022 odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Sochocin kształtował się na średnim poziomie ok. 60%, co było wynikiem znacznie niższym od średniej dla gmin powiatu płońskiego oraz województwa mazowieckiego.

Z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców wynika, że koniecznym jest podjęcie działań, które przyczynią się do poprawy stanu infrastruktury we wskazanych placówkach przedszkolnych. Dodatkowo, priorytetem Gminy w zakresie opieki przedszkolnej powinno być zwiększenie liczby miejsc w placówkach.

Edukacja podstawowa w Gminie Sochocin realizowana jest przez 3 placówki: Szkołę Podstawową im. mjr. Henryka Sucharskiego w Sochocinie, Szkołę Podstawową im. Powstańców Styczniowych 1863 r. w Smardzewie oraz Szkołę Podstawową im. św. Jana Pawła II w Kołozębiu. W 2024 roku wszystkie szkoły zapewniały swoim uczniom dostęp do sali lub boiska sportowego, świetlicy oraz wsparcia psychologa. Ponadto w szkole Podstawowej w Sochocinie znajdował się gabinet pielęgniarki, pracownia językowa i oddział sportowy. W przeprowadzonym badaniu ankietowym jakość nauczania w szkołach podstawowych była jednym z najlepiej ocenianych aspektów funkcjonowania Gminy Sochocin. Świadczą o tym również wysokie wyniki z egzaminów ósmoklasisty absolwentów szkół gminnych. Ponadto, Szkoła Podstawowa w Sochocinie odznaczona została medalem pamiątkowym PRO MASOVIA za wybitne wyniki i osiągnięcia dla województwa mazowieckiego. Zauważa się jednak potrzebę dalszego wspierania systemu oświaty w Gminie w celu zapewnienia jej uczniom m.in. wysokiej jakości edukacji, zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty zajęć dodatkowych, a także wsparcia w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych. Ponadto, nowoczesne placówki oświatowe powinny stanowić miejsca bezpieczne i otwarte na różnorodne potrzeby edukacyjne wszystkich podopiecznych.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań w zakresie kultury w Gminie Sochocin jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Sochocinie, który swoją działalność prowadzi nieprzerwanie od 1979 roku. Głównym celem placówki jest zachęcanie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa i współtworzenia kultury na terenie badanej jednostki. MGOK w Sochocinie prowadzi zajęcia m.in. z nauki gry na instrumentach, sekcję taneczną oraz sekcję teatralną. Dodatkowo placówka ta zajmuje się organizacją najważniejszych wydarzeń kulturalnych i okolicznościowych na terenie Gminy. Ponadto, w budynku MGOK mieści się Izba Pamiątkowa Guzikarstwa. Pomimo wykonanego remontu budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Sochocinie nadal zawiera bariery architektoniczne oraz wymaga kompleksowego remontu dachu. Kolejnym podmiotem odpowiedzialnym za upowszechnianie kultury na terenie Gminy jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Sochocinie, która działa od 1949 roku i jest najstarszą instytucją kultury na terenie badanej jednostki. Biblioteka zlokalizowana jest w budynku MGOK w Sochocinie. Do najważniejszych zadań realizowanych przez instytucję zalicza się promowanie, rozwijanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych lokalnej społeczności, a także wspieranie samorozwoju mieszkańców poprzez otwarty dostęp do informacji oraz wybrane działania z obszaru kultury i edukacji. Zauważa się jednak konieczność zwiększenia dostępności architektonicznej Biblioteki dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz wyposażenie jej w stanowiska komputerowe.

Gmina Sochocin nie posiada gminnego podmiotu odpowiedzialnego za koordynację działań w zakresie upowszechniania kultury fizycznej oraz sportu. Na terenie badanej jednostki zlokalizowany jest jednak Stadion Gminny w Sochocinie wraz z halą sportową, hotelem i szatniami. Na obiekcie organizowane są obozy i zgrupowania sportowe, a także wydarzenia sportowe rangi wojewódzkiej, powiatowej oraz gminnej.

Zauważa się jednak potrzebę modernizacji stadionu wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym oraz infrastrukturą towarzyszącą.

Za bezpieczeństwo pożarowe mieszkańców Gminy Sochocin odpowiadają strażacy z 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostki OSP w Sochocinie oraz OSP w Kołozębiu ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Oznacza to, że ich rejonem operacyjnym chronionym jest cały powiat płoński. W celu zwiększenia skuteczności akcji pożarniczo-ratunkowych strażaków pełniących służbę w gminnych OSP zauważa się potrzebę wyposażenia ich w nowe wozy bojowe oraz nowoczesny sprzęt umożliwiający ratowanie życia oraz mienia.

Gmina Sochocin charakteryzuje się dużą liczbą zarejestrowanych na swoim terenie organizacji pozarządowych, które stymulują aktywność lokalnej społeczności. Do najważniejszych z nich zalicza się Stowarzyszenie Luzik – Guzik, Stowarzyszenie Klub Lotniczy Milewo KLM, Stowarzyszenie „Wkra w Sochocinie", Stowarzyszenie Barbara Bilińska dla Sochocina, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Edukacji, Koła Gospodyń Wiejskich oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Dodatkowo ich działalność umożliwia spędzanie wolnego czasu różnym grupom społecznym, co pozytywnie wpływa na integrację mieszkańców. Należy zatem w dalszym ciągu rozwijać współpracę pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi w celu aktywizacji środowisk lokalnych oraz kształtowania społeczeństwa obywatelskiego.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Sochocin jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sochocinie. Nadrzędnym celem działalności placówki jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Art.2). W 2022 roku, oprócz zadań statutowych, Ośrodek prowadził działania w zakresie m.in. pozyskiwania paczek żywnościowych dla najbardziej potrzebujących, realizacji programów rządowych oraz kierowania osób w kryzysie bezdomności do schronisk. Ze względu na sytuację demograficzną Gminy oraz zwiększającą się liczbę osób w wieku poprodukcyjnym spodziewany jest wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze oraz asystenckie, dlatego koniecznym jest sukcesywne wzmacnianie systemu opieki społecznej na jej terenie. Ponadto, zauważa się potrzebę utworzenia Klubu Seniora w Gminie Sochocin, który umożliwiłby najstarszym mieszkańcom Gminy aktywne spędzanie wolnego czasu.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

W celu zdiagnozowania stanu społeczno-gospodarczego Gminy Sochocin przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz dostępny on-line. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy Gminy Sochocin na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania Gminy, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

Respondenci składali odpowiedzi od 27 maja 2024 roku do 21 czerwca 2024 roku. Łącznie zebrano 126 odpowiedzi. W podziale respondentów na płeć większą część stanowiły kobiety (65,9%). Z kolei analizując strukturę wieku ankietowanych zaobserwowano, że największy udział stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (33,3%) oraz 26-35 lat (24,6%). Pod względem zatrudnienia, największy odsetek wśród respondentów stanowiły osoby pracujące (61,1%) oraz przedsiębiorcy (16,7%).

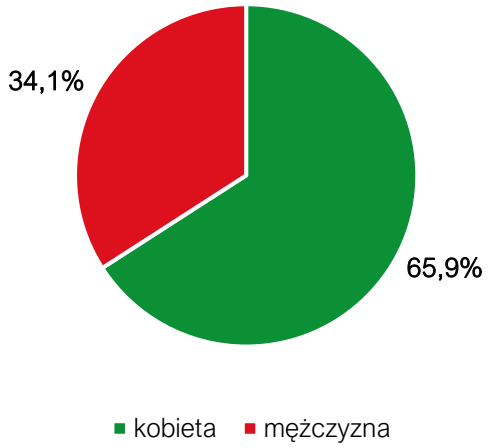

Ryc. 2. Metryczka – ankietowani według płci
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

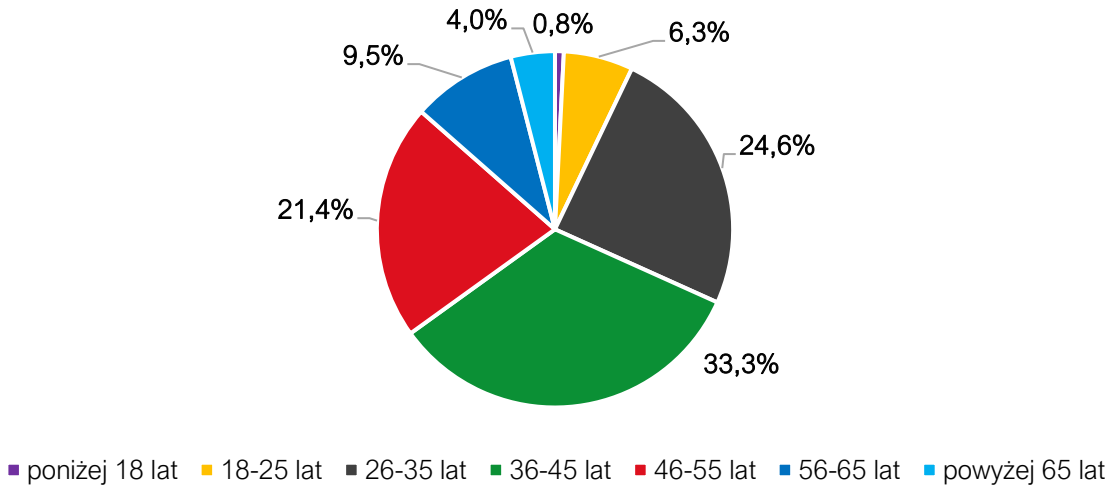

Ryc. 3. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

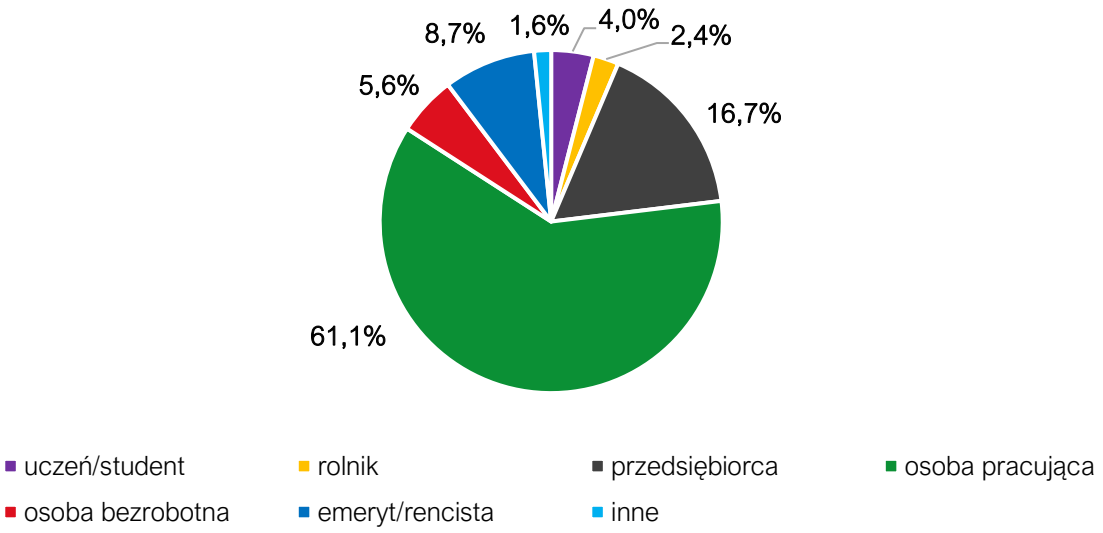

Ryc. 4. Metryczka – ankietowani według zatrudnienia
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

4.1. Ocena sytuacji w Gminie

W Gminie Sochocin w skali od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

mieszkańcy **najwyżej** ocenili działania w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocen dla tego obszaru wyniosła 2,90. Z kolei **najgorzej** oceniony został aspekt związany z **turystyką i rekreacją** – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,11. Natomiast średnia ocena dla wszystkich przedstawionych obszarów wyniosła 2,36. Oznacza to, że sytuacja w poszczególnych aspektach funkcjonowania Gminy w większości oceniona została jako zła i niezadawalająca.

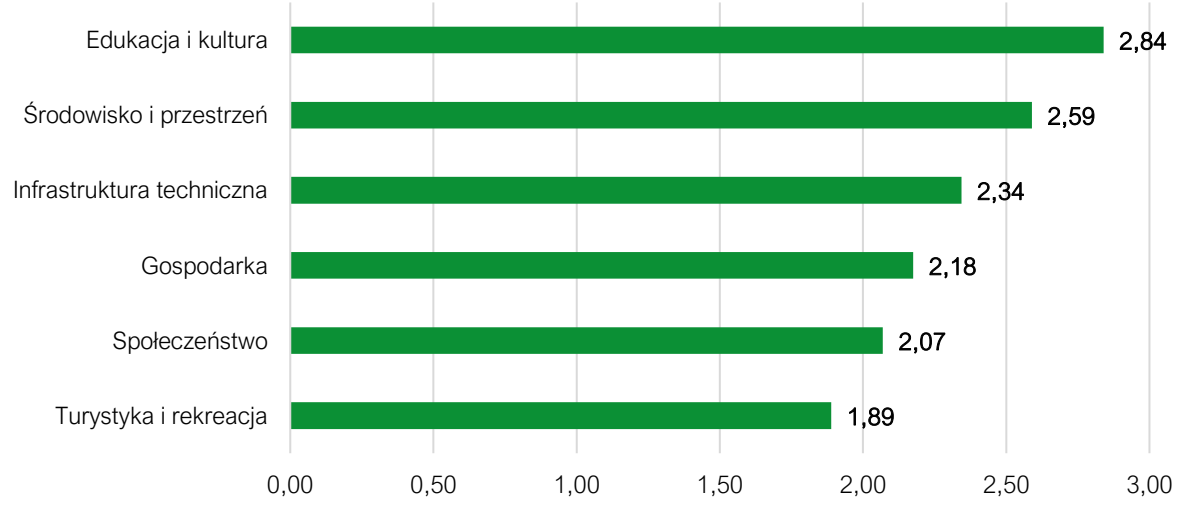

Ryc. 5. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Edukacja i kultura

Obszar edukacji, wychowania przedszkolnego oraz upowszechnienia kultury został oceniony najlepiej ze wszystkich aspektów działalności Gminy. Najwyżej oceniono **działalność domu kultury i biblioteki** (3,82) oraz **dostęp do edukacji w szkołach podstawowych** (3,62). Względnie wysoko oceniona została również **organizacja dowozu dzieci do szkół** (3,30) oraz **jakość infrastruktury w szkołach podstawowych** (3,21). Elementy te otrzymały najwyższy średni wynik wśród wszystkich badanych aspektów w obszarze edukacji i kultury. Z kolei najsłabiej oceniona została **jakość infrastruktury przedszkolnej** (2,12) oraz **działalność świetlic wiejskich** (2,18). Według respondentów poprawy wymaga także **jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych** (2,38). Należy jednak zaznaczyć, że Gmina powinna dążyć do poprawy funkcjonowania wszystkich aspektów, w których średnia ocen kształtowała się na poziomie niższym niż 3,00.

Tab. 1. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze edukacja i kultura

Działalność domu kultury i biblioteki	3,82
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,62
Organizacja dowozu dzieci do szkół	3,30
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,21
Jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,08
Jakość edukacji przedszkolnej	3,03
Dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,68
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	2,64
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	2,63
Dostęp do edukacji przedszkolnej	2,55
Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach	2,51
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,38
Działalność świetlic wiejskich	2,18
Jakość infrastruktury przedszkolnej	2,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Środowisko i przestrzeń

W obszarze dotyczącym środowiska naturalnego i przestrzeni publicznej respondenci najkorzystniej ocenili **walory środowiska przyrodniczego w Gminie** – obszar ten uzyskał średnią ocenę 3,90. Z kolei najniżej oceniona została **efektywność zagospodarowania przestrzeni** (1,99) oraz **rozwój odnawialnych źródeł energii** (2,03). Odpowiedzi respondentów w obszarze środowisko i przestrzeń wskazują, że dla rozwoju Gminy Sochocin konieczne jest podjęcie działań, które umożliwią racjonalizację prowadzonej polityki przestrzennej oraz zwiększenie nakładów na rozwój energetyki niekonwencjonalnej. Mieszkańcy dostrzegają konieczność prowadzenia działań prośrodowiskowych, działań w zakresie adaptacji i mitygacji zmian klimatycznych oraz prowadzenia zrównoważonego rozwoju.

Tab. 2. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze środowisko i przestrzeń

Walory środowiska przyrodniczego	3,90
Jakość powietrza	3,09
Dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,67
Estetyka (czystość na obszarach publicznych)	2,64

Czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,58
System odbioru odpadów	2,56
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,50
Oferta w działaniach wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	2,38
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,15
Rozwój odnawialnych źródeł energii	2,03
Efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	1,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Infrastruktura techniczna

Kolejnym obszarem funkcjonowania Gminy, który oceniali ankietowani, był aspekt związany ze stanem infrastruktury technicznej znajdującej się na jej terenie. Respondenci najwyżej ocenili obszar związany z **dostępnością sieci wodociągowej** (3,52), który jako jedyny uzyskał średnią odpowiedź przekraczającą poziom 3,00 punktów. Oznacza to, że wszystkie pozostałe aspekty funkcjonowania Gminy w obszarze związanym z infrastrukturą techniczną oceniono źle lub bardzo źle. Koniecznym jest zatem podjęcie działań, które jak najszybciej umożliwią poprawę wskazanych aspektów.

Tab. 3. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze infrastruktura techniczna

Dostępność sieci wodociągowej	3,52
Dostępność sieci kanalizacyjnej	2,66
Dostępność sieci gazowej	2,47
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,35
Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp)	1,92
Stan dróg	1,77
Dostęp do szerokopasmowego Internetu	1,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Gospodarka

W obszarze dotyczącym gospodarki respondenci najwyżej ocenili **dostępność do usług** – średnia dla tego aspektu wyniosła 3,32. Drugim najwyżej ocenionym aspektem funkcjonowania Gminy były **perspektywy rozwojowe działalności rolniczej** (2,47). Z kolei najniżej ocenione zostały **możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem** (1,48), **połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami** (1,73) oraz **możliwość uzyskania zatrudnienia** (1,85). Należy zaznaczyć, że aspekty te uzyskały średnią ocen poniżej 2, co wskazuje na bardzo niekorzystną sytuację oraz konieczność jak najszybszego podjęcia działań przez w tym zakresie.

Tab. 4. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze gospodarka

Dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,32
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	2,47
Atrakcyjność inwestycyjna	2,35
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,20
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,00
Możliwość uzyskania zatrudnienia	1,85
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	1,73

Możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	1,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Społeczeństwo

Obszar społeczeństwo był jednym z najniżej ocenionych obszarów funkcjonowania Gminy Sochocin – średnia ocena tego obszaru wyniosła 2,07. Mieszkańcy wyraźnie podkreślili zwoje niezadowolenie z **dostępu do specjalistycznej opieki medycznej** (1,37) oraz **dostępu do żłobków i klubów malucha** (1,47). Negatywnie oceniono również oferowane przez Gminę **wsparcie osób niesamodzielnych** (1,65) oraz **wsparcie osób starszych** (1,74). Wśród obszarów problemowych wskazywano również **dostęp do podstawowej opieki medycznej** (1,91). Niekorzystną sytuację dodatkowo obrazuje fakt, że najwyżej ocenione aspekty funkcjonowania Gminy Sochocin w obszarze społecznym nie przekroczyły średniej 3,00, co wskazuje na niezadowolenie mieszkańców z jej działalności w tym zakresie.

Tab. 5. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze społeczeństwo

Dostępność budynków administracji publicznej	2,84
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja, inicjatywy oddolne)	2,50
Bezpieczeństwo publiczne	2,48
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,38
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miasta i Gminy Sochocin	2,37
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	1,91
Wsparcie osób starszych (DPS, Kluby Seniora)	1,74
Wsparcie osób niesamodzielnych (m.in. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	1,65
Dostęp do żłobków i klubów malucha	1,47
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Turystyka i rekreacja

Obszar poświęcony turystyce i rekreacji został oceniony najniżej spośród wszystkich obszarów funkcjonowania Gminy Sochocin – średnia ocena tego obszaru wyniosła 1,89, co wskazuje na sytuację niekorzystną – mimo istniejącej i rozwijającej się bazy noclegowej, ciekawej historii i warunków do rozwoju turystyki, to w tym obszarze mieszkańcy oceniali działalność Gminy najsurowiej. Według respondentów tylko **atrakcyjność turystyczna** badanej jednostki stanowiła aspekt zadawalający (3,21). Pozostałe aspekty składające się na obszar związany z turystyką i rekreacją oceniono negatywnie, a w szczególności **system ścieżek rowerowych** (1,32), **ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży** (1,48), a także **działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów** (1,52).

Tab. 6. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze turystyka i rekreacja

Atrakcyjność turystyczna	3,21
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,34
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,31
Poziom bazy gastronomicznej	2,02
Poziom poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	1,80
Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	1,68
Oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	1,56
Oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	1,55

Działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,52
Oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	1,48
System ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwość traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)	1,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Celem podsumowania w tabeli poniżej zestawione zostały najlepiej i najgorzej ocenione elementy w każdym z przedstawionych obszarów.

Tab. 7. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej ocenione	Najniżej ocenione
Edukacja i kultura	Działalność domu kultury i biblioteki (3,82)	Jakość infrastruktury przedszkolnej (2,12)
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego (3,90)	Efektywność zagospodarowania przestrzeni (1,99)
Infrastruktura techniczna	Dostępność sieci wodociągowej (3,52)	Dostęp do szerokopasmowego Internetu (1,72)
Gospodarka	Dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze) (3,32)	Możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem (1,48)
Społeczeństwo	Dostępność budynków administracji publicznej (2,84)	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,37)
Turystyka i rekreacja	Atrakcyjność turystyczna (3,21)	System ścieżek rowerowych (1,32)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były: **poprawa infrastruktury drogowej** (80,2% odpowiedzi), **poprawa dostępu do usług medycznych** (51,6% odpowiedzi) oraz **rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych** (38,1%). Kolejną najczęściej wskazywaną odpowiedzią było **zwiększenie dostępu do Internetu** (33,3% wszystkich odpowiedzi). Za istotny priorytet w dalszym rozwoju Gminy, mieszkańcy uznali także **zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3** (25,4% wszystkich odpowiedzi). Ankietowani uważali również, że należy dążyć do **rozbudowy oświetlenia ulicznego** (23% wszystkich odpowiedzi). Z kolei wśród prospołecznych kierunków rozwoju najczęściej wskazywano **poprawę jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami** (19,8%), **zwiększenie dostępności przedszkoli** (16,7%), **zmniejszenie bezrobocia** (11,1%) oraz **rozwój oferty kulturalnej i sportowej** (10,3%).

W ankiecie zapytano również, co, według respondentów, powinno być wizytówką Gminy Sochocin. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie wpisać odpowiedź. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- Walory środowiska przyrodniczego Gminy Sochocin,
- Położenie Gminy nad rzeką Wkra,
- Atrakcyjna oferta kulturalna świadczona przez Bibliotekę,
- Dziedzictwo historyczne i kulturowe Gminy związane z guzikarstwem.

Ryc. 6. Liczba odpowiedzi respondentów na wybrane priorytety rozwojowe
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla Gminy Sochocin opracowano bazując na:

1) diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Sochocin oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Sochocinie, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
2) wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii;
3) materiale wypracowanym podczas warsztatu z mieszkańcami.

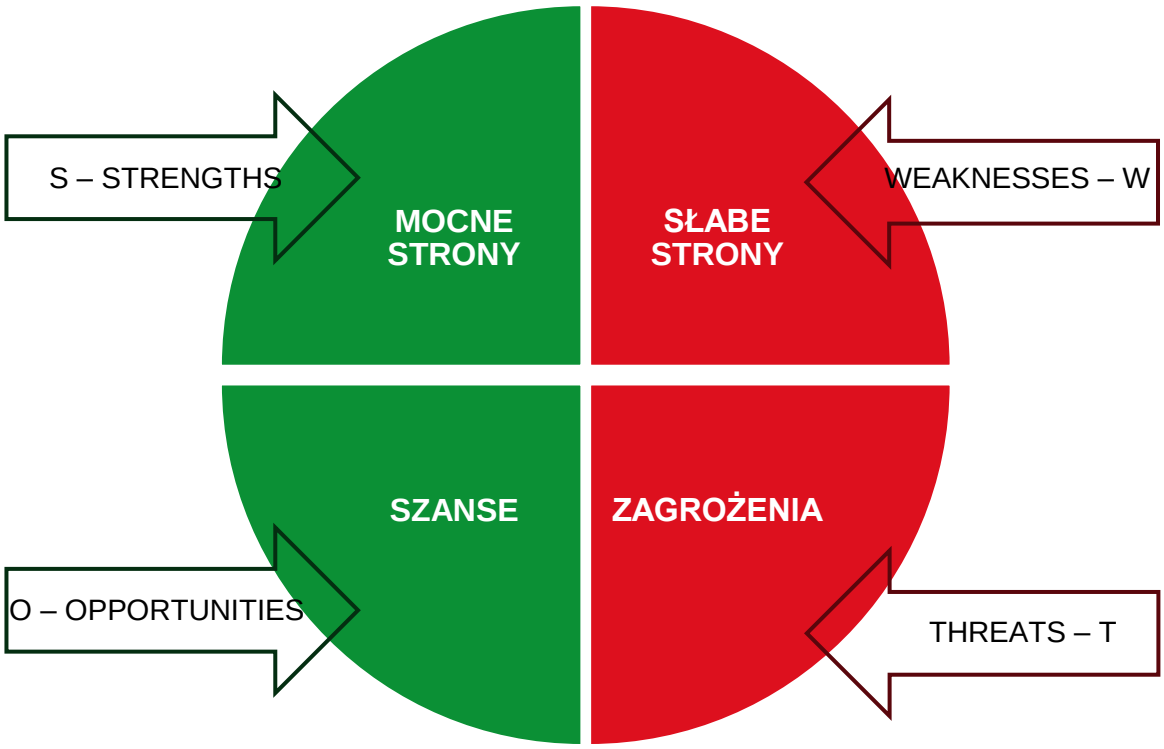

Analizę SWOT dla Gminy Sochocin przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Unikatowe walory przyrodnicze Gminy Sochocin pozytywnie wpływają na jej atrakcyjność turystyczną, • Przebiegająca przez teren Gminy rzeka Wkra, której wykorzystanie w celach rekreacyjnych przyczynia się do wzrostu atrakcyjności turystycznej badanej jednostki, • Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa na terenie Miasta Sochocin, w szczególności sieć wodno-kanalizacyjna oraz sieć gazowa, która korzystnie wpływa na jakość życia mieszkańców, • Na terenie Gminy funkcjonują liczne jednostki OSP, które pozytywnie wpływają na poczucie bezpieczeństwa wśród jej mieszkańców i ich zaangażowanie w sprawy lokalnej społeczności, • Gmina Sochocin posiada unikatowe produkty lokalne oraz tradycje, które wpływają na jej rozpoznawalność w regionie oraz stanowią potencjały do rozwoju funkcji turystycznej, • Gmina charakteryzuje się dobrze rozwiniętą bazą obiektów sportowo-rekreacyjnych, które umożliwiają jej mieszkańcom aktywne spędzanie wolnego czasu, • Ze względu na występowanie korzystnych warunków glebowych, w Gminie Sochocin silnie rozwinęła się funkcja rolnicza oraz zaplecze do rozwoju przetwórstwa spożywczego, • Wysoka jakość edukacji podstawowej na terenie Gminy pozytywnie wpływa na rozwój jej najmłodszych mieszkańców, • Wysoka skuteczność działań podejmowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sochocinie umożliwia przezwyciężanie trudności życiowych jej mieszkańcom,	• Na terenie Gminy nie funkcjonuje system publicznego transportu zbiorowego, co ogranicza możliwości komunikacyjne mieszkańców nie posiadających samochodu osobowego, utrudnia dostęp do ponadlokalnego rynku pracy, dostęp do usług (w tym edukacji i kultury); • Gmina Sochocin pokryta jest w ok. 80% różnymi formami ochrony przyrody, co ogranicza jej możliwości inwestycyjne, • Zły stan nawierzchni gminnej sieci drogowej negatywnie wpływa na bezpieczeństwo drogowe jej mieszkańców i ich mobilność, • Niewystarczająco rozwinięty system ścieżek rowerowych ogranicza możliwości przemieszczania się po terenie Gminy Sochocin za pomocą roweru, który może stanowić alternatywę dla ruchu samochodowego, zwłaszcza wobec braku publicznego transportu zbiorowego; • Brak przeprawy mostowej w miejscowości Gutarzewo ogranicza możliwości komunikacyjne jej mieszkańców oraz wymusza korzystanie z przeprawy mostowej w innych miejscowościach gminnych, • Słabo rozwinięta infrastruktura sieciowa na terenach wiejskich negatywnie wpływa na stan środowiska przyrodniczego, • Niewystarczająco rozwinięta sieć Internetu szerokopasmowego przyczynia się do występowania zjawiska wykluczenia cyfrowego, • Niska dywersyfikacja lokalnego rynku pracy prowadzi do niezaspokojenia potrzeb wszystkich mieszkańców oraz występowania zjawiska bezrobocia, • Ekstensywna produkcja rolna oraz znaczne rozdrobnienie gospodarstw warunkują niską rentowność produkcji rolnej na terenie Gminy Sochocin,

• Gmina Sochocin charakteryzuje się dobrą dostępnością do usług podstawowych, w tym do podstawowej opieki medycznej, co pozytywnie wpływa na jakość życia jej mieszkańców.	• Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych, które ograniczają atrakcyjność gospodarczą Gminy Sochocin, • Niewystarczająca promocja walorów Gminy oraz produktów lokalnych ogranicza możliwości rozwoju turystyki na jej terenie, • Brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, które uniemożliwiają młodym rodzicom szybszy powrót na rynek pracy, • Niewystarczająca liczba miejsc w placówkach przedszkolnych sprawia, że znaczny odsetek dzieci nie jest objęty wychowaniem przedszkolnym, • Brak Klubu Seniora na terenie Gminy negatywnie wpływa na możliwości spędzania wolnego czasu oraz ogranicza możliwości dłuższego zachowania aktywności przez najstarszych mieszkańców.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Zwiększenie ładu przestrzennego w Gminie Sochocin poprzez opracowanie Planu Ogólnego i nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, • Rozwój atrakcyjności gospodarczej Gminy poprzez utworzenie terenów inwestycyjnych w sąsiedztwie drogi krajowej oraz drogi wojewódzkiej, • Ze względu na swoje uwarunkowania przyrodnicze Gmina Sochocin posiada korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej, • Zwiększenie rozpoznawalności Gminy w regionie oraz w kraju w wyniku opracowania kompleksowej strategii marketingowej oraz promocji produktów lokalnych, • Zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Wkry na cele turystyczne, które w przyszłości przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy Sochocin, • Pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację inwestycji	• Pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne na terenie Gminy, które mogą doprowadzić do wystąpienia braku zastępowalności pokoleń oraz wzrostu zapotrzebowania na usługi dedykowane seniorom. • Wysokie koszty utrzymania oraz rozbudowy infrastruktury technicznej, w tym sieci przesyłowych ze względu na rozproszenie zabudowy na terenach wiejskich, • Niekorzystnie kształtujący się bilans budżetowy Gminy może doprowadzić do ograniczenia jej samodzielności finansowej oraz wystąpienia deficytu budżetowego, • Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń itp., powodująca zmniejszenie liczby ludzi młodych w Gminie, • Pogarszający się stan środowiska przyrodniczego ora zmiany klimatyczne, które doprowadzą do pogorszenia

w związku z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2021-2027, • Udział w procesach rozwojowych ośrodków regionalnych jakimi są miasto Płońsk oraz Ciechanów, w wyniku dyfuzji innowacji.	warunków przyrodniczych na terenie Gminy Sochocin, • Spadek opłacalności produkcji rolniczej, który może ograniczać wykorzystanie potencjału rolniczego Gminy, • Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi oraz sytuacja polityczna na świecie, które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą w kraju.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SOCHOCIN

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Sochocin na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Sochocin** brzmi następująco:

Gmina Sochocin jest gminą, która zaspokaja potrzeby lokalnej społeczności oraz aktywnie dąży do poprawy jakości życia na swoim terenie. Wykorzystuje przy tym endogeniczne potencjały, kultywuje dziedzictwo lokalne oraz wspiera rozwój przedsiębiorczości.

Z kolei **wizja** Gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej.

Innymi słowy **wizja** jest obrazem Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Sochocin w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2034 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Sochocin brzmi następująco:

W 2034 roku Gmina Sochocin jest miejscem, które charakteryzuje się wysoką jakością świadczonych usług społecznych, rozwiniętą infrastrukturą techniczną oraz funkcjonalną i bezpieczną przestrzenią. Gmina jest również miejscem z rozwiniętą ofertą turystyczno-rekreacyjną oraz wykorzystującym walory przyrodniczo-krajobrazowe.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Sochocin, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej operacyjne), które zawierają kierunki działań

Wyznaczone dla Gminy cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, którym przyporządkowano zaplanowane do realizacji kierunki działań.

Poniżej przedstawione zostały opracowane cele strategiczne:

CEL I:
Gmina Sochocin z funkcjonalną, bezpieczną i przyjazną przestrzenią oraz zadbanym środowiskiem przyrodniczym

CEL II:
Gmina Sochocin miejscem z bogatą ofertą turystyczną oraz rozwijającą się gospodarką

CEL III:
Gmina Sochocin zapewniająca swoim mieszkańcom wysoką jakość życia, edukacji oraz rekreacji

PRZESTRZEŃ

Wyznaczony cel strategiczny w wymiarze przestrzennym zakłada, że w przyszłości Gmina Sochocin stanie się miejscem, które charakteryzować będzie funkcjonalna i przyjazna przestrzeń, rozwinięta infrastruktura techniczna oraz zdolność do skutecznego reagowania na postępujące zmiany klimatyczne. Wymiar przestrzenny funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego to kilka obszarów ściśle ze sobą powiązanych i przenikających się. Aby zrealizować sformułowany cel strategiczny, zaplanowano szereg kierunków działań przyporządkowanych do 3 celów operacyjnych, które przedstawione zostały w tabeli na następnych stronach.

Pierwszy cel operacyjny poświęcony został aktywnej ochronie środowiska przyrodniczego oraz adaptacji do zmian klimatu na terenie Gminy Sochocin. Ze względu na unikatowe walory przyrodnicze badanej jednostki koniecznym jest podejmowanie działań, które umożliwią zmniejszenie antropopresji na środowisko przyrodnicze oraz przystosowanie przestrzeni gminnej do zmieniających się warunków klimatycznych.

Planowana jest także budowa zbiorników retencyjnych: Gutarzewo i Podsmardzewo oraz Sochocin i Koliszewo. Koniecznym jest również wsparcie mieszkańców Gminy w wymianie przestarzałych źródeł ciepła w celu zmniejszenia emisji dwutlenku węgla oraz dwutlenku siarki do atmosfery, które powstają na skutek spalania konwencjonalnych paliw kopalnych. Istotnym będzie również zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez ich kompleksową termomodernizację. W ramach wyznaczonego celu operacyjnego planuje się dalsze wspieranie rozwoju OZE na terenie Gminy Sochocin, w szczególności elektrowni wodnych. Wśród zaproponowanych kierunków działań wskazuje się również kontynuację działań z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców.

Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców danej jednostki administracyjnej, dlatego w ramach drugiego celu operacyjnego zaproponowane zostały kierunki działań związane z kompleksowym rozwojem infrastruktury technicznej na terenie Gminy Sochocin. Planowana jest zatem modernizacja oraz rozbudowa gminnej sieci drogowej, a także współpraca z podmiotami wyższego szczebla, która umożliwi przeprowadzenie remontów nawierzchni dróg powiatowych oraz dróg wojewódzkich. Wśród zaproponowanych kierunków działań wskazano również budowę mostu drogowego w miejscowości Gutarzewo oraz modernizację mostu drogowego w Koliszewie. Ponadto, zauważa się konieczność rozbudowy gminnej sieci dróg rowerowych, które umożliwią mieszkańcom Gminy Sochocin przemieszczanie się po jej terenie za pomocą roweru.

Ostatni cel operacyjny poświęcony został obszarowi związanemu z prowadzoną przez Gminę Sochocin polityką przestrzenną. Wśród zaproponowanych kierunków działań wskazano m.in. opracowanie Planu Ogólnego, który stanowić będzie podstawowe narzędzie umożliwiające efektywne gospodarowanie przestrzenią w Gminie poprzez wyznaczenie terenów do rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz terenów do rozwoju OZE. Zakłada się również opracowanie nowych i aktualizację istniejących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które stanowić będą narzędzie umożliwiające m.in. uporządkowanie gminnej sieci osadniczej. W ramach wyznaczonego celu operacyjnego zakłada się również sukcesywne zwiększanie funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych w Gminie, a także rozbudowę gminnego systemu monitoringu wizyjnego. Podjęte działania umożliwią efektywnie gospodarowanie przestrzenią w Gminie, co w przyszłości przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia ich poczucia bezpieczeństwa.

CEL I: GMINA SOCHOCIN Z FUNKCJONALNĄ, BEZPIECZNĄ I PRZYJAZNĄ PRZESTRZENIĄ ORAZ ZADBANYM ŚRODOWISKIEM PRZYRODNICZYM			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu	• Budowa zbiorników retencyjnych, • Wsparcie mieszkańców Gminy w zakresie wymiany przestarzałych źródeł ciepła na obszarach wiejskich, • Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym budynku Urzędu Miasta i Gminy Sochocin, Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej oraz szkół podstawowych, • Wdrażanie rozwiązań umożliwiających poprawę retencji wód opadowych oraz roztopowych w mieście Sochocinie, • Wdrażanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury na obszarach wymagających wsparcia w tym zakresie, • Wsparcie rozwoju OZE na terenie Gminy Sochocin, • Kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej skierowanej do mieszkańców Gminy, • Współpraca z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej w celu doposażenia ich w nowoczesny sprzęt ratowniczy oraz nowe wozy bojowe.	Poprawa jakości środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Sochocin. Zmniejszenie antropopresji na środowisko przyrodnicze w wyniku ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zachowanie unikatowego dziedzictwa przyrodniczego Gminy. Lepsze przystosowanie do postępujących zmian klimatycznych i większa świadomość ekologiczna mieszkańców, przekładająca się na działania proekologiczne.	• Liczba wymienionych przestarzałych źródeł ciepła (szt.), • Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.), • Liczba wdrożonych rozwiązań umożliwiających poprawę retencji wód (szt.), • Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (szt.), • Liczba nowo powstałych elektrowni niekonwencjonalnych (szt.), • Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej skierowanej do mieszkańców (szt.). • Ilość środków finansowych przeznaczonych na zakup nowego sprzętu dla jednostek OSP (zł).

1.2. Rozwinięta i dostępna infrastruktura techniczna	• Rozwój autobusowego systemu transportu publicznego na terenie Gminy Sochocin poprzez zakup autobusów gminnych oraz budowę wiat przystankowych, • Budowa, rozbudowa oraz modernizacja gminnej sieci drogowej, • Współpraca z podmiotami na poziomie województwa oraz powiatu w zakresie budowy, rozbudowy oraz modernizacji dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych znajdujących się na terenie Gminy, • Wzmocnienie gminnej sieci dróg rowerowych poprzez budowę nowych ścieżek rowerowych, • Budowa, rozbudowa oraz modernizacja chodników na terenie Gminy, • Instalacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego oraz wymiana istniejącego oświetlenia na energooszczędne, • Poprawa warunków komunikacyjnych w Gminie Sochocin poprzez budowę mostu w Gutarzewie, • Budowa biogazowni na terenie Gminy Sochocin, • Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy, • Remont stacji uzdatniania wody w miejscowości Rzy oraz Smardzewo • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy.	Zwiększenie dostępności infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich. Poprawa bezpieczeństwa drogowego mieszkańców Gminy. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej obszaru Gminy Sochocin.	• Liczba wyznaczonych linii autobusowych (szt.), • Długość wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych (km), • Długość wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych dróg wojewódzkich i powiatowych (km), • Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), • Długość wybudowanych chodników (km), • Liczba wymienionych punktów oświetlenia ulicznego (szt.), • Liczba wybudowanych i wyremontowanych mostów drogowych (szt.), • Długość wybudowanej, rozbudowanej i zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej (km), • Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.), • Liczba punktów adresowych objętych Internetem szerokopasmowym (szt.).

1.3. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Sochocin	• Opracowanie Planu Ogólnego Gminy Sochocin stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju:
	  • wyznaczenie terenów uzupełnienia zabudowy,
	  • wyznaczenie terenów pod rozwój OZE,
	• Opracowanie nowych i aktualizacja istniejących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
	• Regulacja polityki przestrzennej z uwzględnieniem stref osiedleńczych oraz terenów rozwoju OZE w oparciu o dokumenty planistyczne i strategiczne,
	• Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych poprzez ich odpowiednie zagospodarowanie,
	• Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej na terenie Gminy.
		Efektywnie zagospodarowana przestrzeń, która przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.
		
		Poprawa ładu przestrzennego na terenie Gminy oraz zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznych.
			• Postępy prac nad Planem Ogólnym (forma opisowa),
			• Liczba zaktualizowanych i nowo opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.),
			• Powierzchnia wyznaczonych stref osiedleńczych oraz terenów rozwoju OZE (ha),
			• Liczba zrealizowanych działań na rzecz poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznych (szt.),
			• Liczba zamontowanych punktów monitoringu wizyjnego (szt.).

Zdefiniowany w wymiarze gospodarczym cel strategiczny wskazuje, że Gmina Sochocin powinna opierać swój wzrost gospodarczy na potencjałach endogenicznych, które stanowią m.in. unikatowe walory przyrodnicze i środowiskowe. W przyszłości Gmina będzie dążyć również do zwiększenia poziomu przedsiębiorczości na swoim terenie poprzez zwiększanie kompetencji swoich mieszkańców oraz stymulację lokalnego rynku pracy. W odpowiedzi na zdiagnozowane wyzwania w sferze gospodarczej, zaplanowano 2 cele operacyjne, których przedstawione zostały w tabeli na następnych stronach.

Podstawowym zadaniem w ramach pierwszego celu operacyjnego jest podjęcie działań w zakresie rozwoju potencjału turystycznego Gminy Sochocin. W ramach wyznaczonego celu operacyjnego zaplanowano działania skierowane na wielokanałową promocję walorów Gminy, a także rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, co poza wpływem na rozwój funkcji turystycznej, zapewni mieszkańcom różnorodne możliwości spędzania wolnego czasu na jej terenie. W planowanych kierunkach działań uwzględniono także wsparcie rozwoju niematerialnego dziedzictwa Gminy Sochocin poprzez dalszą kultywację oraz promocję tradycji związanych z wyrobnictwem guzików. Istotnym kierunkiem działań jest również zacieśnienie współpracy z sąsiednimi gminami oraz podmiotami zewnętrznymi w celu realizacji spójnej oferty turystycznej regionu Mazowsza.

W ramach drugiego celu operacyjnego wyznaczone zostały kierunki działań, których realizacji przyczyni się do kompleksowego wykorzystania zasobów lokalnych Gminy Sochocin w celu zwiększenia poziomu przedsiębiorczości na jej terenie. Gmina dążyć będzie do zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych działających na jej obszarze, w szczególności poprzez tworzenie korzystnych warunków dla powstawania małych i średnich przedsiębiorstw, a także gospodarstw agroturystycznych i gospodarstw ekologicznych. Ponadto, wsparcie przedsiębiorczych postaw wśród mieszkańców oraz ułatwienie rozpoczęcia ścieżki kariery odbywać się będzie poprzez współpracę samorządu z lokalną społecznością. Podjęcie wskazanych kierunków działań przyczyni się do zwiększenia wpływów do budżetu Gminy oraz umożliwi stworzenie większej liczby atrakcyjnych miejsc pracy dla mieszkańców.

CEL II: GMINA SOCHOCIN MIEJSCEM Z BOGATĄ OFERTĄ TURYSTYCZNĄ ORAZ ROZWIJAJĄCĄ SIĘ GOSPODARKĄ			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Rozwinięta oferta turystyczna Gminy Sochocin	• Rozwój zaplecza turystycznego poprzez wzmocnienie infrastruktury wypoczynkowej oraz sektora gastronomicznego, • Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o promocję istniejącej infrastruktury turystycznej, • Utworzenie gminnego kąpieliska wraz z infrastrukturą sanitarną, • Zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Wkry w celu wzmocnienia funkcji rekreacyjnej, • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu utworzenia nad rzeką Wkrą parku linowego, • Utworzenie punktu informacji turystycznej na terenie Gminy, • Promocja produktów lokalnych oraz marki Gminy Sochocin w regionie oraz w kraju, • Opracowanie spójnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami oraz zacieśnienie współpracy z sąsiednimi gminami oraz podmiotami zewnętrznymi w celu realizacji spójnej oferty turystycznej regionu Mazowsza.	Wzmocnienie potencjału turystycznego Gminy Sochocin poprzez wykorzystanie jej walorów środowiska przyrodniczego. Zwiększenie rozpoznawalności oraz wzmocnienie roli Gminy Sochocin jako atrakcyjnego celu turystycznego i zachęcenie turystów do odwiedzenia regionu. Stworzenie spójnej i kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o lokalne zasoby. Umożliwienie odwiedzającym Gminę Sochocin lepsze zrozumienie i docenienie bogactwa krajobrazów i kultury regionu Mazowsza.	• Liczba nowo utworzonych miejsc rekreacji (szt.), • Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych z sektora gastronomicznego (szt.), • Liczba utworzonych kąpielisk gminnych (szt.), • Powierzchnia zagospodarowanych terenów pod funkcję rekreacyjną (ha), • Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej (szt.), • Liczba działań podjętych na rzecz promocji produktów lokalnych oraz marki Gminy Sochocin (szt.), • Liczba podjętych współprac z podmiotami zewnętrznymi na rzecz realizacji oferty turystycznej regionu Mazowsza (szt.).

2.2. Wzrost gospodarczy Gminy Sochocin bazujący na jej lokalnych potencjałach	• Rozwój terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, • Stworzenie systemu zachęt i ulg podatkowych w celu rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystki oraz małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Gminy.	Wzrost liczby działających przedsiębiorstw, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wpływów do budżetu Gminy. Wzmocnienie pozycji rynkowej małych i średnich przedsiębiorstw z Gminy, a w szczególności podmiotów działających w sferze rolnictwa ekologicznego i agroturystyki. Wzmocnienie zrównoważonego i nowoczesnego rolnictwa oraz nowych gałęzi rolnictwa.	• Liczba działających podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych (ha), • Udział dochodów z tytułu podatku CIT (%), • Poziom bezrobocia na terenie Gminy (%), • Liczba gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych (szt.), • Liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców (szt.).

Cel strategiczny w wymiarze społecznym zakłada, że Gmina Sochocin stanie się dobrym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, a rozwinięta oferta społeczna, kulturalna, edukacyjna i zdrowotna spełni oczekiwania interesariuszy z różnych grup społecznych, którzy charakteryzują się odmiennymi potrzebami i zainteresowaniami. Podjęte kierunki działań stanowić będą również odpowiedź na niekorzystne zmiany demograficzne, które obserwuje się na terenie badanej jednostki. Celem Gminy Sochocin będzie aktywne przyciąganie młodych mieszkańców na swój teren oraz tworzenie oferty usług dedykowanych dla seniorów. Aby zrealizować wyznaczony cel strategiczny zaplanowano szereg kierunków działań przyporządkowanych do 3 celów operacyjnych, które przedstawiono na następnych stronach.

Pierwszy cel operacyjny skupia się na rozwoju świadczonych na terenie Gminy Sochocin usług społecznych, które stanowią jeden z najważniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Wzmocnienie tego sektora możliwe będzie m.in. poprzez wdrożenie nowych usług społecznych. Pod względem demograficznym, w Gminie sukcesywnie wzrasta odsetek osób starszych, dlatego w przyszłości konieczne będzie rozszerzenie oferty usług skierowanych do seniorów. Zakłada się utworzenie Klubu Seniora na terenie Gminy, który oferować będzie ciekawe formy spędzania wolnego czasu dla najstarszych mieszkańców. W wyniku realizacji wyznaczonych kierunków działań planuje się również wsparcie inicjatyw lokalnych. Ponadto, istotnym zadaniem rozwojowym dla Gminy będzie dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb różnych grup społecznych.

Podstawą rozwoju jednostek administracyjnych jest wysoki poziom edukacji, czego dotyczy drugi cel operacyjny. Jakość kształcenia ma wpływ nie tylko na przyszłość młodych mieszkańców, ale także na funkcjonowanie i rozwój gospodarczy Gminy. Filarami osiągnięcia wysokich wyników w nauce przez dzieci i młodzież są: dobra jakość infrastruktury szkolnej, wykształcona kadra nauczycielska oraz wdrażanie innowacyjnych metod nauczania. Nowoczesne szkoły to również miejsca bezpieczne, które zapewniają wsparcie pedagogiczno-psychologiczne dla dzieci i młodzieży, a także wspierają najmłodszych mieszkańców w rozwijaniu talentów oraz w pokonywaniu i radzeniu sobie z trudnościami w nauce. Ponadto, zauważa się konieczność podjęcia działań, które w przyszłości doprowadzą do zwiększenia liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz dostępności miejsc w przedszkolach na terenie Gminy.

Ostatni cel operacyjny poświęcony został rozwojowi oferty aktywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich mieszkańców Gminy Sochocin. Oferta ta realizowana będzie w oparciu o istniejące oraz nowe obiekty, które charakteryzują się wysoką jakością oraz dostępnością dla osób ze szczególnymi potrzebami. Istotnym kierunkiem działań jest powołanie gminnego podmiotu, który będzie odpowiedzialny za koordynację wydarzeń sportowych oraz upowszechnianie kultury fizycznej wśród mieszkańców Gminy. Ponadto, zauważa się konieczność dalszego wspierania i zaangażowania organizacji pozarządowych, których działalność przyczynia się aktywizacji oraz integracji różnych grup społecznych. Realizacja ostatniego celu operacyjnego umożliwi stworzenie zróżnicowanej i ciekawej oferty spędzania wolnego czasu, co przyczyni się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej Gminy oraz poprawi jakość życia jej mieszkańców.

CEL III: GMINA SOCHOCIN ZAPEWNIAJĄCA SWOIM MIESZKAŃCOM WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA, EDUKACJI ORAZ REKREACJI			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Wysokiej jakości usługi publiczne odpowiadające potrzebom mieszkańców Gminy Sochocin	• Podjęcie działań sprzyjających integracji lokalnej społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, • Adaptacją pomieszczeń do potrzeb seniorów oraz utworzenie Klubu Seniora, • Podjęcie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych w gminnych budynkach użyteczności publicznej, w tym m.in. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Sochocin, • Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców Gminy.	Poprawa jakości życia społeczeństwa jako całości oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat dostępnej oferty społecznej. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.	• Liczba działań podjętych na rzecz integracji lokalnej społeczności (szt.), • Liczba utworzonych Klubów Seniora (szt.), • Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), • Liczba przeprowadzonych akcji z zakresu wolontariatu oraz samopomocy sąsiedzkiej (szt.).
3.2. Nowoczesne i bezpieczne placówki edukacyjne zapewniające wysoki poziom edukacji oraz wsparcia dzieci i młodzieży	• Utworzenie przedszkola w Sochocinie wraz z miejscami żłobkowymi, • Podnoszenie jakości nauczania w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Sochocin m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań edukacyjnych w systemie nauczania oraz wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych, • Termomodernizacja placówek oświatowych, • Zapewnienie oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży, • Wsparcie dodatkowe dla uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami w nauce,	Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki wyposażeniu placówek oświatowych w nowoczesną i bezpieczna bazę dydaktyczną. Zapewnienie stojącej na dobrym poziomie, łatwo dostępnej opieki nad dziećmi do lat 3 oraz w wieku 3-5 lat na terenie Gminy. Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój.	• Liczba dostępnych miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 oraz w wieku 3-5 lat (szt.), • Liczba doposażonych obiektów szkolnych (szt.), • Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (szt.), • Liczba uczniów z trudnościami w nauce objętych systemem wsparcia (os.),

	• Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli, • Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci i młodzieży, • Rozwój wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw liderskich i obywatelskich.	Umożliwienie dalszego rozwoju poza podstawą programową uczniów szczególnie uzdolnionych.	• Liczba zorganizowanych szkoleń dla nauczycieli (szt.), • Liczba dzieci objętych opieką pielęgniarską (szt.), • Liczba zorganizowanych zajęć z zakresu podnoszenia kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży (szt.), • Liczba podejmowanych inicjatyw wolontariackich (szt.).
3.3. Rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy Sochocin	• Modernizacja budynku Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Sochocinie obejmująca m.in. wymianę dachu, • Powołanie gminnego podmiotu odpowiedzialnego za koordynację i organizację działań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej dla mieszkańców, • Utworzenie na terenie Gminy skatepark'u wraz z infrastrukturą towarzyszącą, • Modernizacja Stadionu Gminnego w Sochocinie wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym, • Utworzenie spójnej oferty cyklicznych wydarzeń kulturalno-sportowych dla mieszkańców Gminy Sochocin, • Rozwój infrastruktury sportowej w Kołozębiu, • Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej, • Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej.	Szeroka, spójna oferta kulturalna i sportowa dostępna dla wszystkich mieszkańców Gminy. Zapewnienie mieszkańcom możliwości aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia i rozwoju sportu. Zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach oraz promowanie lokalnej kultury i gospodarki. Wzmocnienie tożsamości lokalnej oraz budowanie spójnej, zintegrowanej i rozwijającej się społeczności.	• Liczba powołanych podmiotów odpowiedzialnych za koordynację działań z zakresu kultury i sportu (szt.), • Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych (szt.), • Liczba świetlic wiejskich poddanych termomodernizacji (szt.), • Liczba wdrożonych zajęć dodatkowych realizowanych w świetlicach wiejskich (szt.), • Liczba odbywających się roku wydarzeń kulturalnych i sportowych (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Sochocin oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Sochocin to gmina miejsko-wiejska, położona w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie płońskim. Zajmuje obszar 122,2 km², z czego aż 27,4% pokrywają lasy, co stanowi istotny potencjał ekologiczny i rekreacyjny. Jej układ przestrzenny jest zdeterminowany przez położenie w dorzeczu rzeki Wkry oraz bliskość dwóch ważnych ośrodków miejskich: Ciechanowa i Płońska, co wpływa na jej funkcjonalne powiązania. W strukturze osadniczej Gminy należy wyróżnić miasto Sochocin pełniące rolę ośrodka lokalnego, zapewniającego dostęp do usług: administracyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, oświatowych, kulturalnych, rekreacyjnych i handlowych. Miasto dominuje w strukturze osadniczej, przejmując najważniejsze funkcje oraz odpowiadając na potrzeby życia codziennego wszystkich mieszkańców Gminy.

W kontekście edukacyjno-społecznym, Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę oświatową oraz sportową, z głównymi ośrodkami edukacyjnymi w Sochocinie, Kołozębiu i Smardzewie. W Sochocinie znajduje się także hala sportowa oraz stadion, pełniące funkcje integracyjne i rekreacyjne dla mieszkańców. Sam Sochocin uznać można za ośrodek lokalny w Gminie, w którym świadczone są wszystkie najpotrzebniejsze usługi.

Dzięki bogatej historii Gmina Sochocin posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę zabytkową i kulturalną. Liczne obiekty historyczne, w tym kapliczki, krzyże przydrożne, zabytkowe cmentarze oraz miejsca związane z dawnym przemysłem, stanowią ważne punkty w krajobrazie Gminy. Szczególne znaczenie ma Izba Pamiątkowa Guzikarstwa, przypominająca o tradycji wytwarzania guzików z muszli, która rozwijała się na terenie badanej jednostki od XIX wieku. Izba ta, mieszcząca się w Domu Kultury w Sochocinie, wpisuje się w model struktury przestrzennej Gminy jako istotny punkt integracji kulturowej i edukacyjnej.

Powiązania przestrzenne, komunikacyjne, społeczne, a także kulturowe i turystyczne przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 7. Powiązania przestrzenne, komunikacyjne, społeczne oraz kulturowe Gminy Sochocin
Źródło: Urząd Miasta i Gminy Sochocin

Gmina leży w sąsiedztwie aglomeracji warszawskiej oraz w pobliżu głównych szlaków komunikacyjnych, takich jak droga krajowa nr 50 oraz droga wojewódzka nr 632, co zapewnia dogodną dostępność transportową zarówno w kierunku Warszawy (70 km), jak i innych regionów kraju. W odległości 9,7 km (około 10 min) od Sochocina można dojechać do dwóch zjazdów na drogę krajową S7. To położenie sprzyja rozwojowi nie tylko funkcji rolniczej i turystycznej, ale także handlowej oraz usługowej, szczególnie w obrębie miejscowości Sochocin – siedziby władz gminy i największego ośrodka osadniczego.

W strukturze przestrzennej Gminy dominuje wiejska zabudowa rozproszona, zlokalizowana w 28 jednostkach sołeckich. Przestrzeń ta wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczymi, które są chronione w ramach obszaru ekologicznego „Zielone Płuca Polski". Centralna część Gminy, ze względu na obecność rzeki Wkry oraz dużą powierzchnię lasów, pełni istotną rolę w kształtowaniu krajobrazu i jest bazą dla działań związanych z rozwojem turystyki weekendowej oraz agroturystyki.

Kluczowymi elementami struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy są nie tylko obszary rolne, które zajmują około 67,4% powierzchni (8234 ha), ale także strefy aktywności gospodarczej, koncentrujące się głównie na usługach budowlanych i transportowych.

Na terenie gminy Sochocin zagrożenie powodziowe związane jest z rzekami: Wkrą, Łydynią, Płonką i Raciążnicą (przekroczona wartość progowa na krótkim odcinku rzeki). Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat oraz jest wysokie i wynosi raz na 10 lat) konieczne jest wprowadzanie zakazów i ograniczeń w ich użytkowaniu, określonych w ustawie Prawo wodne, mających na celu zminimalizowanie oraz właściwe zarządzanie ryzykiem, jakie może stwarzać powódź dla ludzkiego życia i zdrowia, środowiska, działalności gospodarczej i dziedzictwa kulturowego.

Główne ustalenia i rekomendacje wraz z najważniejszymi planowanymi inwestycjami w Gminie Sochocin zostały przedstawione w sposób graficzny na rycinie poniżej.

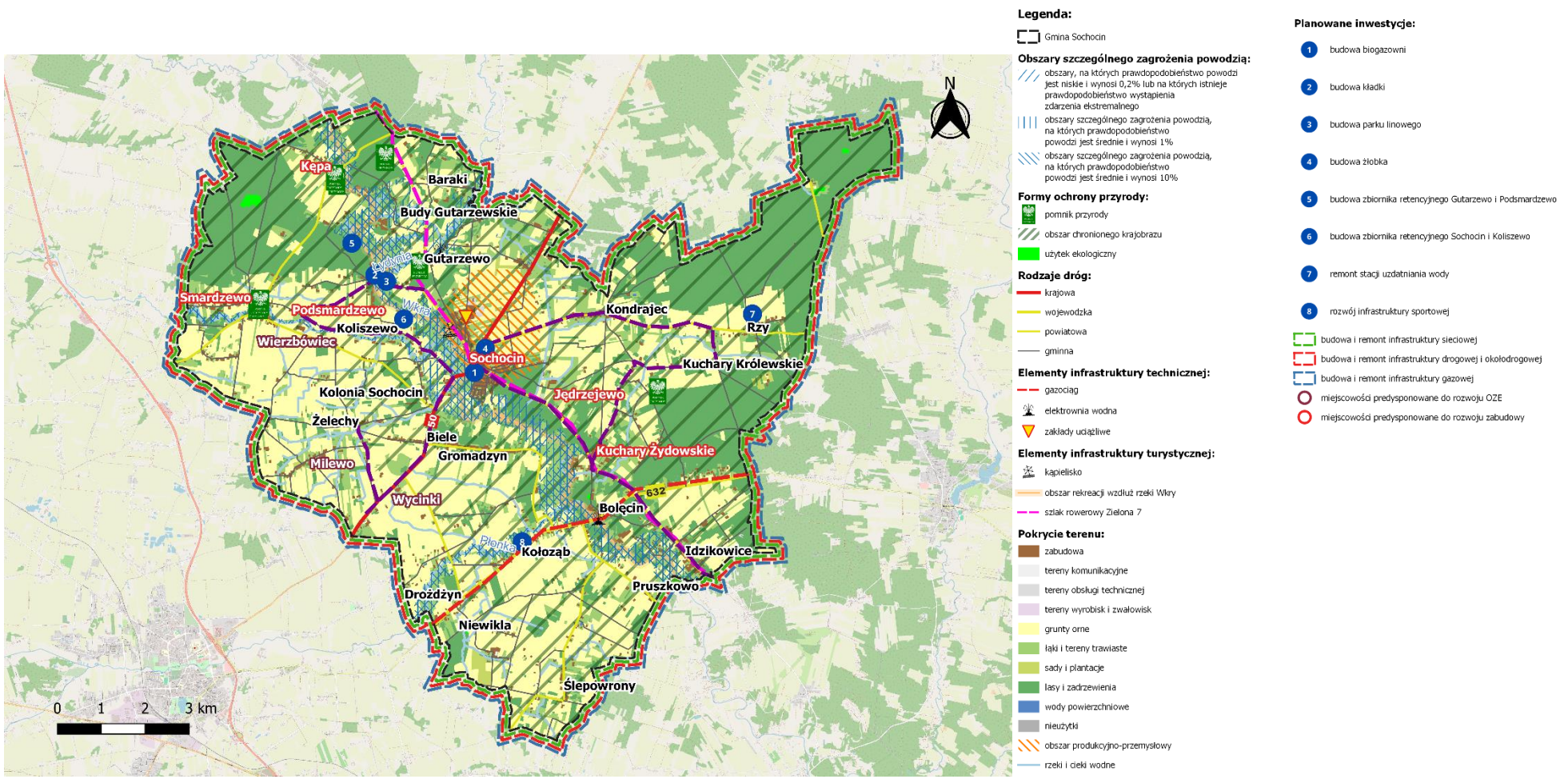

Ryc. 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Sochocin
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (PZPW). W ramach zapisów zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, przyjętego Uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r., Gmina Sochocin została zaliczona do wiejskiego obszaru funkcjonalnego uczestniczącego w procesach rozwojowych – obejmują one obszary ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi zlokalizowanymi w regionie oraz w strefie potencjału oddziaływania miast. Obszary są dobrze skomunikowane z miastami wyższego rzędu oraz mają dobry dostęp do usług publicznych, rynku pracy i usług wyższego rzędu. W gminach występuje proces suburbanizacji i zatracania wiejskiego charakteru funkcjonowania gospodarstw rolnych. Do zasad zagospodarowania obszarów należy:

- Ochrona otwartych terenów przed rozproszeniem,
- Przeciwdziałanie negatywnych skutków suburbanizacji w zakresie ochrony środowiska,
- Ochrona gruntów leśnych oraz gruntów rolnych klas I-III przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nieleśne i nierolnicze,
- Dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych i wspieranie działalności gospodarczej związanej z produkcją rolną.

Co istotne Gmina Sochocin została uwzględniona w następujących inwestycjach celu publicznego:

- inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnych, w tym budowa i modernizacja;
- inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków, w tym budowa, rozbudowa lub modernizacja;

PZPWM przedstawia również rekomendacje i postulaty w zakresie zagospodarowania przestrzennego województwa. Poniżej przedstawione najważniejsze z nich, istotne dla Miasta i Gminy Sochocin.

W zakresie systemu dróg postuluje się:

- przekazywanie dróg krajowych i wojewódzkich do niższych kategorii zarządzania, jeżeli nie spełniają warunków technicznych i funkcjonalnych dla danej drogi;
- wprowadzania priorytetów w ruchu drogowym dla transportu zbiorowego:
  - wydzielone pasy ruchu,
  - pierwszeństwa przejazdu przez skrzyżowania, w tym z sygnalizacją świetlną,
  - dogodne usytuowanie przystanków;
- podnoszenia poziomu bezpieczeństwa przez:
  - realizację chodników, dróg dla rowerów, przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów,
  - działania poprawiające bezpieczeństwo ruchu, w tym m.in.: strefowanie prędkości pojazdów, fizyczne środki uspokajania ruchu (progi zwalniające, wyniesione przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych, wyniesione skrzyżowania, małe ronda);
- przebudowy dróg zgodnie z wynikami okresowych kontroli stanu technicznego, badań natężenia oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- prowadzenia analiz i studiów oraz pozostawiania rezerw terenowych dla obwodnic miejscowości;

W zakresie systemu dróg rowerowych postuluje się:

- budowę infrastruktury rowerowej wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich o wysokim natężeniu ruchu samochodowego, zarówno w ramach ogólnych inwestycji drogowych, jak i jako samodzielne inwestycje krajowego i wojewódzkiego zarządcy drogi.

W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody postuluje się:

- przygotowanie rozporządzenia w sprawie audytów krajobrazowych przy wykorzystaniu innej niż dotychczas prezentowanej w projekcie GDOŚ metodyki;
- wprowadzenie zmian do UoPiZP w aspekcie terminu sporządzenia audytu krajobrazowego i uzależnienie go od terminu wydania stosownego rozporządzenia;
- zapewnienie ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu m.in. poprzez adekwatne zapisy w MPZP;
- ochronę prawną korytarzy ekologicznych poprzez wpisanie do MPZP;
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa (klas bonitacyjnych I-III);
- dążenie do zachowania odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, sprzyjającej retencji wód opadowych, głównie w miastach;
- zachowanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w tym starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, śródpolnych oczek wodnych oraz ich ochrona poprzez zapisy w dokumentach planistycznych gmin;
- realizację działań inwestycyjnych i utrzymaniowych melioracji wodnych, w tym ochronę układów odwodnienia rowami melioracyjnymi, budowę systemów melioracji zwiększających retencję glebową, odbudowę systemów drenarskich;
- poprawę jakości wód poprzez rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska (w szczególności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej) oraz racjonalną gospodarkę przestrzenną w sąsiedztwie zbiorników wodnych;
- rozwój zintegrowanego publicznego transportu zbiorowego, w szczególności transportu szynowego wraz z wdrożeniem systemów skutecznego zarządzania ruchem;
- ograniczanie degradacji litosfery, w tym warstwy glebowej, jak również niekorzystnych zmian w krajobrazie i gospodarce wodnej, związanych z powierzchniową eksploatacją surowców mineralnych m.in. poprzez rekultywację terenów poeksploatacyjnych;
- zagospodarowanie i udostępnienie obszarów atrakcyjnych geologicznie np. w formie geoparków.

W zakresie opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz dóbr kultury postuluje się:

- opracowanie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- opracowanie kryteriów oceny wartości i wyboru dóbr kultury współczesnej;
- identyfikację wartościowych obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej o charakterze ponadlokalnym oraz ich ochronę poprzez ustalenia w gminnych dokumentach planistycznych (w tym miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego);
- zachowanie ładu przestrzennego lub jego kreowanie, szczególnie w miejscach o istotnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego poprzez:
  - ochronę i kształtowanie struktur przestrzennych historycznych miast i wsi w oparciu o ochronę pola ekspozycji i eksponowanie dominant architektonicznych; kształtowanie przestrzeni publicznych w nawiązaniu do tradycji miejsca,
  - eksponowanie w strukturze przestrzennej ośrodków miejskich i wiejskich najcenniejszych zasobów dziedzictwa regionu (zwłaszcza obszaru Historycznego Centrum Warszawy wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO oraz obszarów uznanych za pomnik historii),

  - kształtowanie i ochronę krajobrazów kulturowych m.in. poprzez utworzenie parków kulturowych;
- adaptację obiektów zabytkowych dla współczesnych funkcji kulturalnych, turystycznych i edukacyjnych;
- zagospodarowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych posiadających czytelną formę krajobrazową w celach dydaktycznych, naukowych i turystycznych;
- współpracę międzyregionalną w zakresie zachowania i wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego (tradycji historycznych, śladów osadnictwa, dziedzictwa kultury ludowej) dla rozwoju produktów turystyki kulturowej.

Politykę przestrzenną Gminy Sochocin reguluje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, przyjęte uchwałą Rady Gminy nr VII/56/2019 z dnia 25 kwietnia 2019 roku. Dokument ten wskazuje obszary przeznaczone pod inwestycje, odpowiadając na zapotrzebowanie rozwojowe Gminy. Jednak w dniu 24 września 2023 roku weszła w życie nowelizacja Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która wprowadza istotne zmiany w systemie planowania przestrzennego w Polsce. Główna zmiana to zastąpienie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez plan ogólny, który, w odróżnieniu od dotychczasowego studium, będzie miał rangę aktu prawa miejscowego.

Na terenie Gminy Sochocin obowiązuje siedem Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, obejmujących cały jej obszar administracyjny. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego uchwalony przez Radę Gminy Sochocin Uchwałą nr XVI/101/05 z dnia 19 maja 2005 roku był pięciokrotnie zmieniany, co sprawia, że obecnie nie ma potrzeby wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Aktualnie trwają prace nad uchwaleniem czterech nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmą znaczną część terenu Gminy.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Sochocin, które przedstawiono poniżej.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,
- wyłączenie z zabudowy obszarów tarasu zalewowego oraz położonych w pasie 50 m od linii brzegowej rzek i zbiorników wodnych, stosownie do przepisów odrębnych,
- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,
- wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, w tym rozwój korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury),

- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.
- wykorzystanie głównych zbiorników wodnych i cieków wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego,
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- zakaz odprowadzania ścieków do gruntu, wód powierzchniowych i urządzeń melioracyjnych, ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych na obszarze szczególnie narażonym, wyznaczonym w drodze rozporządzenia dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, w wyniku realizacji programu działań wprowadzonego w życie również rozporządzeniem dyrektora RZGW w Warszawie,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- uspokajanie ruchu w historycznych częściach miasta poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją oraz dziedzictwem związanym z produkcją guzików z muszli.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleń publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych),
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Miasta i Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy śródmiejskiej,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. Jego lokalizacja jest regulowana w Planie Ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy

sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Sochocin dopuszcza się lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jako zasady ich lokalizacji przyjmuje się w szczególności:

- wskazanie lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego uwzględniającej zapewnienie przepustowości układu komunikacyjnego i wydolności systemów infrastruktury technicznej,
- przyjęcie dopuszczalnych wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu z uwzględnieniem ładu przestrzennego,
- wprowadzenie nakazu utworzenia zieleni izolującej strefę handlu wielkopowierzchniowego od strefy mieszkalnej,
- przeprowadzenie oceny wpływu inwestycji na środowisko oraz krajobraz.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górniczą,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzanie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub V i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Miasta i Gminy Sochocin należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszą funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidulanej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzanie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,

- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Sochocin nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Na terenie Miasta i Gminy Sochocin nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Sochocin. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym". Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Wyznaczony w Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze **cel główny** sformułowany został w sposób następujący: Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska. Na bazie celu głównego wyznaczono następujące **cele strategiczne**:

1. Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze,
2. Dostępne i mobilne Mazowsze,
3. Zielone, niskoemisyjne Mazowsze,
4. Mazowsze zintegrowane społecznie,
5. Mazowsze bogate kulturowo.

Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze przedstawiona została w tabeli znajdującej się na następnej stronie.

Tab. 8. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034
1. Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze 1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości 1.2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji 1.3. Cyfryzacja gospodarki 1.4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki 1.5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej 1.6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich	**Cel II: Gmina Sochocin miejscem z bogatą ofertą turystyczną oraz rozwijającą się gospodarką** 2.2. Wzrost gospodarczy Gminy Sochocin bazujący na jej lokalnych potencjałach
2. Dostępne i mobilne Mazowsze 2.1. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni 2.2. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu 2.3. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach	**Cel I: Gmina Sochocin z funkcjonalną, bezpieczną i przyjazną przestrzenią oraz zadbanym środowiskiem przyrodniczym** 1.2. Rozwinięta i dostępna infrastruktura techniczna 1.3. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Sochocin
3. Zielone, niskoemisyjne Mazowsze 3.1. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska 3.2. Proekologiczna transformacja energetyki 3.3. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu 3.4. Poprawa jakości środowiska 3.5. Podnoszenie efektywności energetycznej	**Cel I: Gmina Sochocin z funkcjonalną, bezpieczną i przyjazną przestrzenią oraz zadbanym środowiskiem przyrodniczym** 1.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu 1.3. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Sochocin
4. Mazowsze zintegrowane społecznie 4.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 4.2. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych 4.3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców 4.4. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki 4.5. Włączenie i integracja społeczna	**Cel III: Gmina Sochocin zapewniająca swoim mieszkańcom wysoką jakość życia, edukacji oraz rekreacji** 3.1. Wysokiej jakości usługi publiczne odpowiadające potrzebom mieszkańców Gminy Sochocin 3.2. Nowoczesne i bezpieczne placówki edukacyjne zapewniające wysoki poziom edukacji oraz wsparcia dzieci i młodzieży
5. Mazowsze bogate kulturowo 5.1. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	**Cel II: Gmina Sochocin miejscem z bogatą ofertą turystyczną oraz rozwijającą się gospodarką** 2.1. Rozwinięta oferta turystyczna Gminy Sochocin

5.2. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa 5.3. Upowszechnianie kultury i twórczości 5.4. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej	**Cel III: Gmina Sochocin zapewniająca swoim mieszkańcom wysoką jakość życia, edukacji oraz rekreacji** 3.3. Rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy Sochocin

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

W celu zapewnienia zgodności zapisów niniejszej Strategii w zakresie infrastruktury rowerowej ze standardami wojewódzkimi (co przyczynić się ma do zwiększenia funkcjonalności wskazanej infrastruktury) Gmina Sochocin będzie dążyć to tego, aby planowane trasy rowerowe (w tym drogi dla rowerów oraz drogi dla pieszych i rowerów) były spójne i spełniały wymogi zawarte w Standardach infrastruktury rowerowej i koncepcji tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w województwie mazowieckim przyjętych uchwałą nr 1100/333/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 czerwca 2022 r.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2025-2034. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta i Gminy Sochocin, Rada Miejska oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Sochocin będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu płońskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

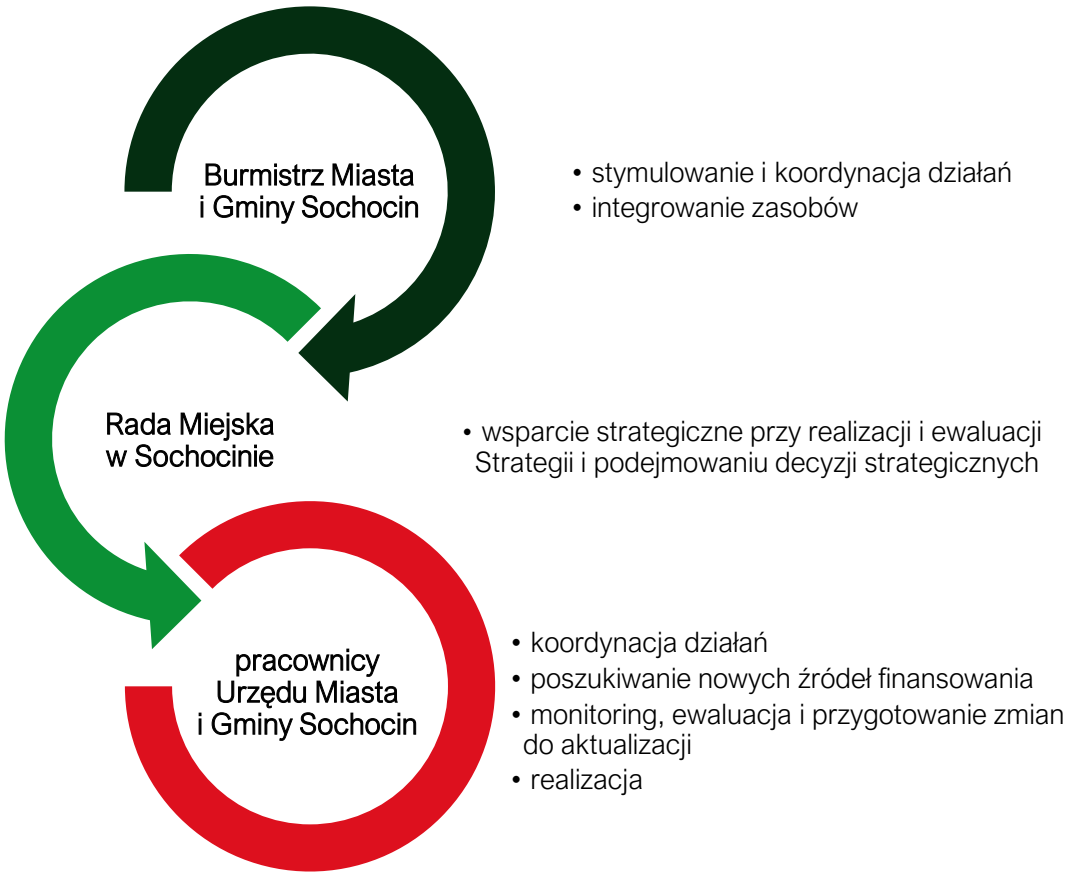

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2024 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Sochocin). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju

Gminy Sochocin oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy w Sochocinie z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Sochocin będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Sochocin na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027** oraz ogólnopolskie programy operacyjne;
- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (**PS WPR 2023-2027**);
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie mazowieckim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Co istotne, Gmina Sochocin będzie miała również możliwość pozyskania funduszy w ramach Krajowego Planu Odbudowy 2021-2026. (KPO). KPO jest podstawą do wypłaty pieniędzy z unijnego Funduszu Odbudowy, a jego głównym celem jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowy.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych wydziału Urzędu Miasta i Gminy w Sochocinie oraz jednostek organizacyjnych Gminy Sochocin.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem płońskim oraz województwem mazowieckim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Tabela poniżej przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2025-2034 na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2024-2034. W analizowanych latach łączne dochody Gminy Sochocin wyniosą ponad 362,8 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wyniosą ponad 67,8 mln zł, a z tytułu podatku od nieruchomości ponad 42,7 mln zł. Z kolei w tym samym okresie łączne wydatki Gminy wyniosą ponad 356,2 mln zł.

Tab. 9. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sochocin (zł)

Lata	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem
		PIT	podatek od nieruchomości	
2025	45 004 459,00 zł	5 917 090,00 zł	3 724 414,00 zł	44 581 369,00 zł
2026	31 273 549,00 zł	6 094 603,00 zł	3 836 146,00 zł	30 613 549,00 zł
2027	32 211 756,00 zł	6 277 441,00 zł	3 951 230,00 zł	31 551 756,00 zł
2028	33 178 109,00 zł	6 465 764,00 zł	4 069 767,00 zł	32 518 109,00 zł
2029	34 173 453,00 zł	6 659 737,00 zł	4 191 860,00 zł	33 513 453,00 zł
2030	35 198 656,00 zł	6 859 529,00 zł	4 317 616,00 zł	34 568 656,00 zł
2031	36 254 616,00 zł	7 065 315,00 zł	4 447 144,00 zł	35 624 616,00 zł
2032	37 462 522,00 zł	7 277 274,00 zł	4 580 558,00 zł	36 682 253,00 zł
2033	38 462 522,00 zł	7 495 593,00 zł	4 717 975,00 zł	37 692 522,00 zł
2034	39 616 397,00 zł	7 720 460,00 zł	4 895 514,00 zł	38 846 397,00 zł
SUMA	**362 836 039,00 zł**	**67 832 806,00 zł**	**42 732 224,00 zł**	**356 192 680,00 zł**

Źródło: opracowanie własne na podstawie treści uchwały nr LX/403/2023 Rady Miejskiej Sochocinie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Sochocin na lata 2024-2034.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Sochocin

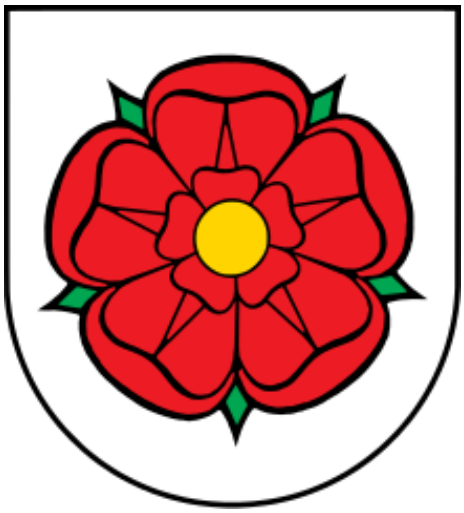

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Sochocin

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY 61

1.1. Informacje ogólne 61

1.2. Transport i łączność 62

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne 65

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne 68

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY 73

2.1. Gospodarka lokalna 73

2.2. Infrastruktura i środowisko 80

Urządzenia sieciowe 80

Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii 81

Gospodarka odpadami 82

2.3. Stan finansów samorządowych 83

Struktura dochodów i wydatków 85

Fundusze Europejskie 2014-2022 88

Rządowy Fundusz Polski Ład 89

Potencjał inwestycyjny 89

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY 91

3.1. Demografia 91

3.2. Kapitał społeczny 96

Przedszkola i żłobki 96

Szkoły 98

Kultura i sport 102

Bezpieczeństwo publiczne 104

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy 105

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna 106

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Sochocin jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części powiatu płońskiego, w centralnej części województwa mazowieckiego. Gmina graniczy z 7 jednostkami:

- od zachodu z gminą Baboszewo (pow. płoński),
- od południowego-zachodu z gminą Płońsk (pow. płoński),
- od południowego-wschodu w gminą Janiec (pow. płoński),
- od wschodu z gminą Nowe Miasto (pow. płoński),
- od północnego-wschodu z gminą Sońsk (pow. ciechanowski),
- od północy z gminą Ojrzeń (pow. ciechanowski),
- od północnego-zachodu z gminą Glinojeck (pow. ciechanowski).

W granicach administracyjnych Gminy Sochocin znajduje się 28 sołectw: Baraki, Bolęcin, Biele, Budy Gutarzewskie, Ciemniewo, Drożdżyn, Gutarzewo, Gromadzyn, Idzikowice, Jędrzejewo, Kępa, Koliszewo, Kolonia Sochocin, Kołoząb, Kondrajec, Kuchary Królewskie, Kuchary Żydowskie, Milewo, Niewikla, Pruszkowo, Podsmardzewo, Rzy, Smardzewo, Sochocin, Ślepowrony, Wycinki, Wierzbówiec, Żelechy.

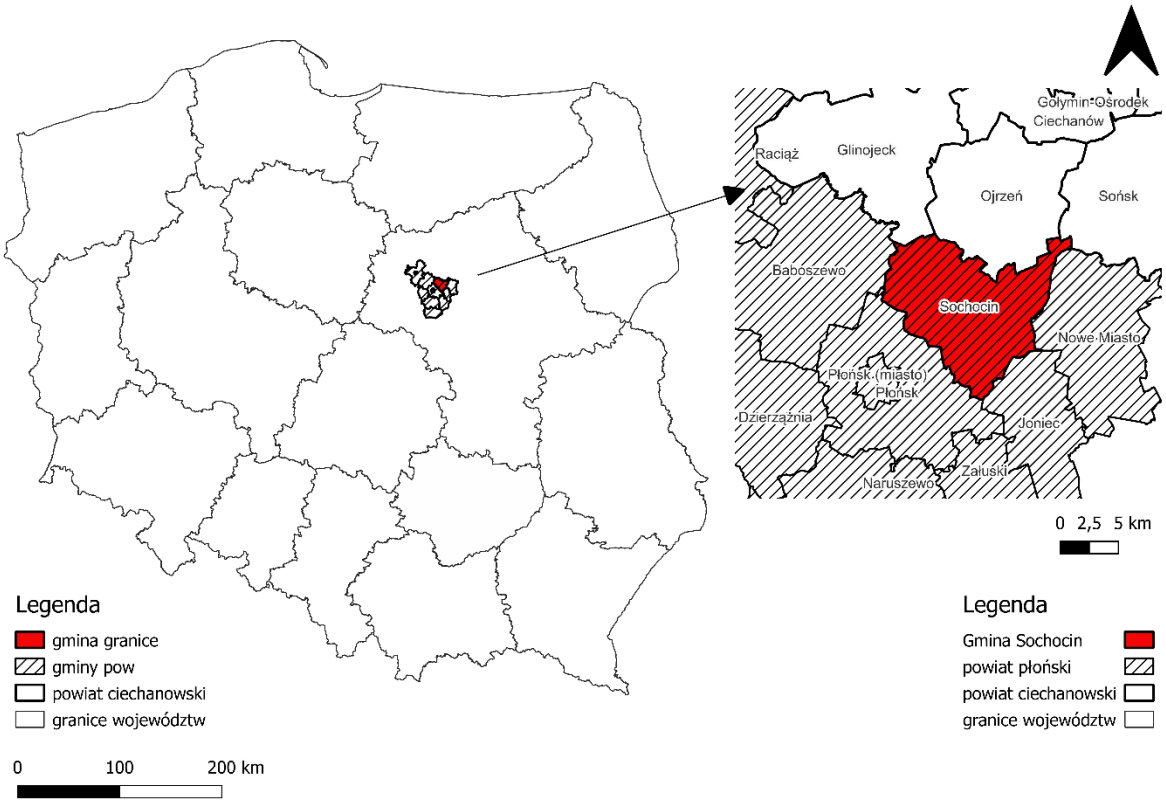

Ryc. 1. Położenia Gminy Sochocin na tle gmin sąsiadujących
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), w 2022 roku Gminę Sochocin zamieszkiwało 5 689 osób, które łącznie stanowiły 7% mieszkańców powiatu. Całkowita powierzchnia Gminy Sochocin wynosi 122 km^2. Gęstość zaludnienia wynosiła zatem 46,6 os./km^2.

Według „Klasyfikacji gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego" Przemysława Śleszyńskiego i Tomasza Komornickiego z Instytutu Geologii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego (Polska Akademia Nauk), Gmina Sochocin zawiera się w kategorii gmin o ekstensywnym zagospodarowaniu (funkcje leśne, ochrony przyrody).

1.2. Transport i łączność

Gmina Sochocin charakteryzuje się słabo rozwiniętą siecią drogową. Według danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Sochocin przez teren Gminy przebiega:

- 10 km drogi krajowej nr 50 Ciechanów – Ostrów Mazowiecki,
- 10 km drogi wojewódzkiej nr 632 Płońsk – Sochocin – Nowe Miasto – Nasielsk,
- 57 km dróg powiatowych,
- 283,4 dróg gminnych.

Pod koniec 2022 roku długość dróg publicznych nieutwardzonych na terenie Gminy wynosiła 240,7 km. Należy zwrócić uwagę, iż planowany jest nowy przebieg drogi krajowej nr 50, co spowoduje przekształcenie kategorii drogi na odcinku znajdującym się w granicach Gminy Sochocin.

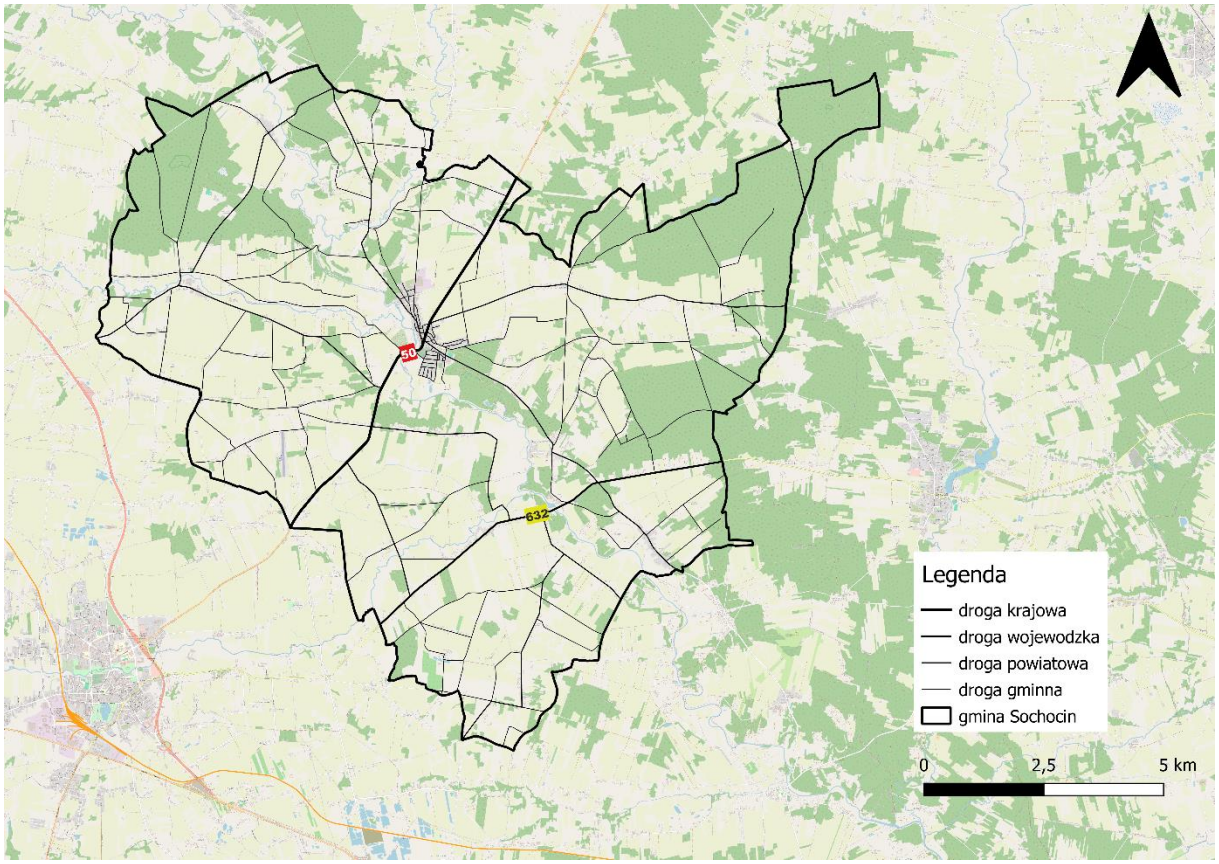

Ryc. 2. Układ komunikacyjny Gminy Sochocin
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W odległości 9,7 km (około 10 min) od Sochocina można dojechać do dwóch zjazdów na drogę krajową S7. Ponadto przedstawiona powyżej sieć dróg umożliwia dojazd do większych ośrodków miejskich znajdujących się w promieniu 80 km od Gminy. Z Sochocina można dojechać do:

- Płońska w około 14 min (około 11 km),
- Ciechanowa w około 27 min (około 26 km),
- Płocka w około 1h 4 min (około 62 km),
- Warszawy w około 1h 14 min (około 72 km).

Najbliższe inwestycje Gminy Sochocin w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej obejmują podbudowę i nawierzchnię jezdni wraz z poboczami, zjazdami z drogi, odwodnieniem i oznakowaniem. Priorytetowymi zadaniami w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej na kolejne lata są następujące działania:

- przebudowa drogi gminnej nr 301140W w miejscowości Drożdżyn,
- przebudowa drogi gminnej o nr 301144W w miejscowości Milewo,
- rozbudowa drogi gminnej o nr 301134W w miejscowości Niewikla,
- przebudowa drogi gminnej o nr 301115W w miejscowości Budy Gutarzewskie,
- przebudowa drogi gminnej o nr 301126W w miejscowości Kondrajec,
- budowa drogi gminnej o nr 301156W ulicy Kościuszki w miejscowości Sochocin.

W zachodniej części Gminy Sochocin znajduje się Lądowisko Milewo, które posiada pas startowy o długości 950 m. Lądowisko obsługuje samoloty, śmigłowce, awionetki i szybowce. Posiada szeroką ofertę usługową m.in.: szkolenia, wynajem samolotu, hangarowanie i tankowanie. Lądowisko Milewo wykorzystywane jest przez Modelarzy Aeroklubu Regionu Płońskiego i Klub Lotniczy Milewo.

W Gminie Sochocin bezpłatny dowóz uczniów do szkół podstawowych realizowany jest przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Sochocinie Sp. z o.o. Z darmowego dojazdu do szkół mogą korzystać uczniowie i dzieci w wieku 5 i 6 lat oraz uczniowie klas I-IV, w przypadku gdy odległość z domu do szkoły przekracza 3 km oraz uczniowie klas V-VIII, których odległość z domu do szkoły przekracza 4 km w której obwodzie dziecko mieszka. Podczas przejazdu zapewniony jest opiekun, który sprawuje pieczę nad uczniami podczas jazdy, jak również przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu. Przewozy obsługiwane są przez dwa autobusy, które przewożą uczniów z wyznaczonych miejsc przystankowych do dwóch szkół tj. Publicznego Zespołu Szkół i Przedszkoli Samorządowych w Sochocinie oraz Szkoły Podstawowej w Kołozębiu im. św. Jana Pawła II. Odwozy po lekcjach odbywają się w dwóch kursach tj. kurs południowy po godz. 13.00 dla dzieci młodszych oraz klas I-III oraz drugi odwóz dla klas IV-VIII oraz dzieci przedszkolnych które przebywają w przedszkolu powyżej 5 godzin. Trasy autobusów szkolnych przedstawiają się następująco:

- Autokar 1 dowozy:

Kurs 1

Sochocin-Gutarzewo-Baraki-Kępa-Koliszewo-Żelechy-Sochocin

Kurs 2

Sochocin-Biele-Żelechy-Milewo-Wycinki-Gromadzyn-Biele-Sochocin

- Autokar 1 odwozy

Trasa południowa:

Sochocin-Ciemniewo-Gutarzewo-Baraki-Kępa-Żelechy-Milewo-Wycinki-Gromadzyn-Biele-Sochocin

Trasa popołudniowa:

Kurs 1

Sochocin-Ciemniewo-Gutarzewo-Baraki-Kępa-Koliszewo-Żelechy-Sochocin

Kurs 2

Sochocin-Biele-Żelechy-Milewo-Wycinki-Gromadzyn-Biele-Sochocin

- Autokar 2 dowozy

Kurs 1

Sochocin-Rzy-Kuchary Królewskie-Jędrzejewo-Kuchary Żydowskie-Sochocin

Kurs 2

Sochocin-Kondrajec-Sochocin

Kurs 3

Sochocin-Drożdżyn-Kołoząb-Idzikowice-Bolęcin-Pruszkowo-Niewikla-Kołoząb

- Autokar 2 odwozy

Trasa południowa:

Sochocin-Kondrajec-Rzy-Kuchary Królewskie-Jędrzejewo-Kuchary Żydowskie-SP Kołoząb-Drożdżyn-Niewikla-Pruszkowo-Idzikowice-Bolęcin-Kołoząb

Trasa popołudniowa:

Kurs 1

Kołoząb-Drożdżyn-Niewikla-Pruszkowo-Bolęcin-Idzikowice-Bolęcin-Sochocin

Kurs 2

Sochocin-Kondrajec-Rzy-Kuchary Królewskie-Jędrzejewo-Kuchary Żydowskie-Sochocin

Wyżej wymienione trasy na przestrzeni lat ulegają zmianie i są dopasowane do zapotrzebowania uczniów dojeżdżających w danym roku szkolnym.

Należy wspomnieć, iż oprócz zapewnionego autobusu szkolnego dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych nie ma w obrębie Gminy zapewnionego transportu publicznego. Realizowane są jedynie dalekobieżne trasy autobusowe do większych miast np. Ciechanowa, Płońska przez prywatnego przewoźnika SANIMAX-TRANSPORT s. c. Janusz Sosnowski i Monika Sosnowska i DAN-BUD Usługi Ogólnobudowlane Daniel Żmijewski.

Przez teren analizowanej Gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w mieście Płońsk oddalonym o 12 km (czas dojazdu około 16 min). Przez stację kolejową przebiega linia kolejowa nr 027 relacji Nasielsk – Toruń Wschodni. Połączenia obsługiwane są przez Koleje Mazowieckie.

Rzeka Wkra przebiegająca z północy na południowy wschód Gminy Sochocin, stanowi istotną barierę komunikacyjną. W ostatnich latach Gmina była zmuszona do zamknięcia mostu w Gutarzewie ze względu na zły stan techniczny.

Tab. 10. Wydatki w dziale transportu i łączności w latach 2018-2023 w Gminie Sochocinie (tys. zł)

DZIAŁ		2018	2019	2020	2021	2022	2023	średnia	udział %
600	Transport i łączność	4 411,3	1 284,2	1 940,8	980,8	1569	1 0139,9	3 387,67	11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Powyższa tabela przedstawia wydatki w dziale transport i łączność w latach 2018-2023. Wydatki te wahały się w granicach 980 tys. zł, a 10,1 mln zł. Średnia kwota analizowanych lat wynosiła 3,4 mln zł, stanowiąc 11% wszystkich wydatków. Największe wydatki zaobserwowano w 2023 roku, a najmniejsze w 2021 roku. Znaczny wzrost wydatków w 2023 roku związany był z dużymi inwestycjami, takimi jak np.: Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych ETAP I w miejscowości Drożdżyn, Rzy, Żelechy (około 3,65 mln zł), Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych ETAP II w miejscowościach Jędrzejewo – Kuchary Żydowskie, Kondrajec, Podsmardzewo (4,85 mln zł). Wymienione inwestycje były finansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Dostęp do szerokopasmowego Internetu odgrywa kluczową rolę we współczesnym rozwoju jednostek samorządu terytorialnego. Stanowi integralną część codziennego życia człowieka, wpływając na różnorodne jego aspekty m.in.: komunikację, prace, edukację i rozrywkę. Technologia światłowodowa pozwala na szybkie przesyłanie danych i stabilne połączenie, które wpływają na rozwój społeczności i zwiększenie dostępności do usług cyfrowych. Głównymi operatorami sieci w obrębie Gminy Sochocin są: IT PARTNERS TELCO Sp. z o.o., NET45 SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ, ORANGE POLSKA S. A. Według danych z raportu „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu" na koniec czerwca 2024 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych odnotowano 1 593 punktów adresowych, a bez zasięgu pozostało 764 punkty co stanowiło około 32% wszystkich punktów adresowych.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Według Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, przyjętego Uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r., Gmina Sochocin została zaliczona do wiejskiego obszaru funkcjonalnego uczestniczącego w procesach rozwojowych – obejmują one obszary ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi zlokalizowanymi w regionie oraz w strefie potencjału oddziaływania miast. Obszary są dobrze skomunikowane z miastami wyższego rzędu oraz mają dobry dostęp do usług publicznych, rynku pracy i usług wyższego rzędu. W

gminach występuje proces suburbanizacji i zatracania wiejskiego charakteru funkcjonowania gospodarstw rolnych. Do zasad zagospodarowania obszarów należy:

- Ochrona otwartych terenów przed rozproszeniem,
- Przeciwdziałanie negatywnych skutków suburbanizacji w zakresie ochrony środowiska,
- Ochrona gruntów leśnych oraz gruntów rolnych klas I-III przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nieleśne i nierolnicze,
- Dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych i wspieranie działalności gospodarczej związanej z produkcją rolną.

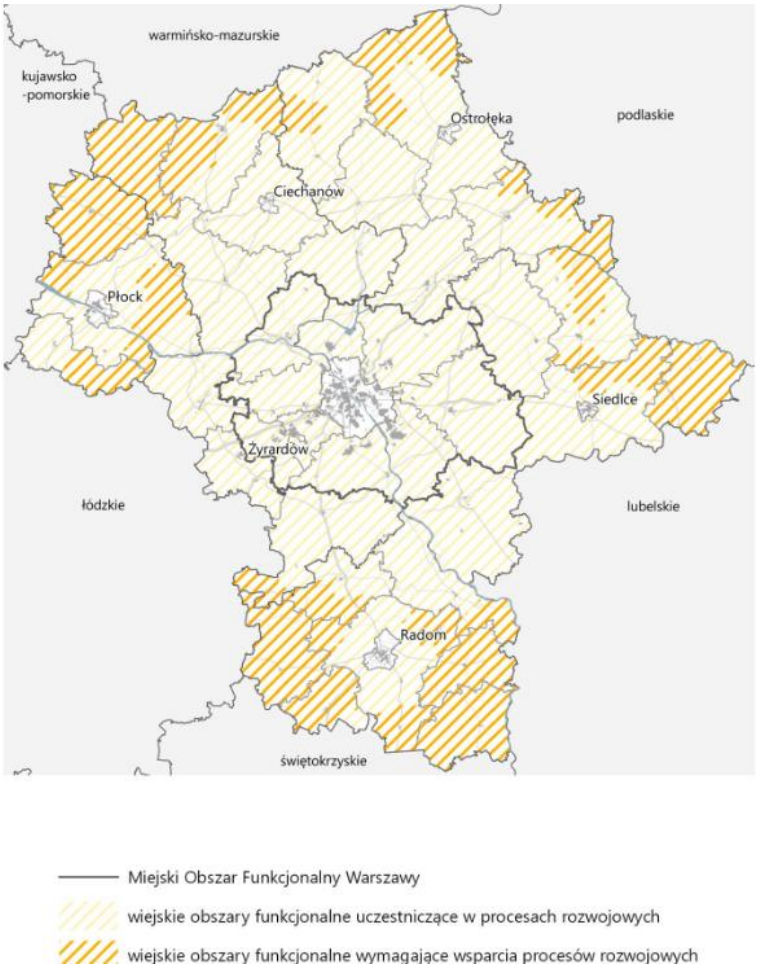

Ryc. 3. Wiejskie Obszary Funkcjonalne w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Całkowita powierzchnia Gminy Sochocin wynosi 122 km^2. Według danych na 2023 rok pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Sochocin w strukturze użytkowania gruntów aż 67,4% powierzchni Gminy stanowią użytki rolne, natomiast tereny leśne obejmują 27,4% obszaru Gminy. Wskazuje to na rolniczy charakter Gminy Sochocin. Ponadto, Gmina posiada ograniczone tereny pod zabudowę, ze względu na formy ochrony przyrody obejmujące 82% obszaru.

Politykę przestrzenną Gminy określa Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sochocin przyjęty przez Radę Gminy Sochocin Uchwałą nr VII/56/2019 z dnia 25 kwietnia 2019 roku. Sporządzenie dokumentu miało na celu wskazanie terenów pod inwestycje, które odpowiadałyby zapotrzebowaniu. Jednakże konieczne jest podkreślenie, iż w dniu 24

września 2023 roku weszła w życie nowelizacja Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która zmienia system planowania i zagospodarowania przestrzennego w Polsce. Najważniejszą zmianą jest zastąpienie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez plan ogólny. W odróżnieniu do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, plan ogólny będzie miał charakter aktu prawa miejscowego.

Na terenie Gminy obowiązuje siedem Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, które obejmują cały obszar w granicach administracyjnych. Dla Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego przyjętego przez Radę Gminy Sochocin Uchwałą nr XVI/101/05 z dnia 19 maja 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sochocin zostało uchwalone pięć zmian. W związku z czym nie zachodzi konieczność wydawania decyzji o warunkach zabudowy na terenie Gminy. Obecnie prowadzone są prace nad uchwaleniem czterech miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które będą obejmować większość terenu Gminy.

Przed budową większości budynków i obiektów budowlanych, konieczne jest uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę lub uzyskanie zaświadczenia zgłoszenia budowy wraz z projektem budowlanym. Poniższa tabela przedstawia liczbę i udział wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń z projektem budowlanym w latach 2018-2022. W Gminie Sochocin od 2018 do 2022 roku wydano 153 pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym, co stanowiło 6% wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w powiecie płońskim. Od 2018-2020 znacząco zmniejszała się różnica wydawanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym na 1 tys. mieszkańców pomiędzy Gminą Sochocin, a powiatem Płońskim. W latach 2019-2022 liczba pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym charakteryzowała się tendencją wzrostową. Największą liczba (39) wydano w 2021 roku. Na początku badanego okresu w Gminie jedynie 38% pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń na budowę z projektem budowlanym dotyczyło zabudowy mieszkaniowej, a średnia w powiecie wynosiła 49%. Na potrzeby powstania nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej w 2018 roku wydano w Gminie 62% wszystkich wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń na budowę z projektem budowlanym, tym samym Gmina przewyższyła wynik dla średniej powiatu (51%). Od 2019 roku w Gminie wydano większą liczbą pozwoleń na budowę i zgłoszeń na budowę z projektem budowlanych na nowe budynki mieszkalne aniżeli na budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej.

Tab. 11. Udział i liczba wydanych decyzji pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
Ogółem	Gmina	29	22	31	39	32
	Powiat	517	497	469	594	498
na 1 tys. mieszkańców	Gmina	4,95	3,79	5,40	6,83	5,62
	Powiat	5,91	5,71	5,49	7,01	5,90
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Gmina	37,93	72,73	54,84	66,67	53,13
	Powiat	48,55	54,53	62,69	65,15	55,42
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Gmina	62,07	27,27	45,16	33,33	46,88
	Powiat	51,45	45,47	37,31	34,85	44,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, Gmina Sochocin położona jest w zasięgu makroregionu Niziny Północnomazowieckiej, w obszarze mezoregionu:

- Wysoczyzny Płońskiej – (zachodnia części Gminy) występuje równina morenowa zlodowacenia środkowopolskiego, urozmaicona wzgórzami kremowymi i morenowymi równolegle zlokalizowanymi do doliny Wisły,
- Wysoczyzny Ciechanowskiej – (wschodnia części Gminy) charakteryzuje się falistą równiną
  z ostańcami wzgórz kremowych i morenowych. Przecinają ją doliny dopływów Wkry i Narwi,
- Równiny Raciąskiej – (północna części Gminy) znajduje się na szlaku odpływu wód lodowcowo-rzecznych zlodowacenia wiślańskiego. Teren charakteryzuje się piaszczystą równiną z wydmami i lokalnie odsłoniętymi morenowymi glinami.

Rzeźba terenu Gminy Sochocin została ukształtowana pod wpływem działalności lądolodu środkowopolskiego w stadiale Wkry. Obszar Gminy charakteryzuje się zróżnicowaniem krajobrazowym i morfologicznym. Szczególnie widoczne jest to w północno-wschodniej części Gminy, gdzie występują wzniesienia o wysokości ponad 120 m n.p.m.

Pod względem hydrologicznym Gmina Sochocin należy do dolnego dorzecza Wkry. Rzeka Wkra o długości 249,1 km, pełni funkcję korytarza ekologicznego. Meandruje, tworząc strome zbocza doliny, zatoki i wyspy. Łączy się częściowo ze starorzeczami w dolinie. W strefie cofkowej piętrzenie rzeki wynosi 40-60 m, głębokość przy prawym brzegu wynosi 1-3 m, natomiast przy lewym ponad 10 m. Woda z rzeki wykorzystywana jest przez elektrownie wodne. Głównymi dopływami do Wkry na terenie Gminy Sochocin są:

- rzeka Łydynia - stanowi największy, lewostronny dopływ Wkry. Długość rzeki wynosi 72 km, z czego około 60 km zostało uregulowane. Koryto w dolnym odcinku jest węższe i głębsze, jednocześnie nurt rzeki staje się wolniejszy. Ujście rzeki do Wkry znajduje się w okolicy Gutarzewa,
- rzeka Raciążnica - ma długość 56,9 km i stanowi prawostronny dopływ Wkry. Około kilometr rzeki na zachodnim odcinku znajdującym się w obszarze Gminy został uregulowany. Dolny bieg zachowano w naturalnym stanie, przez co rzeka na tym odcinku jest kręta oraz powstają liczne meandry. Wraz z Potokiem Zadębia, dolina rzeki osiąga szerokość od 6 do 12 km, przecinając wysoczyznę morenową. Rzeka uchodzi do Wkry w pobliżu Sochocina,
- Płonka – stanowi prawostronny dopływ Wkry i ma długość 42,6 km. Uchodzi do Wkry we wsi Kołozęb. Uregulowano 27,3 km długości rzeki. Zasilana jest niewielkimi dopływami i melioracyjnymi rowami.

Formy ochrony przyrody obejmują 82% terenu Gminy Sochocin, składają się na nie:

- Obszary Chronionego Krajobrazu:
  - Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu – zajmuje około 8 681,4 ha powierzchni Gminy. Obejmuje północny, środkowy i wschodni obszar jednostki administracyjnej.
    Ze względu na zróżnicowane ekosystemy oraz cenne walory krajobrazowe został

uznany za obszar chroniony. Jednocześnie stanowi funkcję korytarza ekologicznego, który chroni bioróżnorodność poprzez zachowanie ciągłości środowiska przyrodniczego.

- Krysko-Joniecki Obszar Chronionego Krajobrazu – zajmuje około 1 140,3 ha powierzchni Gminy. Zlokalizowany jest w południowej części jednostki administracyjnej. Ze względu na obszar równiny morenowej, posiada charakterystyczne ukształtowanie terenu w postaci łańcucha wzgórz morenowych i kremowych. Ich maksymalna wysokość wynosi 100 m. n. p. m.

- Użytki ekologiczne zajmują około 13,5 ha, co stanowi około 0,1% powierzchni Gminy Sochocin. Należy do nich:
  - nieużytek pokopalniany o powierzchni 0,1 ha zlokalizowany w miejscowości Bolęcin,
  - bagno o powierzchni 0,55 ha zlokalizowane w miejscowości Bolęcin,
  - bagno o powierzchni 0,1 ha zlokalizowane w miejscowości Niewikla,
  - bagno o powierzchni 9,16 ha zlokalizowane w miejscowości Kępa,
  - bagno o powierzchni 2,06 ha zlokalizowane w miejscowości Rzy,
  - bagno o powierzchni 1,08 ha zlokalizowane w miejscowości Rzy,
  - nieużytek pokopalniany o powierzchni 0,45 ka w miejscowości Rzy.
- Pomniki przyrody, których liczba wynosi 8 to:
  - dąb szypułkowy w miejscowości Kuchary Królewski,
  - buk pospolity w miejscowości Smardzewo,
  - 3 dęby szypułkowe w leśnictwie Kępa,
  - dąb szypułkowy w miejscowości Gutarzewo,
  - dąb szypułkowy w miejscowości Kępa,
  - dąb szypułkowy w miejscowości Kępa,
  - 2 dęby szypułkowe w miejscowości Smardzewo,
  - 4 dęby szypułkowe w miejscowości Smardzewo.

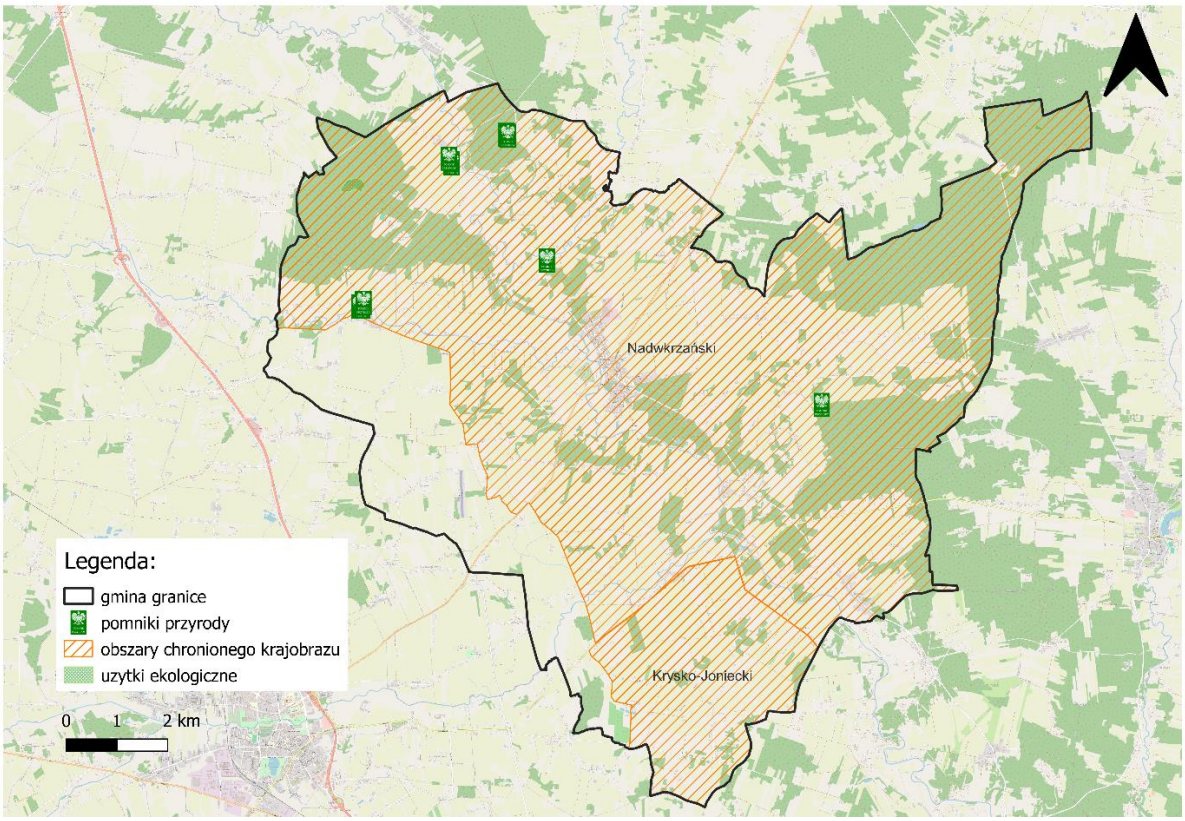

Ryc. 4. Formy ochrony przyrody Gminy Sochocin
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Tereny Gminy Sochocin w średniowieczu stanowiły część historycznego Mazowsza w obszarze dawnej ziemi ciechanowskiej. W XVI wieku Sochocin pełnił funkcję lokalnego rynku na szlaku handlowym z Poznaniu do Wilna. W 1385 roku Sochocin otrzymał prawa miejskie „chełmińskie". Od 1480 roku, po przejęciu miejscowości przez Janusza II podupadłe miasto zaczęło ponownie intensywnie się rozwijać, stając się centrum handlowym i miejscem rozpraw sądowych. W 1870 roku Sochocinowi odebrano prawa miejskie i włączono go do gminy wiejskiej Sochocin. Miejscowość posiada status miasta od 2021 roku.

Mieszkańcy Gminy Sochocin w II połowie XIX w. trudnili się wykonywaniem guzików z muszli. Produkcja szczególnie dynamicznie rozwijała się w okresie międzywojennym, przyciągając przedsiębiorców i rzemieślników. Po II Wojnie Światowej produkcja guzików została wyparta z rynku przez pojawiające się nowe technologie. W celu zachowania lokalnej tradycji i wyróżnika miejsca stworzono Izbę Pamiątkową Guzikarstwa, która znajduje się w Domu Kultury w Sochocinie. Wystawa nawiązuje do historii wytwarzania przez mieszkańców Gminy guzików z muszli. Przedstawia guziki wykonywane starą metodą, jak również maszyny, opisy historyczne i fotografie.

Jednostka administracyjna objęta jest Gminną Ewidencją Zabytków Gminy Sochocin przyjętą przez Wójta Gminy Sochocin zarządzeniem nr 56/2016 z dnia 16 sierpnia 2016 r. ze zmianami. Szczególne znaczenie mają obiekty ujęte w rejestrze zabytków, które przedstawiono w poniższej tabeli. W wykazie zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków na dzień 07.08.2024 roku (www.nid.pl) na terenie Gminy Sochocin znajduje się 7 pozycji wyróżnionych w poniższej tabeli.

Tab. 12. Zabytki wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Zakres wpisu do rejestru zabytków	Data wpisu	Nr rejestru i data wpisu
1.	Bolęcin	Cmentarz wojenny żołnierzy radzieckich z II wojny światowej, 1950 r.	22.08.2014 r.	A-1257
2.	Gutarzewo	Pozostałości Parku podworskiego 1 poł. XVIII	30.08.1980 r.	A-220
3.	Kuchary żydowskie	Aleja lipowa wzdłuż granicy terenu dworskiego, 2 poł. XIX	30.08.1980	A-221
4.	Niewikla	budynek mieszkalny (dwór) 2 poł. XIX,	30.08.1980 r.	A-219
5.	Niewikla	Park podworski	30.08.1980 r.	A-219
6.	Niewikla	2 aleje dojazdowe	30.08.1980 r.	A219
7.	Sochocin	Kościół Parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela	03.10.2007 r.	A-759
8.	Sochocin	cmentarz przykościelny	03.10.2007 r.	A-759
9.	Sochocin	Dzwonnica 1856 r.	03.10.2007 r.	A-759

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.nid.pl

Wśród zabytków szczególnie wyróżnia się kościół św. Jana Chrzciciela w Sochocinie oraz Zespół dworski w Niewikli.

Kościół św. Jana Chrzciciela wybudowany został w latach 1908-1918. Jest to neogotycki kościół nietynkowany, wykonany z cegły. Został wzniesiony na planie łacińskiego krzyża. Elementami wyróżniającymi budynek są podparapetowe i podokapowe gzymsy. W kościele znajdują się zabytkowe organy z 1931 r. W rejestrze zabytków wyróżniono również krosnową dzwonnicę z 1856 r. stanowiącą część muru otaczającego przykościelny cmentarz, który działał od 2 połowy XIV wieku do około połowy XIX wieku.

Zespół dworski w Niewikli został wzniesiony w latach osiemdziesiątych XIX wieku. Dwór składa się z parterowego korpusu z ryzalitem od frontu i trójspadowym dachem oraz piętrowym skrzydłem na planie kwadratu z namiotowym dachem. Od strony ogrodu zlokalizowana jest wieża z wiciowym daszkiem i iglicą.

Wzdłuż rzeki Wkry zachowały się również liczne pozostałości jazów młyńskich w rejonie miejscowości: Bolęcin, Kępa, Kołoząb, Gutarzewo i Sochocin. Rzeka Wkra jest atrakcyjnym miejscem organizowania spływów kajakowych. Wzdłuż rzeki zlokalizowanych jest wiele wypożyczalni kajaków, które oferują trasy spływu o różnych poziomach trudności. Umożliwiają także skorzystanie z atrakcji w postaci grilla, ogniska, karaoke oraz wypożyczenia sprzętu sportowego. W Gminie rozpowszechnione jest również wędkarstwo. Wśród pasjonatów organizowane są licznie zawody wędkarskie.

Z południa na północny-wschód Gminy przebiega trasa rowerowa „Zielona 7". Długość trasy wynosi 420 km i przebiega przez miejscowości Warszawa – Sochocin – Mława – Ostróda – Morąg – Elbląg-Gdańsk. Drogi asfaltowe stanowią 75% trasy, pozostałą część pokrywa szutrowa nawierzchnia. Trasę określono jako ekstremalną, a czas jej przejazdu wynosi około trzech dni. Przez Gminę przebiega również szlak rowerowy o nazwie „Obwodnica Płońska". Czerwony szlak o długości około 92 km przebiega przez miejscowości Baboszewo – Szymaki – Sochocin – Joniec – Krysk – Żukowo – Kucice – Baboszewo. W Gminie można także przejechać trasą rowerową „4 mostów", która przebiega przez miejscowości: Sochocin – Kolonia Sochocin – Koliszewo – Smardzewo – Kępa – Baraki – Gutarzewo – Sochocin. Długość trasy wynosi 18,1 km i można ją przejechać w 54 min. Większość trasy przebiega przez mało ruchliwe asfaltowe drogi. Jednakże Gmina Sochocin nie posiada infrastruktury w postaci dróg rowerowych. Na terenie jednostki nie wyznaczono również szlaków pieszych.

Dodatkową atrakcją na terenie Gminy są stadniny koni w Idzikowicach, Kondrajcu i Ślepowronach. W swojej ofercie mają zarówno treningi jeździeckie, jak i możliwość zaopiekowania się koniem klienta.

Ponadto, w Gminie Sochocin działa Polska Liga Western i Rodeo, która na ranczu „Jaro" organizuje nocleg, jak i treningi jazdy w stylu „western".

Leśniczówka w Kucharach Królewskich organizuje szkółkę leśną. Oferuje lekcje ekologiczno-edukacyjne oraz wykłady przyrodnicze. Wytyczono specjalne ścieżki edukacyjne, jak również stworzono wystawę z charakterystycznymi dla Mazowsza roślinami i owadami. Założono także możliwość zwiedzenia ogrodu dendrologicznego z chronionymi, leśnymi roślinami.

Na terenie Gminy zlokalizowany jest także Stadion Gminny w Sochocinie na 500 miejsc. Obok stadionu zlokalizowane są szatnie, hala sportowa i hotel. Stadion wykorzystywany jest do organizacji zawodów piłkarskich oraz imprez okolicznościowych.

Gmina ma również rozwiniętą i zróżnicowaną bazę noclegową, do której należy m.in.:

- hotel 4-gwiazdkowy „BoniFaCio SPA & Sport Resort" w Sochocin,
- leśniczówka „Paryż" w Rzy,
- pensjonat Harmony Park wraz ze stadniną koni,
- dom letniskowy w Jędrzejewie,
- dom letniskowy w Kucharach Żydowskich,
- pole namiotowe/biwakowe „Przy domku z gliny".

Niektóre obiekty noclegowe oferują liczne atrakcje m.in.: baseny, bale, sauny, SPA, siłownie, boiska, place zabaw, ogniska, pikniki, kuligi w zimie, warsztaty kulinarne, przyrodnicze i plastyczne.

Gmina Sochocin posiada potencjał turystyczny, który odpowiednio rozwijany może wpłynąć na rozpoznawalność Gminy i zwiększenie atrakcyjności turystycznej. Wyróżnienie i pielęgnowanie unikatowości miejsca ze względu na występujące formy ochrony oraz historię, w połączeniu z rozwijającą się infrastrukturą sportowo-rekreacyjną może przyczynić się do napływu turystów.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu płońskiego w latach 2018-2022. Łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Sochocin w roku 2022 wynosiła 488 – nastąpił więc wzrost o 2 jednostki względem roku 2018. Jednakże udział podmiotów gospodarczych z terenu Gminy zmalał w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w powiecie płońskim – z 7,3% w 2018 roku do 6,6% w 2022 roku. Warto zauważyć, iż wynik Gminy Sochocin jest czwartym wynikiem od góry wśród wszystkich gmin powiatu.

Tab. 13. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie Sochocin w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat płoński	6 558	100,0%	7 394	100,0%	836
m. Płońsk	2 579	39,3%	2 773	37,5%	194
m. Raciąż	388	5,9%	410	5,5%	22
Baboszewo	446	6,8%	510	6,9%	64
Czerwińsk nad Wisłą	335	5,1%	353	4,8%	18
Dzierzążnia	209	3,2%	216	2,9%	7
Joniec	177	2,7%	212	2,9%	35
Naruszewo	295	4,5%	355	4,8%	60
Nowe Miasto	312	4,8%	369	5,0%	57
Płońsk	612	9,3%	805	10,9%	193
Raciąż	348	5,3%	468	6,3%	120
Sochocin	**476**	**7,3%**	**488**	**6,6%**	**12**
Załuski	381	5,8%	435	5,9%	54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując strukturę podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Sochocin zauważyć można, że największą część podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym, naprawach pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25%). Rozwiniętymi sekcjami w Gminie są również sekcja F – Budownictwo (16%) oraz sekcja C – Przetwórstwo Przemysłowe (10%). Warto wyszczególnić także znaczny udział podmiotów działających w transporcie i gospodarce magazynowej oraz pozostałej działalności usługowej – 8%. Najmniej liczną grupą działalności jest sekcja E – dostawa

wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją. W Gminie Sochocin nie występują podmioty w sekcji B – Górnictwo i wydobywanie oraz sekcji U – organizacje i zespoły eksterytorialne. Poniższa tabela przedstawia szczegóły dotyczące podmiotów działających na terenie Gminy w 2022 roku.

Tab. 14. Podmioty działające na terenie Gminy Sochocin w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	3%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	48	10%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0%
SEKCJA F Budownictwo	80	16%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	122	25%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	37	8%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	14	3%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	3%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	10	2%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15	3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22	5%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	2%
SEKCJA P Edukacja	19	4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	3%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	40	8%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Sochocin na przestrzeni lat 2018-2022. Analizując dane, corocznie liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych stale malała. W latach 2018-2020 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych znacząco przeważała nad ich wyrejestrowaniami. Od 2021 ze względu na niepewność na rynku pracy spowodowaną pandemią COVID-19 liczba wyrejestrowań podmiotów była większa od liczby ich nowych rejestracji. Skutki pandemii utrzymywały się również w 2022 roku, w którym wyrejestrowano 25 podmiotów gospodarczych.

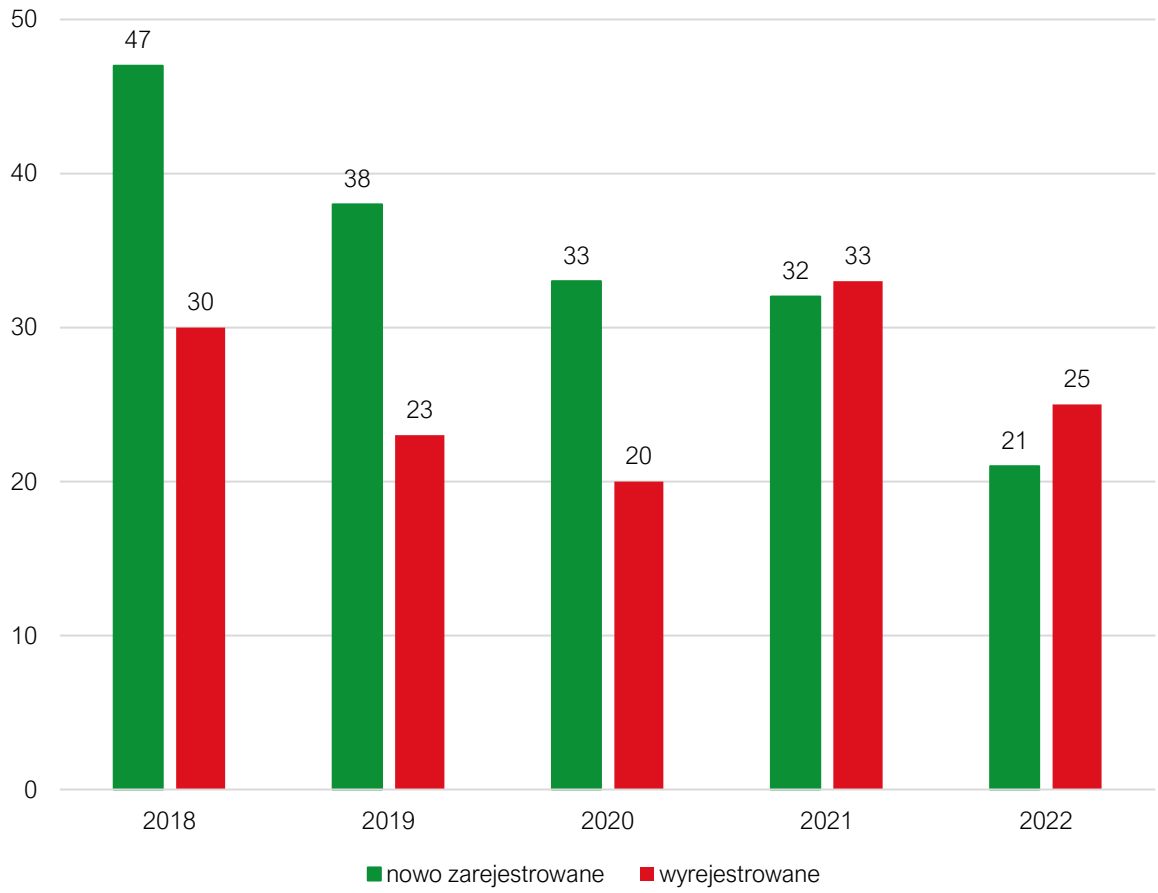

Ryc. 5. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Sochocin
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla osiągniecia porównywalności poziomu rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego, stosowane jest kryterium liczby przedsiębiorstw przypadających na 1 tys. mieszkańców. Gminę Sochocin zestawiono z sytuacją występującą w powiecie płońskim i województwie mazowieckim, co prezentuje poniższa rycina. W analizowanych latach od 2018-2020 liczba przedsiębiorstw na 1 tys. mieszkańców we wszystkich jednostkach miała tendencję wzrostową. W 2021 roku w Gminie Sochocin wskaźnik nieznacznie zmalał, jednocześnie w powiecie i województwie utrzymywała się tendencja wzrostowa. Wskaźnik dla powiatu płońskiego przewyższył liczbę podmiotów zarejestrowanych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Sochocin w 2022 roku. Może to oznaczać zmniejszenie atrakcyjności rejestracji podmiotów na terenie Gminy w porównaniu z pozostałymi obszarami powiatu. Średnia liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminach w województwie mazowieckim (gdzie 2022 roku na 1 tys. mieszkańców przypadało 176 podmiotów gospodarczych) była wyższa od powiatu płońskiego (88 podmiotów na 1 tys. mieszkańców) i Gminy Sochocin (86 podmiotów na 1 tys. mieszkańców). Jednakże, należy zwrócić uwagę, iż w zestawieniu dotyczącej średniej dla województwa brane są pod uwagę firmy prowadzące działalność w Warszawie i jej okolicach, co znacząco wpływa na prezentowaną statystykę.

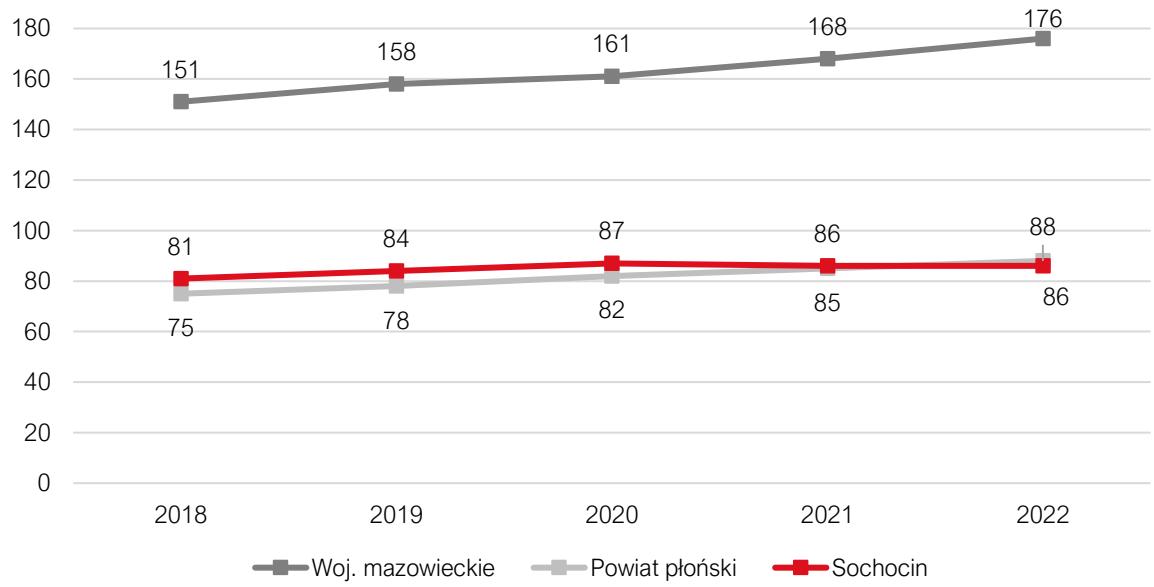

Ryc. 6. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Sochocin na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rynek pracy

Rozwój gospodarczy gmin jest ściśle związany z rynkiem pracy. Dostęp do satysfakcjonującej pracy i stabilnego zatrudnienia ma znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Sochocin. Dane zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2018-2022. W badanych latach wskaźnik dla Gminy Sochocin był wyższy w stosunku do grup porównawczych, co świadczy o negatywnej sytuacji rynku pracy i problemie z bezrobociem na jej terenie. W 2020 roku we wszystkich jednostkach odnotowano wzrost bezrobocia, który spowodowany był kryzysem gospodarczym związanym z pandemią COVID-19. Jednakże, od 2021 roku w Gminie Sochocin widoczny jest powolny spadek bezrobocia, którego wartość w 2022 roku zbliżyła się do wartości dla powiatu.

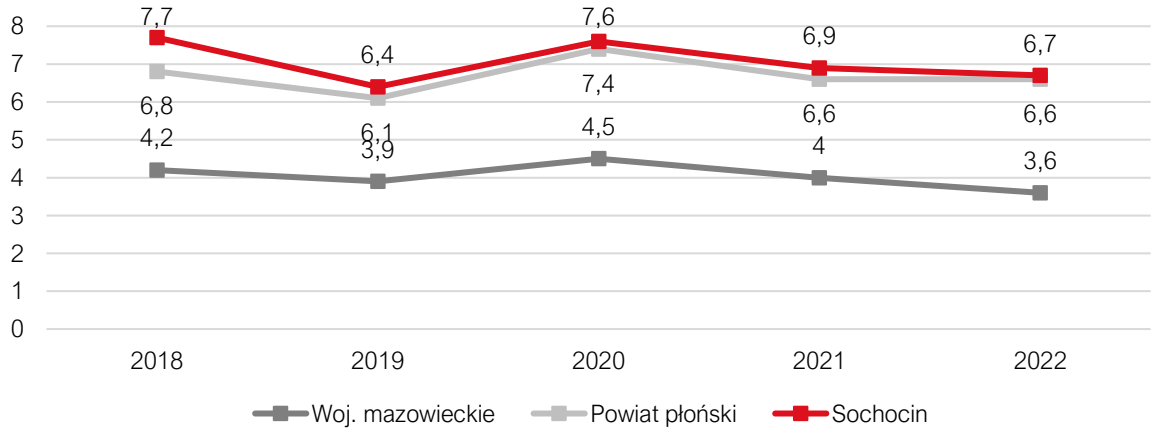

Ryc. 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Sochocin na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując strukturę bezrobotnych w powiecie płońskim w 2022 roku zauważyć można, że największy udział wśród bezrobotnych stanowią kobiety (około 55,56%). Najwięcej osób bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lat (około 26,46% bezrobotnych w powiecie). Ze względu na poziom wykształcenia, najwięcej osób bezrobotnych w powiecie płońskim posiada wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub poniżej (około 31,75%). Grupa osób ztab wykształceniem zasadniczym, zawodowym lub branżowym stanowi jedną z większych grup bezrobotnych (około 26,52%). Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, iż w powiecie przeważa bezrobocie długookresowe, a blisko 32,75% bezrobotnych pozostaje bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy.

Tab. 15. Struktura bezrobotnych w powiecie płońskim (stan na koniec 2022 roku)

Bezrobotni zarejestrowani ogółem		Ogółem	w tym kobiety
		3 231	1 795
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	213	105
	1-3	444	203
	3-6	463	250
	6-12	521	280
	12-24	532	282
	powyżej 24	1 058	675
Wiek	18-24	566	306
	25-34	855	561
	35-44	789	478
	45-54	589	311
	55-59	277	139
	60 lat i więcej	155	0
Wykształcenie	wyższe	316	224
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	484	283
	średnie ogólnokształcące	548	381
	zasad. zawodowo/branżowe	857	417
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	1 026	490

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPiT-01. Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu płońskiego.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie płońskim w 2019 roku" maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów: farmaceuci specjaliści, farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji, planiści produkcyjni, urzędnicy do spraw podatków, robotnicy budowy dróg, kierownicy do spraw strategii i planowania, diagności laboratoryjni specjaliści, szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni, robotnicy zwalczania szkodników i chwastów. Natomiast zauważono nadwyżkę m. in. w następujących grupach zawodowych: zamiatacze i pokrewni, kelnerzy, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni, kucharze, introligatorzy i pokrewni, kasjerzy i sprzedawcy biletów.

Poniższy wykres przedstawia średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2018-2022 dla powiatu płońskiego, województwa mazowieckiego i Polski. Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku średnie miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło w powiecie płońskim 5 660,12 zł. Było znacznie niższe od średniej województwa mazowieckiego – 7 913,14 zł i średniej krajowej – 6 705,62 zł. Ze względu na systematyczny wzrost płac minimalnych w ostatnich latach, średni poziom płac w powiecie wzrósł o 1542,44 zł, w województwie o 2024,24 zł, a w kraju o 1870,86 zł. Widoczne jest niekorzystne tempo wzrostu w średnich zarobkach w powiecie płońskim, w porównaniu z województwem mazowieckim i krajem. Ponadto, należy zwrócić uwagę na pogłębianie się różnic w średnich zarobkach pomiędzy jednostkami. W 2018 roku przeciętne wynagrodzenie mieszkańca powiatu płońskiego było mniejsze o 3528,78 zł od wynagrodzenia w województwie mazowieckim oraz

o 1054,14 zł mniejsze niż średnia krajowa. Natomiast w 2022 roku zarobki w powiecie płońskim były mniejsze o 2253,02 zł od średniej dla województwa i 1207,52 od średniej krajowej.

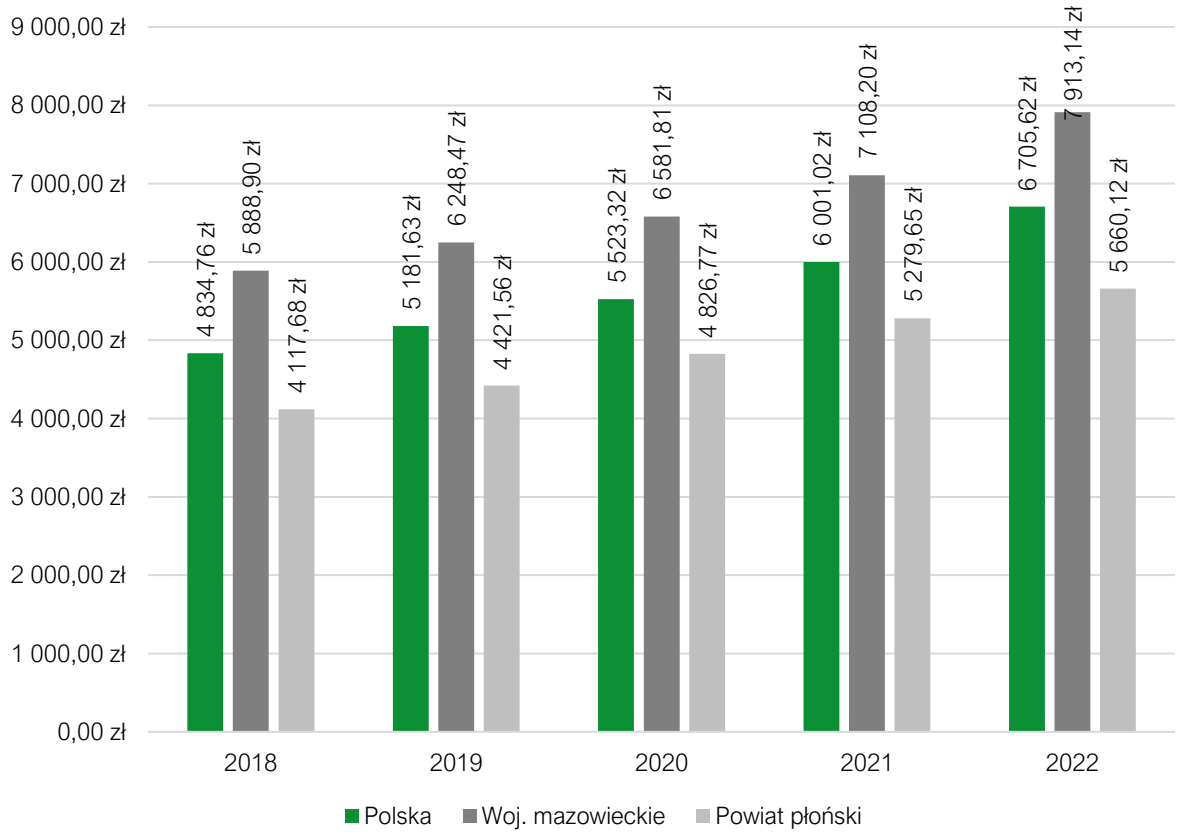

Ryc. 8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2018-2022 dla powiatu płońskiego na tle województwa i kraju
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rolnictwo

Gmina Sochocin jest gminą o charakterze rolniczym. Według Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w Gminie Sochocin, na terenie Gminy dominują gleby brunatne wyługowane. W obniżeniach dolin rzecznych występują mady oraz czarne ziemie. W północno-wschodniej i południowo- zachodniej części Gminy znajdują się pseudobielicowe gleby. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku, na terenie Gminy Sochocin funkcjonowało 635 gospodarstw rolnych.

W poniższej tabeli przedstawiono działalność gospodarstw rolnych w Gminie Sochocin według obszarowych grup użytków rolnych w 2020 roku. Dane zostały zestawione z sytuacją w powiecie płońskim. Największy udział gospodarstw rolnych w Gminie stanowiły te o powierzchni 1-5 ha (41%) oraz 5-10 ha (26%). W tym samym roku średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenie Gminy Sochocin wynosiła 10,86 ha, a więc o 0,72 ha mniej niż średnia w całym powiecie płońskim.

Tab. 16. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Sochocin na tle powiatu płońskiego w 2020 roku

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Sochocin		Powiat płoński	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
Ogółem	635	100%	8 096	100%
do 1 ha włącznie	5	1%	70	1%
1 - 5 ha	260	41%	2 909	36%
5 - 10 ha	163	26%	2 153	27%
10 - 15 ha	97	15%	1 213	15%
15 ha i więcej	110	17%	1 751	22%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	10,86		11,58	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Najbardziej rzetelnym źródłem informacji odzwierciedlającym realny stan rolnictwa są przeprowadzone raz na 10 lat powszechne Spisy Rolne. Obowiązek przeprowadzania spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, a uszczegółowionego na poziomie krajowym w drodze ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Udział w spisie rolnym jest obowiązkowy, a nieprzystąpienie do niego może skutkować nałożeniem grzywny. Dzięki przyjętym zasadą w ostatnim Powszechnym Spisie Rolnym przeprowadzonym w 2020 r. według danych GUS wzięło udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Analiza stanu rolnictwa w Gminie Sochocin została przeprowadzona głównie o dane pozyskane na drodze Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Gospodarstwa rolne w 2020 roku ogółem zajmowały 64,88% terenów Gminy Sochocin (7,9 tys. ha). W ich strukturze użytkowania dominują użytki rolne zajmujące ok. 87% ich powierzchni, 8% stanowiły lasy i grunty leśne, z kolei do 4% należały pozostałe grunty. Należy zwrócić uwagę, iż użytki rolne dzielą się na podgrupy użytkowe. Tym samym, pod zasiewami znajdowało się 71% gruntów gospodarstw rolnych w Gminie, a 12% zajmowały łąki trwałe. Poniższa tabela prezentuje strukturę użytkowania gruntów rolnych.

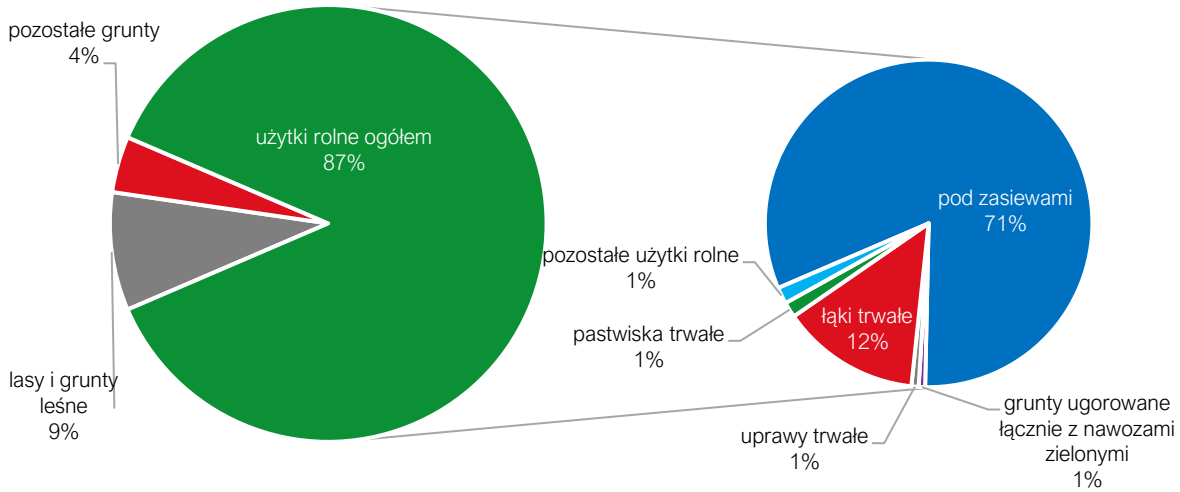

Ryc. 9. Udział powierzchni gruntów rolnych w Gminie Sochocin w 2020 roku
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Największą powierzchnię użytków rolnych w Gminie Sochocin przeznacza się pod zasiew zbóż (66%), z czego największą część upraw stanowią żyto (31%) oraz kukurydza na ziarno (18%). Znaczny udział ma również pszenżyto (11%), pszenica (7%) oraz owies (6%).

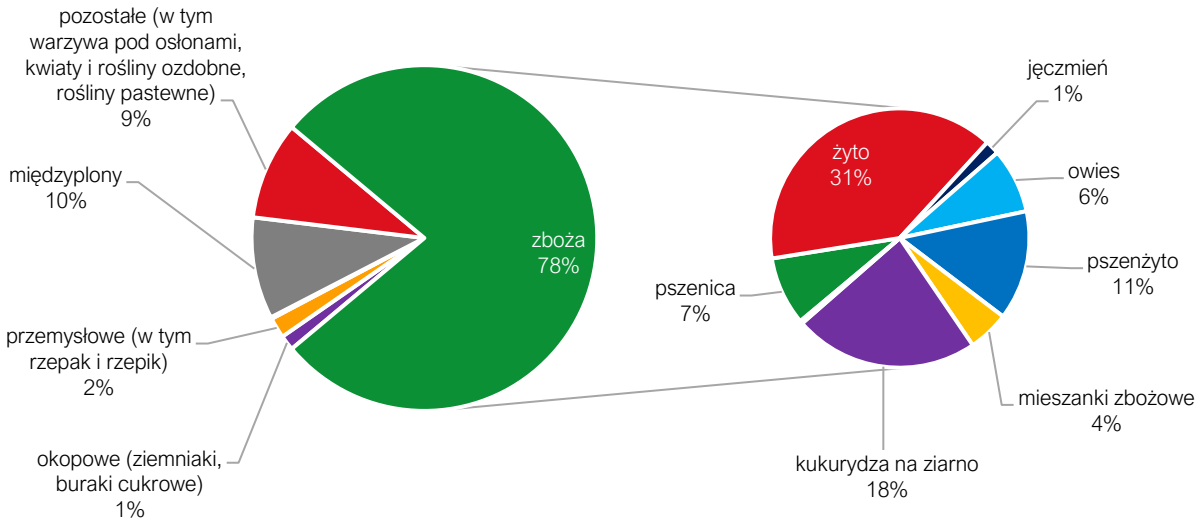

Ryc. 10. Struktura zasiewów wybranych upraw w Gminie Sochocin w 2020 roku
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 poz. 609 z późn.zm), zadania własne gminy obejmują między innymi kwestie związane z wodociągami i zaopatrzeniem w wodę, kanalizacją, usuwaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych oraz zaopatrzeniem w gaz.

Podmiotem odpowiedzialnym za bieżące utrzymanie oraz konserwacje sieci i urządzeń wodociągowych oraz obsługę i utrzymanie sieci kanalizacyjnej w Gminie jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Sochocinie Sp. z o. o. (ul. Żeromskiego 21,09-110 Sochocin). Według Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 91% i był porównywalny do powiatu płońskiego (92,4%) i województwa mazowieckiego (91%). W 2022 roku, według danych GUS jedynie 27% mieszkańców Gminy Sochocin korzystało z sieci kanalizacyjnej. Z tego względu Gmina Sochocin posiada najniższy wskaźnik udziału mieszkańców korzystających z instalacji sieciowych w porównaniu z województwem mazowieckim (71%) i powiatem płońskim (37%). Pozostali mieszkańcy prowadzą indywidualną gospodarkę komunalną poprzez wykorzystanie zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w Kondrajcu. Przepustowość oczyszczalni na dobę w 2023 roku wynosi 230 m^3. Odpowiednia przepustowość oczyszczalni wynosi 400m^3 na dobę. W miarę wzrostu liczby mieszkańców niemających podłączenia do sieci kanalizacyjnej, oczyszczalnia nie będzie przepustowa.

Należy w szczególności zwrócić uwagę na problemy związane z prowadzeniem indywidualnej gospodarki ściekami komunalnymi występującymi w skali kraju. Najczęściej pojawiającym się problemem jest nielegalne odprowadzanie ścieków do środowiska przyrodniczego, powodujące lokalne kontaminacje. Zanieczyszczenia wpływają na wszystkie systemy komponenty środowiska

przyrodniczego, ze względu na ich ścisłe i nierozłączne powiązania. Gmina Sochocin co 2 lata przeprowadza kontrole w zakresie sposobu wywozu płynnych nieczystości (ostatnia 2023 roku).

Według Uchwalonego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sochocin przez Gminę przebiegają dwa gazociągi przemysłowe, wysokiego ciśnienia (5 MPa) o średnicach 200 i 40 z odejściem 100 mm do stacji rekultywacyjno-pomiarowej w Sochocinie od której rozprowadzana jest sieć średniego ciśnienia. Według mapy systemu dystrybucji Polskiej Spółki Gazownictwa, gaz dostarczany jest do miejscowości Bolęcin, Kuchary Żydowskie i Sochocin. Mieszkańcy korzystają również z gazu płynnego w butlach gazowych. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego dostęp do sieci gazowej w 2022 roku posiadało 47% mieszkańców Gminy Sochocin, co stanowiło wyższy wynik niż w powiecie płońskim (32%). Jednakże, wskaźnik dla gminy jest niższy od województwa mazowieckiego (56%).

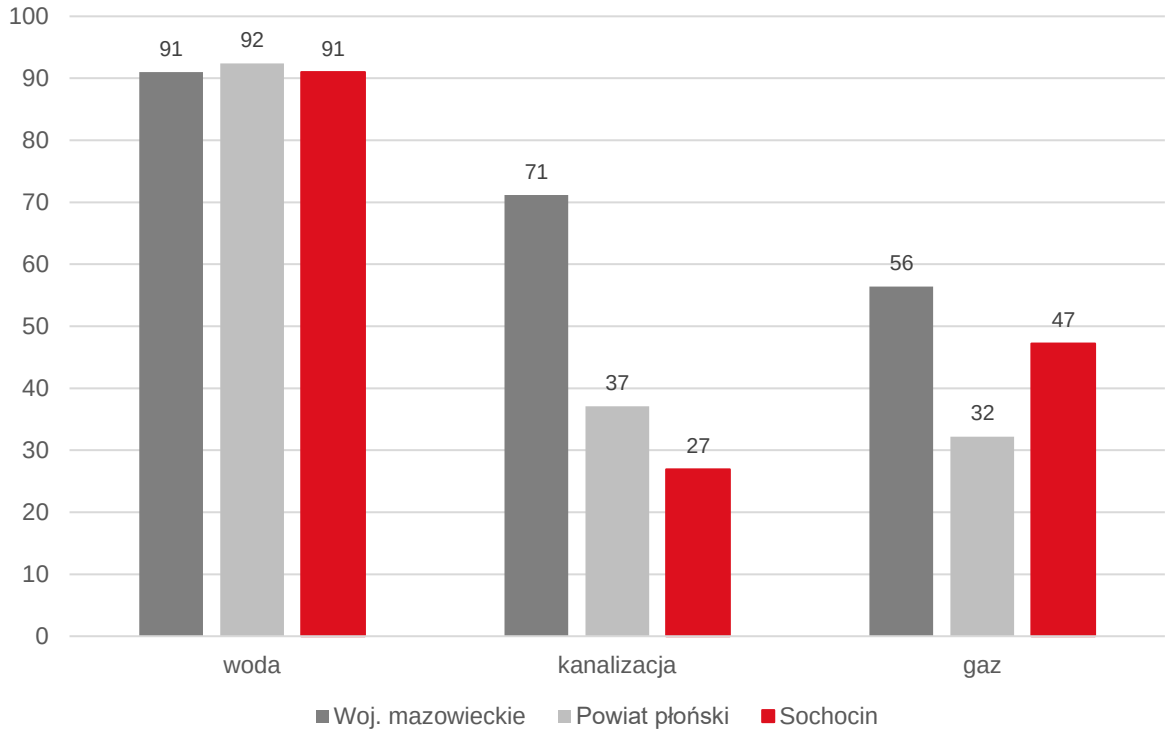

Ryc. 11. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Sochocin w 2022 roku na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii

Zmiany klimatyczne, które stale narastają, związane są z antropopresją i emisją zanieczyszczeń do środowiska. Zmuszają one do podejmowania działań na rzecz ograniczenia ich przyczyn. Związane jest to głównie z ograniczeniem emisji źródeł ciepła i potrzebą stopniowej transformacji energetycznej na obszarach miast i wsi. Działania są wprowadzane poprzez wdrażanie i rozwijanie systemów: wsparcia, kontroli lub wymiany źródeł ciepła, rozwijania odnawialnych źródeł energii oraz edukacji ekologicznej mieszkańców.

W Gminie Sochocin prowadzona jest ewidencja źródeł ciepła, podlegająca bieżącej Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB). Najczęściej wykorzystywanym źródłem ciepła w Gminie Sochocin wciąż pozostają piece opalane na węgiel kamienny (70,2% wszystkich zdefiniowanych źródeł

ciepła). Powszechnym rozwiązaniem są piece gazowe (21,8%). Z kolei odnawialne źródła energii (w tym wypadku energia słoneczna i geotermalna) stanowią zaledwie 1,6% wszystkich źródeł ciepła wykorzystywanych w Gminie. Znikomy udział wykorzystania odnawialnych źródeł energii słonecznej i geotermalnej w strukturze źródeł energii na terenie Gminy jest niekorzystnym zjawiskiem dla środowiska naturalnego.

Tab. 17. Ewidencja źródeł ciepła w Gminie Sochocin według stanu na rok 2023

Nośnik energii	Liczba źródeł
węgiel kamienny	1 251
gaz ziemny	389
olej opałowy	27
biomasa, w tym drewno	18
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	0
energia elektryczna	70
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	10
energia geotermalna (pompy ciepła)	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Sochocinie.

Na obszarze Gminy działają 3 elektrownie wiatrowe: elektrownia w Smardzewie (2 sztuki o mocy 0,6 MW), elektrownia w Wycinkach (2 sztuki o mocy 0,6 MW) i elektrownia w Bielach (1 sztuka o mocy 0,6 MW). Co więcej, na terenie Gminy zlokalizowana są dwie małe elektrownie wodne (MEW).

Mała elektrownia w Bolęcinie o mocy 100 kW według rejestru wytwórców energii w małej instalacji prowadzona jest przez indywidualną działalność gospodarczą „MAŁE ELEKTROWNIE WODNE" ZBIGNIEW MOSIĄDZ. Druga mała elektrownia wodna zlokalizowana jest w miejscowości Gutarzewo, jej obsługą zajmuje się Centralne Towarzystwo Handlowe Sp. z o. o.

Ponadto na terenie Gminy zamontowano 2 dwa czujniki monitorujące jakość powietrza. Umieszczono je na budynku Urzędu Miasta i Gminy Sochocin oraz na budynku Szkoły Podstawowej w Sochocinie.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o. o. zlokalizowane przy ul. Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk.

W poniższej tabeli przedstawiono dane liczbowe dotyczące stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Sochocin. Analizie poddano lata 2019-2023. Wynika z nich, iż od 2019 r. łączna ilość zebranych odpadów zmniejszyła się. Stosunek odpadów segregowanych do zmieszanych na przestrzeni na analizowanych lat utrzymywał się na stałym poziomie. We wszystkich przypadkach Gmina spełniła

normy dot. poziomów recyklingu, ograniczenia masy odpadów i przygotowania ich do ponownego użycia.

Tab. 18. Stan gospodarki odpadami w Gminie Sochocin w latach 2021-2023

		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		5 004	5 057	5 027	5 040	5 027
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		1 681,45	1 433,05	1 715,67	1 679,60	1 637,83
zmieszane		*1 222,39*	*1 204,88*	*1 288,38*	*1 229,06*	*1 210,54*
segregowane		*459,06*	*228,17*	*427,29*	*450,54*	*427,28*
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		27%	16%	25%	27%	26%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,29	0,26	0,34	0,30	0,29
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	Gmina	36,61	44,25	x	x	x
	wymagany	40	50	x	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	Gmina	100	100	100	x	x
	wymagany	60	70	70	x	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	Gmina	21,98	28,1	24,42	x	x
	wymagany	<40	<35	<35	x	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Gmina	x	x	25,22	26,68	35,02
	wymagany	x	x	>20	>25	>35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody ogółem budżetu Gminy Sochocin na przestrzeni 2018-2023 corocznie ulegały zwiększeniu. W 2018 roku dochód wynosił 24,46 mln zł, a w 2023 roku było to 38,14 mln zł. Na przestrzeni sześciu lat nastąpił zatem wzrost o 13,68 mln zł.

Na poniższej rycinie przedstawiono dochody ogółem Gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego w latach 2018-2022. W przedstawionym okresie wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca corocznie wzrastał we wszystkich analizowanych jednostkach. W 2018 roku na jednego mieszkańca Gminy Sochocin przypadała kwota 4 178,45 zł, natomiast w 2022 roku 6 755,68 zł. Różnica na przestrzeni lat wyniosła niemal 2,6 tys. zł, a dochody per capita zwiększyły się około 62% Dochód we wszystkich badanych latach był niższy w stosunku do średniej powiatu płońskiego, jak i województwa mazowieckiego. Największą różnicę pomiędzy Gminą, a powiatem odnotowano w 2020 roku, wyniosła trochę ponad 0,8 tys. zł. W następnych latach zmniejszały się różnice pomiędzy kwotami i w 2022 roku wyniosła ona nieco poniżej 0,5 tys. zł. Jednakże średnia województwa wynosiła znacznie więcej (6,7-8,6 tys. zł), należy jednak zwrócić uwagę, iż w granicach

województwa leży metropolia warszawska, która może mieć wpływ na tak wysokie wyniki. Różnica pomiędzy Gminą, a województwem mieściła się w przedziale 1,9-2,6 tys. zł.

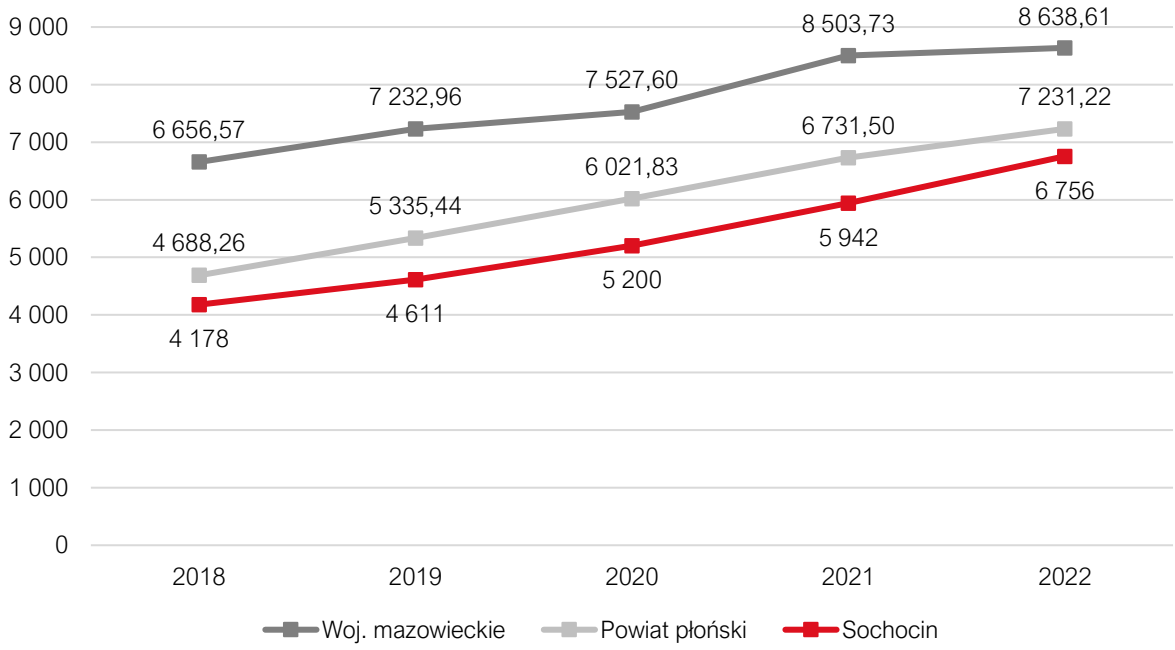

Ryc. 12. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Sochocin na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2023 roku wydatki w Gminie Sochocin wynosiły około 40 mln zł, przewyższając dochody o prawie 1,9 mln zł. Deficyt budżetu wystąpił również w 2018 roku, kiedy wydatki przewyższyły dochody o prawie 2 mln zł. Jednocześnie kwota długu wzrosła o 19% w ciągu roku, z około 4,5 mln zł do prawie 5,4 mln zł.

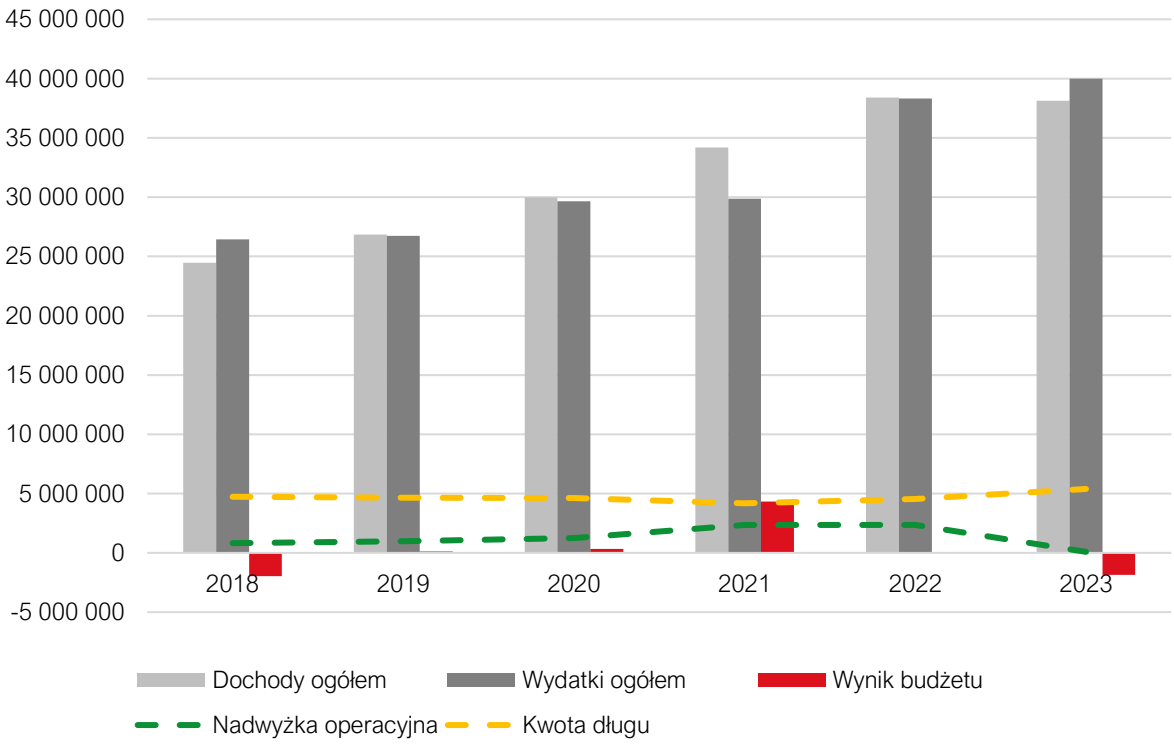

Ryc. 13. Wykonanie budżetu Gminy Sochocin w latach 2018-2023
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, udziały w podatku PIT i CIT, dotacje celowe z budżetu państwa i subwencja ogólna. Najważniejszą część budżetu gminy stanowią dochody własne, które obejmują przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczową składową budżetu gminy, ponieważ Gmina może sama wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określenie stawek podatkowych, umarzania należności, wprowadzania ulg i zwolnień. Dzięki temu jednostka samorządowa może wpływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Sochocin w latach 2018-2023. Na przestrzeni analizowanych lat najwyższy udział stanowiły dotacje (35-41%). Dochody własne w latach 2018-2023 utrzymywały się na poziomie 14-15%, następnie w 2023 roku wzrosły do 19%. Dochody z udziału w podatkach centralnych w latach 2018-2021 utrzymywały się na stałym poziomie 15%. Ze względu na zmianę ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku dochody z tego tytułu wzrosły do 19%. Gmina ma tym większą samodzielność w prowadzeniu gospodarki finansowej oraz określania swoich celów bieżących i rozwojowych, im wyższe ma dochody własne. Jednakże na przestrzeni analizowanych lat utrzymuje się wysoki udział subwencji i dotacji w strukturze dochodów, co ogranicza możliwości wpływu Gminy na kształt i strukturę dochodów.

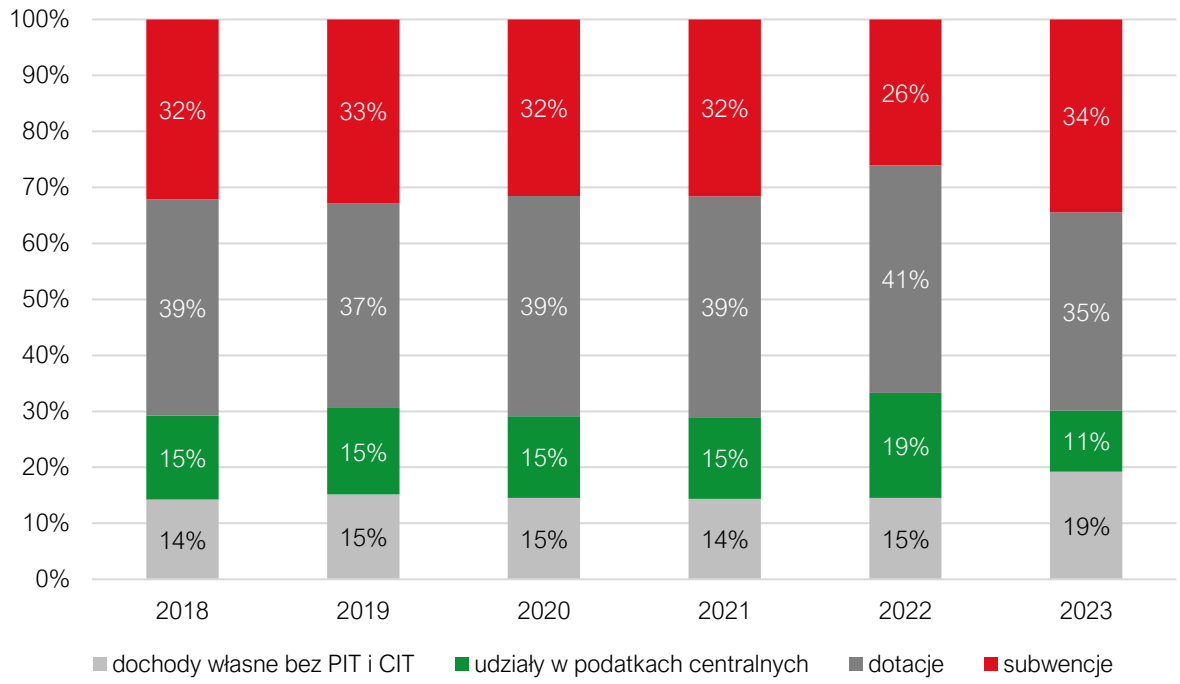

Ryc. 14. Struktura dochodów Gminy Sochocin w latach 2018-2023
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Tabela poniżej przedstawia pogłębioną analizę dochodów własnych w budżecie Gminy Sochocin. Największe wpływy pochodziły z udziału w podatku PIT, wynosząc od 3,6 mln zł w 2018 roku do ponad 4,1 mln zł w 2023 roku. Był to stan porównywalny z poziomem dochodów z 2019 roku ze względu na wprowadzenie zwolnienia z podatku dochodowego dla osób poniżej 26 roku życia, rozwiązania wprowadzone przez Polski Ład i obniżenia stawek podatku dochodowego. Wpływy z podatku od nieruchomości wynosiły w 2018 roku około 1,6 mln, wskaźnik na przestrzeni lat stale wzrastał i w 2023 roku wynosił około 3,5 mln zł. Pomimo, że gmina ma charakter rolniczy, wpływy z tytułu podatku rolnego wynosiły zaledwie w 2018 r. około 288 tys. zł i wzrosły do 2023 roku do około 417 tys. zł. Pozostałe wpływy z podatków stanowiły średnia 12%.

Tab. 19. Dochody podatkowe Gminy Sochocin w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	3 632 904	4 109 491	4 341 476	4 956 109	7 168 161	4 149 198
CIT	36 233	34 876	25 570	24 030	42 653	30 315
podatek rolny	288 413	292 136	305 328	308 090	322 524	417 468
podatek od nieruchomości	1 617 939	1 619 744	1 637 325	1 800 776	1 996 686	3 497 214
podatek leśny	123 444	119 335	118 390	118 058	126 937	194 922
podatek od środków transportowych	189 071	191 232	183 448	196 506	196 363	188 104
karta podatkowa	1 639	2 301	1 756	-1 159	4 398	977
podatek od czynności cywilnoprawnych	148 128	216 856	232 298	318 875	267 686	421 463
wpływy z opłaty skarbowej	25 601	28 660	29 147	35 422	27 391	33 195
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Analizując wydatki Gminy Sochocin w latach 2018-2023, największy średni udział procentowy odnotowano w następujących działach Oświata i wychowanie (około 10,5 mln zł; 33% wydatków ogółem) oraz Rodzina (około 6,8 mln zł; 7%). Duży odsetek wydatków poza wymienionymi, stanowiła Administracja publiczna (około 3,8 mln zł; 12%) oraz transport i łączność (około 3,3 mln zł; 11%). W analizowanych latach odnotowano duży spadek wydatków w dziale Rodzina, które było spowodowane głównie przekazaniem w 2022 roku obsługi programu 500+/800+ do ZUS.

Tab. 20. Wydatki Gminy Sochocin wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2018-2023

DZIAŁ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	średnia	udział %
010	410 334	486 417	501 744	536 354	725 672	873 583	589 017	2%
600	4 411 283	1 284 239	1 940 804	980 810	1 569 004	10 139 916	3 387 676	11%
700	17 564	29 628	27 881	28 940	32 986	100 128	39 521	0%
710	31 435	50 163	66 867	18 962	30 939	14 204	35 428	0%
720	0	0	59 988	0	0	0	9 998	0%
750	3 063 228	3 272 651	3 450 090	3 894 243	4 310 305	4 976 774	3 827 882	12%
751	63 642	44 825	45 598	1 219	1 216	52 795	34 882	0%
754	238 227	230 015	341 210	270 278	855 672	465 102	400 084	1%
757	81 311	151 327	119 684	75 212	259 665	377 880	177 513	1%
758	0	0	0	209	0	0	35	0%
801	8 286 016	9 579 187	9 295 776	10 340 523	11 699 437	13 882 929	10 513 978	33%
851	93 693	105 537	108 730	162 888	164 405	158 449	132 284	0%
852	1 073 603	1 031 470	1 036 793	1 048 204	1 900 710	1 273 663	1 227 407	4%
853	6 081	0	0	0	4 634 830	554 966	865 979	3%
854	193 818	196 195	188 057	200 178	44 210	34 160	142 770	0%
855	6 488 773	7 971 405	9 412 334	9 055 536	5 282 309	2 742 538	6 825 482	21%
900	1 200 779	1 502 438	2 209 877	2 377 201	2 849 015	3 159 270	2 216 430	7%
921	649 369	645 443	658 613	675 040	3 390 502	951 264	1 161 705	4%
926	125 584	146 730	184 447	197 112	579 286	240 796	245 659	1%
SUMA	**26 434 739**	**26 727 668**	**29 648 492**	**29 862 906**	**38 330 162**	**39 998 416**	**31 833 730**	**100%**

Legenda:
010 - Rolnictwo i łowiectwo
020 - Leśnictwo
400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
600 - Transport i łączność
630 - Turystyka
700 - Gospodarka mieszkaniowa
710 - Działalność usługowa
720 - Informatyka
750 - Administracja publiczna
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa
752 - Obrona narodowa
754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa
755 - Wymiar sprawiedliwości
757 - Obsługa długu publicznego
758 - Różne rozliczenia
801 - Oświata i wychowanie
803 - Szkolnictwo wyższe
851 - Ochrona zdrowia
852 - Pomoc społeczna
853 - Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
855 - Rodzina
900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
926 - Kultura fizyczna i sport
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Sochocinie.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem Gminy Sochocin w 2022 roku wyniósł około 11% - był zdecydowanie wyższy niż w przypadku innych gmin powiatu (13) i gmin województwa mazowieckiego (17). W latach 2018-2022 udział wydatków inwestycyjnych w Sochocinie miał tendencję malejącą, a następnie wzrósł. Nagły wzrost udziału wydatków inwestycyjnych ogółem w Gminie mógł być spowodowany licznymi inwestycjami w zakresie infrastruktury dotyczących m.in. przebudowy i rozbudowy dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Sochocin - ETAP I (4 686 386,78 zł) oraz ETAP II (5 551 579,97 zł).

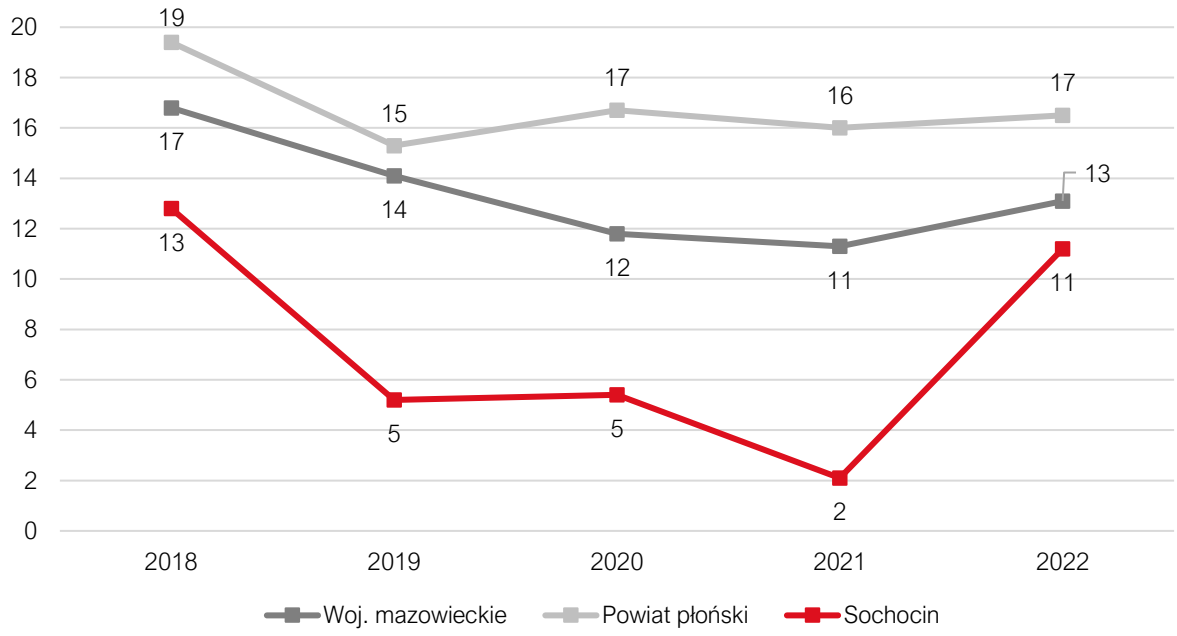

Ryc. 15. Udział wydatków inwestycyjnych ogółem w Gminie Sochocin na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Fundusze Europejskie 2014-2022

Gmina Sochocin oraz jednostki podległe w latach 2014-2022 pozyskały dofinansowanie ze środków Funduszy Europejskich na szereg projektów. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl łączna wartość dofinansowania projektów wynosiła około 12 mln zł i przeznaczona była głównie na projekty związane z infrastrukturą.

Tab. 21. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2022

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Sochocin (etap IIb i III) wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w miejscowości Kondrajec, gm. Sochocin	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Sochocinie Sp. z o.o.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	6 995 835,45 zł
2.	Publiczny Internet dla każdego w Gminie Sochocin	Gmina Sochocin	Program Operacyjny Polska Cyfrowa	51 494,40 zł

3.	Przebudowa i rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Rzy wraz z budową oczyszczalni ścieków dla obiektu użyteczności publicznej w miejscowości Gutarzewo	Miasto i Gmina Sochocin	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020	4 879 790,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.mapadotacji.gov.pl

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Łączna wartość dofinansowań inwestycyjnych w latach 2021-2024 wynosiła około 20 mln zł.

Tab. 22. Inwestycje Gminy Sochocin objęte dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład w latach 2022-2024

Lp.	Inwestycje	Rok	Kwota przyznanego dofinansowania
1.	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych na terenie miasta i gminy Sochocin - etap IV	2024	6 828 175,14 zł
2.	Przebudowa i Rozbudowa dróg gminnych na terenie miasta i gminy Sochocin - etap III	2024	1 199 230,45 zł
3.	Odnowienie okien w kościele parafialnym pw. św Jana Chrzciciela w Sochocinie	2024	467 950,00 zł
4.	Rewitalizacja Alei Grabowo-Lipowej w Gutarzewie	2024	137 200,00 zł
5.	Przebudowa i Rozbudowa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Sochocin - ETAP I	2023	3 465 452,72 zł
6.	Przebudowa i Rozbudowa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Sochocin - ETAP II	2023	4 605 514,59 zł
7.	Rozbudowa, przebudowa i remont strażnico-świetlic w miejscowości Drożdżyn, Gutarzewo, Kondrajec, Kępa, Ślepowrony wraz z MGOK w Sochocinie.	2022	4 250 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Sochocina na lata 2024-2034 według Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Sochocin na lata 2024-2034. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Zgodnie z treścią Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2024-2034 (WPF) Gmina Sochocin będzie miała zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań, a jej potencjał inwestycyjny będzie najwyższy w latach 2024-2025 (łącznie ok. 23,1 mln zł przewidzianych do przeznaczenia na inwestycje), a następnie zdecydowanie się zmniejszy. Należy jednak mieć na uwadze, iż dane zawarte w WPF są najbardziej precyzyjne dla bieżącego i przyszłego roku. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które często ulegają zmianie w obecnej sytuacji gospodarczej, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy przedstawia szacunkowe wartości.

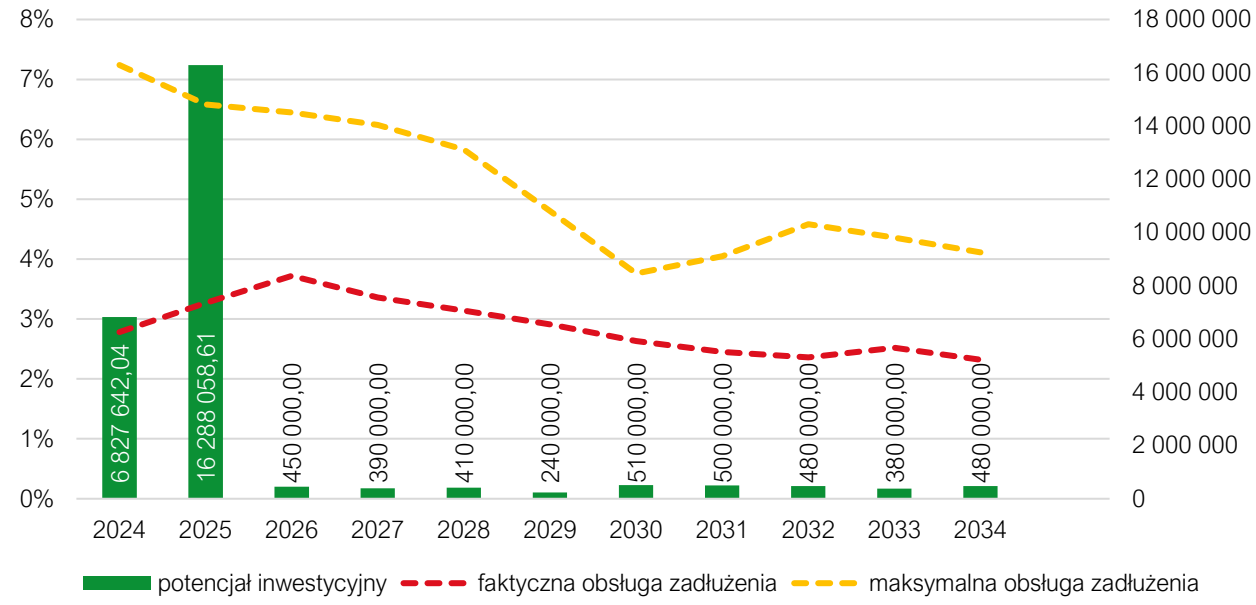

Ryc. 16. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Sochocin na lata 2024-2034
Źródło: opracowanie własne na podstawie treści uchwały nr LX/403/2023 Rady Miejskiej Sochocinie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Sochocin na lata 2024-2034: https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/754/akt.pdf (dostęp: 10.08.2024 r.)

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Demografia stanowi jeden z kluczowych czynników decydujących o rozwoju jednostki terytorialnej.

Analiza sytuacji demograficznej w Gminie Sochocin wykonana została w oparciu o dane uzyskane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, które mogą się nieznacznie różnić od danych zawartych w gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie odmiennej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza pozwala na zbadanie trendów i prognozowanie zmian w strukturze demograficznej.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie płońskim w latach 2018-2022 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba ludności w powiecie odznaczała się trendem malejącym (średnia dynamika na poziomie 99,1%) – zanotowano spadek o 3022 mieszkańców. Tendencję tę obserwuje się wśród większości gmin powiatu, z wyjątkiem gmin wiejskich Płońsk (101,5%) i Joniec (100,9%), w których na przestrzeni analizowanych lat zaobserwowano minimalny wzrost liczby ludności. W Gminie liczba ludności w okresie 2018 do 2022 roku malała każdego roku, a w 2022 roku ludność zamieszkująca Gminę Sochocin, stanowiła 7% wszystkich mieszkańców powiatu. Taki sam wynik osiągnęła gmina Załuski. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tab. 23. Zmiany ludności w powiecie płońskim w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
Powiat płoński	87 409	87 054	85 427	84 796	84 387	100%	99,1%
m. Płońsk	22 163	22 107	21 840	21 733	21 591	26%	99,3%
m. Raciąż	4 420	4 394	4 163	4 069	3 994	5%	97,5%
Baboszewo	7 959	7 955	7 588	7 512	7 448	9%	98,4%
Czerwińsk nad Wisłą	7 666	7 640	7 332	7 228	7 185	9%	98,4%
Dzierzążnia	3 688	3 632	3 449	3 404	3 367	4%	97,8%
Joniec	2 660	2 655	2 714	2 733	2 757	3%	100,9%
Naruszewo	6 353	6 312	6 116	6 041	5 984	7%	98,5%
Nowe Miasto	4 701	4 655	4 595	4 579	4 558	5%	99,2%
Płońsk	7 891	7 943	8 224	8 266	8 365	10%	101,5%
Raciąż	8 378	8 283	8 071	7 976	7 926	9%	98,6%
Sochocin	5 861	5 809	5 737	5 709	5 689	7%	99,3%
Załuski	5 669	5 669	5 598	5 546	5 523	7%	99,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W szerszej, dwudziestoletniej perspektywie czasowej, przypadającej na lata 2003-2022 występowały wahania w liczbie ludności w Gminie Sochocin. Od 2003 do 2007 roku liczba ludności miała stały trend malejący. W latach 2004-2010 zauważyć można było znaczący wzrost liczby ludności. Spośród branych pod uwagę lat, największa liczba ludności w Gminie Sochocin wystąpiła w 2010 roku (5 962 osoby). Jednakże w Gminie Sochocin liczba ludności zmniejszyła się z 5 794 mieszkańców w 2003 r. do 5 689 mieszkańców w 2022 roku. Sytuacja ta wynika z postępujących procesów demograficznych występujących w kraju od początku w XXI w.

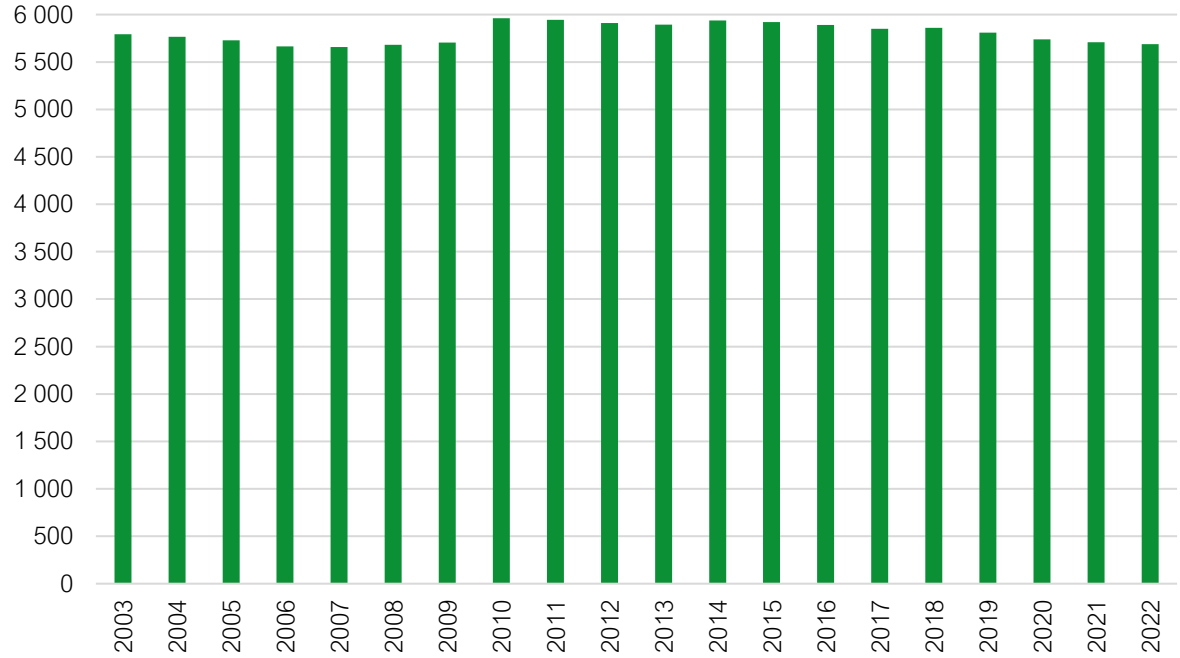

Ryc. 17. Liczba ludności w Gminie Sochocin w latach 2003-2022
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy Demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie mazowieckim w 2022 roku kształtował się na poziomie ujemnym (-2,24). Taki sam proces zarejestrowano zarówno dla powiatu płońskiego (-4,39), jak i wszystkich gmin powiatu. Wynika z tego, że liczba zgonów w tych jednostkach była większa od liczby urodzeń. Ujemny przyrost naturalny w poszczególnych gminach w 2022 roku oscylował w przedziale od -8,14 dla gminy Załuski do -0,72 w gminie wiejskiej Płońsk.

W Gminie Sochocin wskaźnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie -3,17, będąc drugim najwyższym wskaźnikiem w całym powiecie. Dla większości gmin w powiecie płońskim, w tym w Gminie Sochocin średnia zmiana wskaźnika przyrostu naturalnego w latach 2018-2022 osiągała ujemne wartości, co oznacza, że tendencja ta się pogarsza. Wyjątek stanowiły gminy wiejskie Raciąż (0,60) i Płońsk (0,30). W Gminie Sochocin odnotowano piątą najmniej korzystną wartość.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli jest saldo migracji. Analiza danych wykazała, że w 2022 roku w Gminie Sochocin nastąpił odpływ ludności na skutek migracji na poziomie -1,41 na 1000 mieszkańców. Oznacza to, że na każde 1000 mieszkańców Gminy przypadało 1,41 osób, które wyemigrowały zamiast imigrowały i osiedliły się w jej obszarze. Podobna sytuacja występuje w 7 spośród 12 gmin powiatu płońskiego. Natomiast średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku w Gminie Sochocin wynosiła -0,31, a w powiecie 0,22, natomiast w województwie -0,26. Oznacza to, że w 2022 roku negatywny trend migracji ludności z terenu Gminy pogłębił się w porównaniu do 2018 roku. Biorąc

pod uwagę ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego i salda migracji w 2022 roku oraz średnią dynamikę obu procesów od 2018 roku, można prognozować, że ogólna liczba jej mieszkańców będzie stale malała.

Tab. 24. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Sochocin w latach 2018-2022 na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
Woj. mazowieckie	-2,24	-0,64	2,05	-0,26
Powiat płoński	-4,39	-0,77	-1,05	0,22
m. Płońsk	-3,41	-1,10	-3,46	0,04
m. Raciąż	-5,45	-1,87	-14,87	-1,96
Baboszewo	-3,34	-0,74	-7,07	-0,30
Czerwińsk nad Wisłą	-6,80	-0,01	0,00	0,20
Dzierzążnia	-4,72	-0,91	-6,50	-1,49
Joniec	-4,02	-0,72	13,51	-0,12
Naruszewo	-6,16	-0,56	-4,83	-0,82
Nowe Miasto	-7,43	-2,07	4,81	1,31
Płońsk	-0,72	0,30	10,50	0,84
Raciąż	-4,27	0,60	-1,01	1,65
Sochocin	-3,17	-1,05	-1,41	-0,31
Załuski	-8,14	-2,08	3,62	1,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące udziału mieszkańców w wieku 25-34 lat w ludności ogółem oraz udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Sochocin na tle średnich wartości dla powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego. Analiza ma na celu określenie w jaki sposób rozwija się dana jednostka terytorialna pod względem demograficznego potencjału. Osoby w wieku 25-34 lat stanowią grupę, która w znaczny sposób wpływa na kształt lokalnej sytuacji demograficznej – osoby znajdujące się w tym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do założenia rodziny, podjęcia stałej pracy i kupna mieszkania, co zapewnia zastępowalność pokoleń. Ponadto wysoki odsetek seniorów w danej społeczności powoduje zwiększenie wydatków w obszarach opieki społecznej i dostosowania do ich potrzeb infrastruktury.

W 2018 roku odsetek mieszkańców w wieku 25-34 lat na terenie Gminy Sochocin wyniósł 15,01%. Wynik ten przeważał wówczas nad średnią dla powiatu płońskiego (14,44%) oraz województwa mazowieckiego (14,33%). Z kolei w 2022 roku wartość tego wskaźnika dla Gminy kształtowała się na poziomie 11,48%, co było wartością niższą od średniej dla powiatu (12,15%) oraz województwa mazowieckiego (13,13%). Dynamika zmian dla Gminy wyniosła 76%, co oznacza, że udział mieszkańców w wieku 25-34 lat w Gminie Sochocin spada szybciej niż dzieje się to średnio w powiecie płońskim oraz województwie mazowieckim. Spadek liczby osób w wieku 25-34 lat

i ogólnej liczby ludności jest niekorzystny i świadczy o odpływie młodych ludzi z terenu Gminy, może być to spowodowane niską atrakcyjnością jednostki dla wchodzących w dorosłość mieszkańców.

Z kolei analizując sposób, w jaki kształtowała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, zauważyć można, że w 2018 roku wynik na terenie Gminy Sochocin kształtował się na poziomie 24,50%, co było taką samą wartością dla powiatu płońskiego (24,50%) oraz niższą od województwa mazowieckiego (26,70%). W 2022 roku wartość tego wskaźnika dla Gminy wynosiła 30,30%, co było wartością wyższą od średnich wartości dla powiatu płońskiego (29,50%) i województwa mazowieckiego (28,90%). Dynamika zmian dla Gminy wyniosła (124%), co oznacza szybki spadek udziału osób młodych w społeczeństwie oraz coraz szybszy wzrost odsetka seniorów. Negatywne zmiany w Gminie Sochocin występują szybciej niż średnio w powiecie płońskim (120%) oraz województwie mazowieckim (108%).

Tab. 25. Wskaźnik demograficzny dla Gminy Sochocin w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
Woj. mazowieckie	14,33	13,26	92%	26,70	28,90	108%
Powiat płoński	14,44	12,15	84%	24,50	29,50	120%
Sochocin	**15,01**	**11,48**	**76%**	**24,50**	**30,30**	**124%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W latach 2018-2022 w Gminie Sochocin dostrzegalny jest trend szybkiego spadku ludności w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie liczba osób w tej grupie spadła z poziomu 3 546 do 3 290 osób, oznacza to spadek o 256 osób w ciągu pięciu analizowanych lat. Naturalną konsekwencją spadku liczby osób w grupie produkcyjnej, jest wzrost liczebności grupy poprodukcyjnej. W badanym okresie liczba osób w grupie produkcyjnej zwiększyła się z poziomu 1 204 do 1311 osób, tym samym grupa powiększyła się o 107 osoby. Jednocześnie, zaobserwowano spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym z 1 111 mieszkańców w 2018 roku do 1 088 mieszkańców w 2022 roku.

Ze względu na szybszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, aniżeli osób w wieku przedprodukcyjnym proces starzejącego społeczeństwa może się utrzymywać w przyszłości.

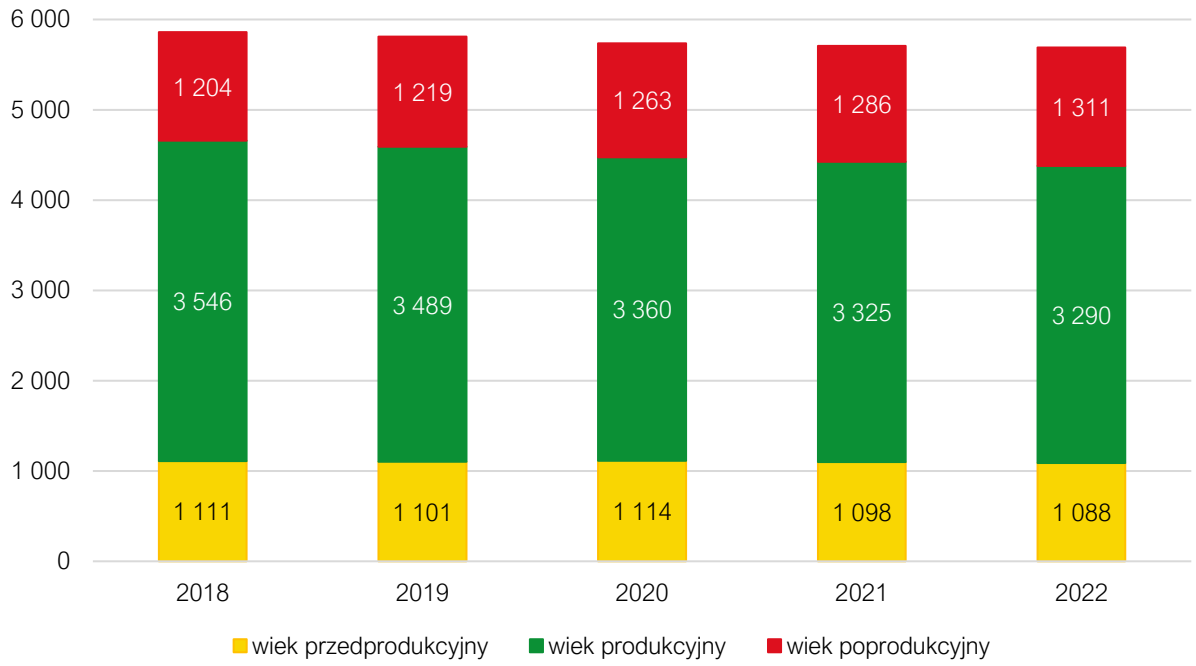

Ryc. 18. Liczba poszczególnych grup wiekowych w Gminie Sochocin w latach 2018-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Sochocin w latach 2003-2022, która umożliwią zdiagnozowanie tendencji i zmian demograficznych w szerszej perspektywie czasu. Należy zauważyć, iż w analizowanym okresie widoczny jest spadek udziału liczby ludności w wieku produkcyjnym – z 3 469 mieszkańców w 2003 roku do 3 290 mieszkańców w latach 2022 roku. Trend spadku liczby osób w wieku produkcyjnym w Gminie Sochocin utrzymuje się od 2011 roku. Ponadto z biegiem lat zauważalne jest niekorzystne zjawisko, starzenia się społeczeństwa – od 2006 roku obserwuje się stały wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Od 2003 roku do 2022 roku liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym zmalała o 283 osoby. W ostatnich latach widoczny jest powolny wzrost liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Jednakże, przy zachowaniu aktualnych tendencji, w ciągu kilku lat udział osób w wieku poprodukcyjnych może się znacząco zwiększyć w stosunku do osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

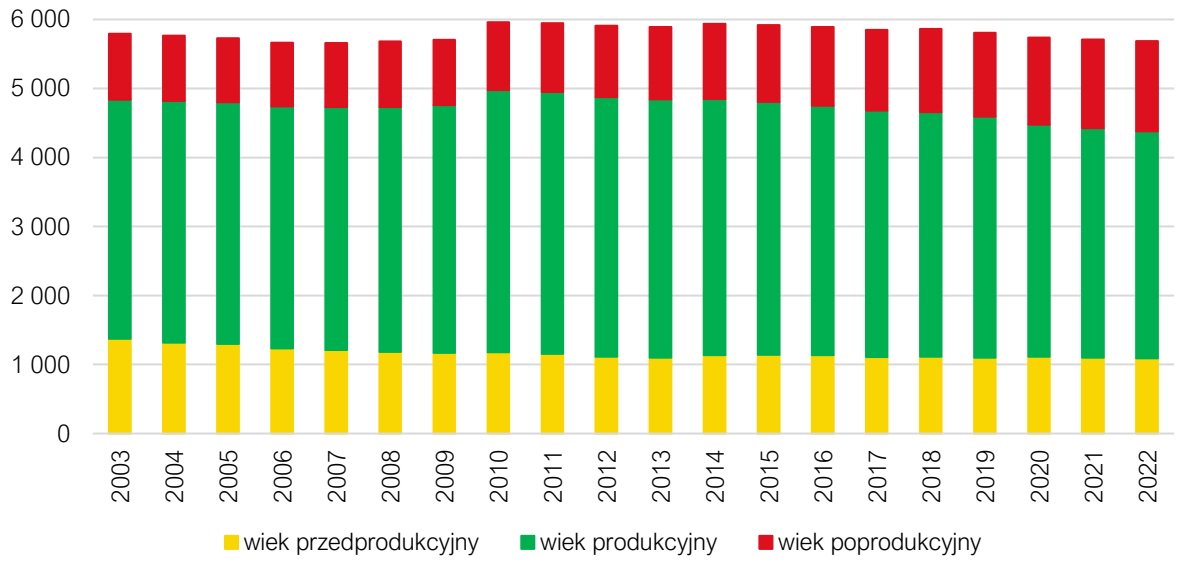

Ryc. 19. Struktura ludności w Gminie Sochocin w latach 2003-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ze względu na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa oraz odpływ mieszkańców, sytuację demograficzną w Gminie Sochocin można określić jako niekorzystną. Z jednej strony w ostatnich latach występuje ujemny bilans salda migracji, z drugiej natomiast widoczny jest również ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego oraz zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym w strukturze demograficznej ludności Gminy. Ponadto analiza danych wskazuje na ciągły spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym minimalnym wzroście osób w wieku przedprodukcyjnym i stałym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym. Widoczne jest zagrożenie spadku zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz dalszego wyludniania się Gminy. Warto także mieć na uwadze, że skutkami przedstawionych wyżej tendencji będzie w przyszłości zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów oraz konieczność zwiększenia atrakcyjności Gminy dla ludzi w wieku produkcyjnym w celu przeciwdziałania starzeniu się społeczeństwa.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

W Polskim systemie edukacji i wychowania, główna rola instytucji przedszkola, polega na przygotowaniu dzieci do rozpoczęcia edukacji podstawowej. Już od najmłodszych lat jakość i poziom wykształcenia jest istotnym czynnikiem, wpływającym na kapitał społeczny, który polega na zdolności efektywnego współdziałania mieszkańców, co za tym idzie – napędzania rozwoju gminy.

Na terenie Gminy Sochocin nie funkcjonują żadne formy opieki nad dziećmi do lat 3. Według danych Urzędu Miasta i Gminy Sochocin opieka nad dziećmi powyżej 3 roku życia na terenie Gminy zapewniana jest poprzez Przedszkole w Sochocinie, Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Smardzewie, Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Kołozębiu. Najbardziej uczęszczaną placówką przedszkolną było Przedszkole Samorządowe „Guzikowa Kraina" w Sochocinie – 116 dzieci, natomiast najmniej uczęszczany był Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Powstańców Styczniowych 1863 r. w Smardzewie – 25 dzieci. Warto zaznaczyć, że średnia wielkość grup

w poszczególnych przedszkolach waha się od 16 do 25 miejsc. W 2024 roku 78% dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Sochocin uczęszczało do przedszkoli.

Czas funkcjonowania placówek zawiera się w przedziale od 7 do 9 godzin. Najdłuższe godziny otwarcia oferuje Przedszkole Samorządowe „Guzikowa Kraina" w Sochocinie.

Tab. 26. Przedszkola publiczne na terenie Gminy Sochocin w 2023 roku

Nazwa przedszkola/oddziału/ punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Guzikowa Kraina Przedszkole Samorządowe w Sochocinie	116	5	23	7:00-16:00
Oddział przedszkolny w SP im. Powstańców Styczniowych 1863 r. w Smardzewie	25	1	25	8:00-15:00
Oddział przedszkolny w SP im. św. Jana Pawła II w Kołozębiu	31	2	16	7:30-15:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Sochocin

W poniższej tabeli przedstawiono miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w placówkach występujących na terenie Gminy Sochocin. W 2024 r. miesięczny koszt utrzymania 1dziecka w Przedszkolu wynosił około 992 zł, natomiast koszt utrzymania 1 dziecka w oddziałach określono na około 1 418 zł. Z analizy wynika, iż miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu oraz oddziale przedszkolnym na przestrzeni lat znacząco wzrastał.

Tab. 27. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Sochocin w latach 2019-2024

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu samorządowym (zł)	537,58	636,09	727,25	867,33	991,92
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w oddziale przedszkolnym (zł)	765,15	590,22	747,75	1 061,48	1 418,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Sochocin

Poniższy wykres przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Sochocin w latach 2018-2022 na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego. Zauważyć można, że wartość wskaźnika dla Gminy była znacząco niższa w badanych latach na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego. Należy jednak zauważyć, iż badany wskaźnik dla Gminy Sochocin zwiększył się w latach 2018-2022.

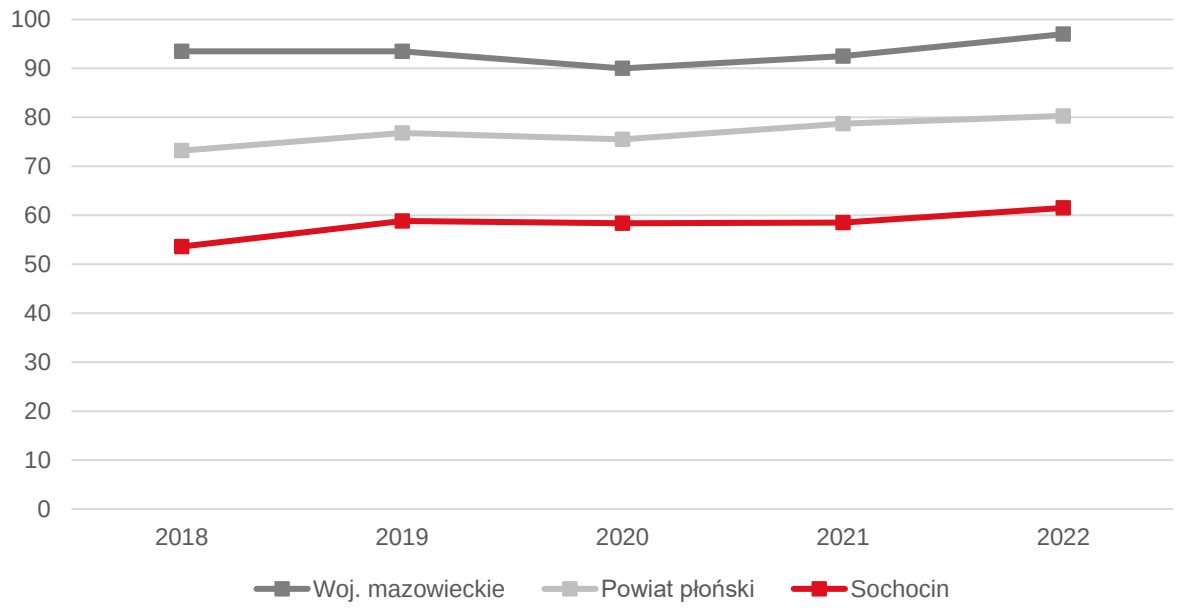

Ryc. 20. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Sochocin w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szkoły

Gminy w Polsce, zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym mają obowiązek zapewnić dostęp do edukacji publicznej. Na terenie Gminy Sochocin funkcjonują trzy szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Sucharskiego w Sochocinie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych 1863 r. w Smardzewie, Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Kołozębiu. Mianem największej placówki należy określić pierwszą z nich, do której uczęszcza 301 uczniów w 15 oddziałach, w której istniało prawie 45 etatów nauczycieli. Do dwóch pozostałych szkół zapisanych było po około 60 uczniów. Charakteryzowały się zdecydowanie mniejszą średnią wielkością i liczbą oddziałów (około 8), jak i liczbą etatów nauczycieli (około 15).

Tab. 28. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Sochocin w 2023 roku

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy (tak/nie)
Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Sucharskiego w Sochocinie	301	15	20	44,95	Nie
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych 1863 r. w Smardzewie	55	8	7	15,37	Nie
Szkoła Podstawowa w Kołozębiu im. św. Jana Pawła II	60	8	8	14,24	Nie

Źródło: opracowanie właśnie na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Sochocin

Wszystkie szkoły w roku szkolnym 2023/24 zapewniały swoim uczniom dostęp do sali lub boiska sportowego, świetlicy oraz wsparcia psychologa. Ponadto w szkole Podstawowej w Sochocinie znajdował się gabinet pielęgniarki, pracownia językowa i oddział sportowy. Na każdy komputer przypadało około 10,7 uczniów w SP w Sochocinie, około 2,3 uczniów w SP w Smardzewie i około 3,5

uczniów w SP w Kołozębiu, z kolei projektor multimedialny odpowiednio: 25, 0, 20. Na salę lekcyjną przypadało w SP w Sochocinie około 20 uczniów, w SP w Smardzewie około 6 uczniów, a w SP w Kołozębiu około 7 uczniów. Wszystkie szkoły posiadają monitoring i wyznaczony parking.

Tab. 29. Stan baz dydaktycznych w szkołach na terenie Gminy Sochocin w 2023 roku

Nazwa szkoły:	SP Sochocin	SP Smardzewo	SP Kołozęb
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	15	10	9
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	hala sportowa, boisko przedszkolne stan dobry	Boisko wielofunkcyjne stan dobry	Sala gimnastyczna, Boisko wielofunkcyjne Stan dobry
Pracownie językowe	1	nie	Nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	1 oddział sportowy	nie	Nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	28	24	17
Projektory multimedialne (szt.)	12	0	3
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	Tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	tak	Tak
Świetlice	pn.-pt. 7:00-16:00	tak	Pn-pt 7:00-8:00 Pn., wt., czw. 12:40-15:40 Śr., pt. 12:40-14:40
Parkingi dla kadry / rodziców	Tak/ za mało miejsc parkingowych	tak	Tak
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny	Gabinet pielęgniarki	nie	Nie
Wsparcie psychologa	tak	tak	Tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Sochocin

W ostatnich latach do Szkół Podstawowych wraz z klasami „0" w Gminie uczęszczało między 393, a 445 uczniów, z kolei 139-156 (tj. aż około 35%) uczniów z terenu Gminy uczęszczało do szkół znajdujących się poza jej obszarem.

Tab. 30. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Sochocin uczęszczających do szkół na terenie Gminy

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	409	414	445	393	413
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	145	145	156	150	139

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Sochocin

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Sochocin w latach 2020-2022 z j. polskigo, matematyki i j. angielskiego były znacznie niższe od wyników dla województwa mazowieckiego. W porównaniu do wyników powiatu w latach 2020-2022 Gmina miała niższe wyniki z matematyki

i j. angielskiego. W latach 2020 i 2022 wyniki z j. polskiego w Gminie były znacznie wyższe od wyników dla powiatu, natomiast w 2022 wyniki w egzaminie z j. polskiego były równe.

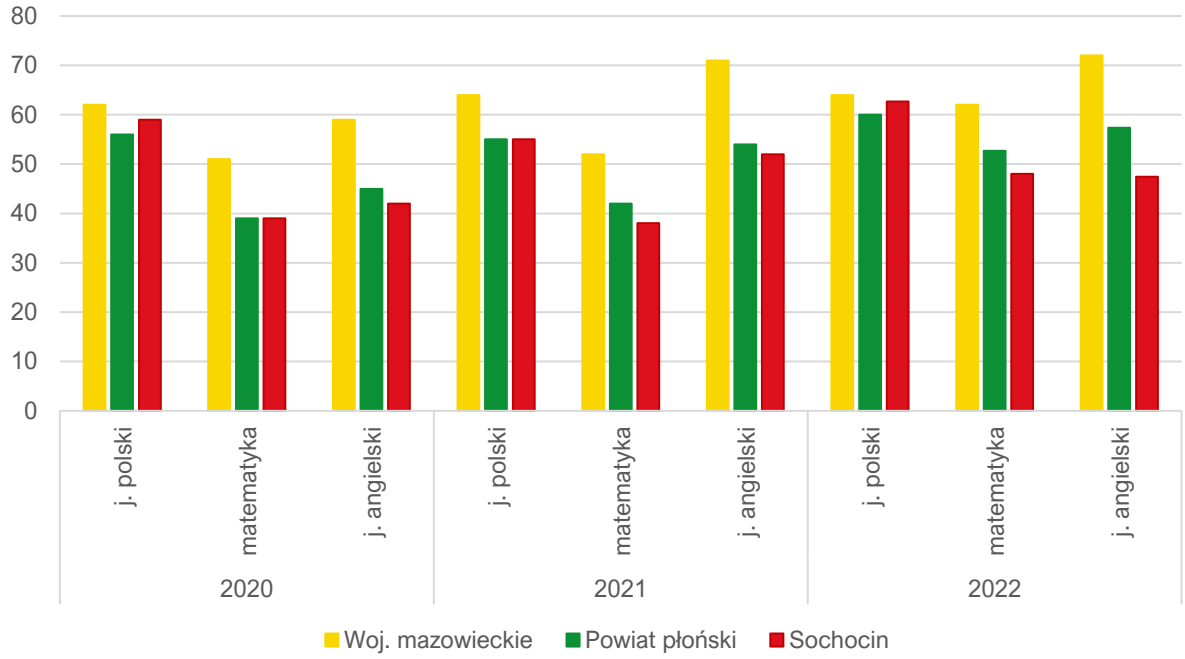

Ryc. 21. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Sochocin na tle powiatu i województwa w latach 2020-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE

W roku 2022 najlepsze wyniki z j. polskiego i matematyki uzyskali uczniowie SP w Sochocinie, natomiast z j. angielskiego z SP w Smardzewie. Różnice w wynikach zazwyczaj były jednak niewielkie. Na podstawie dostępnych danych trudno jest zatem jednoznacznie wskazać szkołę, której uczniowie w ostatnich latach uzyskiwali najlepsze wyniki z egzaminu ósmoklasisty. W 2021 roku dane związane z średnią wyników egzaminu ósmoklasisty w szkołach Gminy Sochocin dostępne podane są jedynie dla SP w Kołozębiu, co może oznaczać brak klas ósmych w tym roczniku w SP w Smardzewie i SP w Sochocinie.

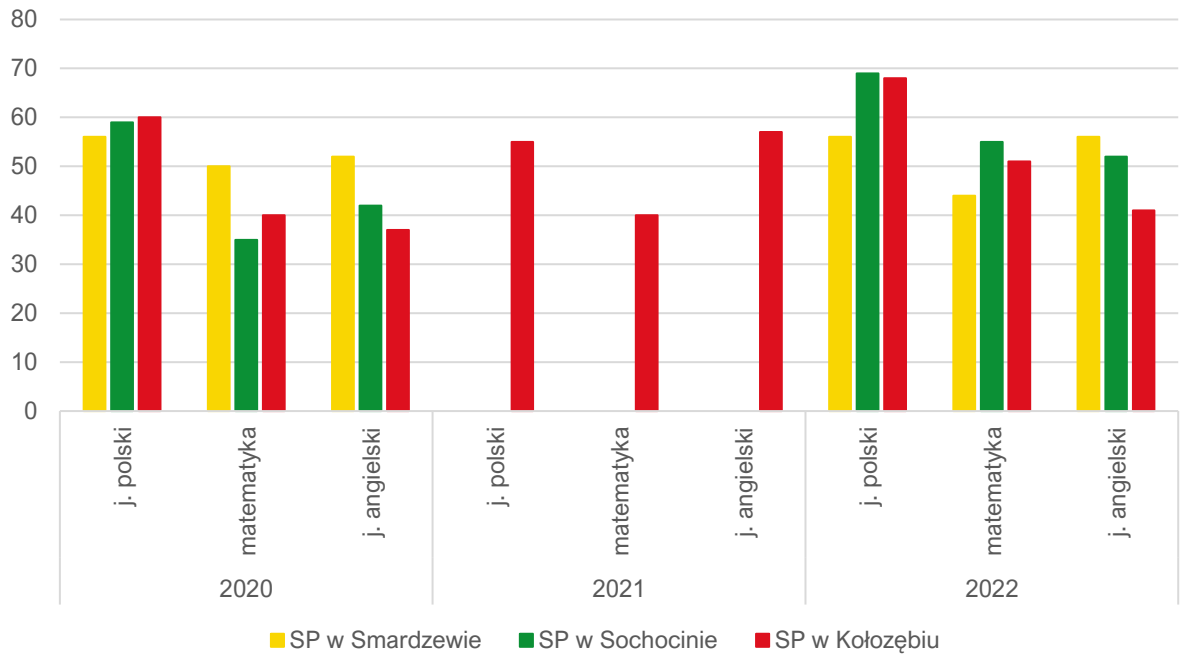

Ryc. 22. Średnie wyniki ósmoklasisty w szkołach podstawowych Gminy Sochocin w latach 2020-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE

Warto zaznaczyć, iż Szkoła Podstawowa w Sochocinie otrzymała medal pamiątkowy PRO MASOVIA za wybitne wyniki i osiągnięcia dla województwa mazowieckiego. Uczniowie szkoły biorą również udział w wielu zawodach m.in.: Mistrzostwa Powiatu w piłce nożnej chłopców rocznik 2010-2019, Finał mistrzostw Powiatu w piłce możnej chłopców rocznik 2011 i młodsi, Mistrzostwa Powiatu w piłce nożnej dziewcząt kl. VII-VIII, Mistrzostwa Powiatu w piłkę nożną chłopców kl. VII–VIII, Mistrzostwa Powiatu w piłce nożnej dziewcząt kl. V–VI. Szkoła angażuje uczniów również do uczestnictwa w konkursach na poziomie ogólnokrajowym np.: Konkursie przedmiotowym Mazowieckich talentów MKO: z języka polskiego, z matematyki oraz projekcie „Do hymnu". Jednocześnie uczniowie biorą udział konkursach na poziomie lokalnym takich jak: VII Powiatowy Konkurs Literacki „Henryki. Przez słowa do serca", V Powiatowy Konkurs Matematyczny dla klas ósmych, I Powiatowy konkurs matematyczno–przyrodniczy „NA RAMIONACH OLBRZYMÓW" LEONY 2023, Olimpiada Zdrowego Stylu Życia – PCK, Konkurs na Rodzinną Szopkę Bożonarodzeniową, Moja rodzina – drzewo genealogiczne.

Szkoła Podstawowa w Smardzewie również może pochwalić się czynnym udziałem swoich uczniów w konkursach powiatowych, takich jak: „As klas trzecich i piątych", „Festiwal piosenki o zdrowiu", „Razem tworzymy świat", Konkurs literacki ,,Henryki. Przez słowa do serca".

W Szkole w Kołozębiu zorganizowano międzyklasowy turniej zabaw w celu integracji uczniów całej szkoły. Uczniowie szkoły uczestniczyli także w Mistrzostwach Powiatu w unihokeju dziewcząt rocznik 2011 zajmując III miejsce oraz w Mistrzostwach Powiatu w unihokeju chłopców rocznik 2011 zajmując również ostatnie podium. Uczniowie brali również udział w powiatowym konkursie recytatorskim.

Szkoły zapewniają szeroką ofertę form wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. W Sochocinie uczniowie mogą skorzystać z zajęć rewalidacyjnych, logopedycznych, korekcyjno-kompensacyjnych, socjoterapeutycznych oraz zajęciach rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne. Szkoła zapewnia również nauczyciela wspomagającego. W szkole w Smardzewie organizowane są zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze i logopedyczne. Natomiast w Szkole Podstawowej w Kołozębiu uczniowie mogą otrzymać pomoc

poprzez uczestnictwo w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych i logopedycznych.

Stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe otrzymało na rok szkolny 2022/2023:

- 48 uczniów w SP w Sochocinie (łączna kwota 9450 zł),
- 7 uczniów w SP w Kołozą̨biu (łączna kwota 2000 zł),
- 4 uczniów w SP w Smardzewie (łączna kwota 1000 zł).

W latach 2019-2023 Gmina Sochocin kwota wydatków związanych z oświatą i wychowaniem znacząco się zwiększała. W 2019 roku wydatki ogółem związane z oświatą i wychowaniem wynosiły około 9,5 mln zł, a w 2023 roku około 13,9 mln zł. Wydatki majątkowe wyniosły w 2023 roku 73,8 tys zł, natomiast we wcześniejszych latach kwoty te zdecydowanie się różniły. W 2021 i 2022 roku na wydatki majątkowe nie przeznaczono środków. Z kolei łącznie w latach 2019-2020 przekroczyły 600 tys zł. Stopień pokrycia wydatków oświatowych przez subwencję oświatową wyniósł 57% w 2023 r. i był najniższy w porównaniu z wynikami czterech poprzednich lat. Biorąc pod uwagę nominalne wartości subwencji – od 2020 widoczny jest stały wzrost: od około 6 mln zł w 2020 roku, do ponad 7,8 mln zł.

Tab. 31. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Sochocin w latach 2019-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WYDATKI OGÓŁEM	**8 286 016**	**9 579 187**	**9 295 776**	**10 340 523**	**11 699 437**	**13 882 929**
Wydatki bieżące, w tym:	7 738 049	8 979 590	9 273 021	10 340 523	11 699 437	13 809 129
Wynagrodzenia i pochodne	5 765 779	6 539 747	7 148 273	7 902 392	8 920 979	10 580 161
Pozostałe wydatki bieżące	1 972 270	2 439 844	2 124 748	2 438 131	2 778 457	3 228 967
Wydatki majątkowe	547 967	599 596	22 755	0	0	73 800
SUBWENCJA OŚWIATOWA I INNE DOCHODY Z DZIAŁU 801	**5 643 304**	**6 227 225**	**6 079 396**	**6 495 136**	**6 786 943**	**7 848 408**
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	2 642 712	3 351 962	3 216 380	3 845 387	4 912 494	6 034 521
Stopień pokrycia	68%	65%	65%	63%	58%	57%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Sochocin

Kultura i sport

Wysoka jakość życia i zadowolenia mieszkańców wiąże się w znacznej mierze z możliwościami zaspokajania ich potrzeb w zakresie kultury, sportu oraz rekreacji. W związku z tym na terenie Gminy funkcjonują instytucje kultury, a także organizowane są imprezy i wydarzenia o charakterze kulturalno-sportowym.

Podmiotami Realizującymi zadania w zakresie kultury w Gminie Sochocin, których organem prowadzącym jest Gmina, są:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Sochocinie,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Sochocinie.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Sochocinie prowadzi od 1979 r. działalność kulturalną polegającą na rozwoju i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców. Nadrzędnym celem jest pozyskiwanie i przygotowywanie mieszkańców Miasta i Gminy do aktywnego uczestnictwa i współtworzenia kultury. Prowadzone są zajęcia w zakresie nauki gry na gitarze, perkusji i instrumentach dętych. Działa przy niej

m.in.: sekcja taneczna, grupa Rockowa OdNowa, sekcja teatralna „Animagia" oraz Orkiestra Dęta Sochocin.

MGOK zajmuje się również organizacją imprez kulturalnych i okolicznościowych m.in.:

- Festiwal Smaków nad Wkrą- Dzień mieszkańca Sochocina,
- Dzień Dziecka,
- Dzień Kobiet,
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Uroczystości Patriotyczne z okazji Świąt Państwowych,
- Letnia Scena dla Każdego – cykl koncertów,
- Różnorodne cykliczne spotkania ze znanymi osobami, także z terenu Miasta i Gminy Sochocin.

W budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Sochocinie od 2009 roku mieści się również Izba Pamiątkowa Guzikarstwa, którą odwiedzają nie tylko mieszkańcy, ale i turyści z całej Polski.

W Gminie Sochocin w ostatnich latach zrealizowano projekt pod nazwą „Rozbudowa, przebudowa i remont strażnico-świetlic w miejscowości Drożdżyn, Gutarzewo, Kondrajec, Kępa, Ślepowrony wraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sochocinie". W budynku MGOK został przeprowadzony remont obejmujący salę widowiskową oraz świetlicę z zapleczem kuchennym. Jednakże budynek nadal zawiera bariery architektoniczne związane m.in. z brakiem windy na pierwsze piętro oraz niedostosowanymi toaletami do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Poza tym po rutynowym przeglądzie budynku zlecono bezwzględny remont dachu w ciągu 5 lat.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Sochocinie działa od 1949 r. i jest najstarszą instytucją kultury na terenie Miasta i Gminy Sochocin. Funkcjonuje jako samorządowa instytucja kultury, posiadająca osobowość prawną, której Organizatorem jest Miasto i Gmina Sochocin.

Biblioteka zlokalizowana jest na pierwszym piętrze budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Sochocinie. Główne pomieszczenia Biblioteki wypożyczalnia oraz czytelnia – pokój pracy grupowej, są wyremontowane. Przełomowy był 2021 rok, w którym po pozyskaniu grantów, sponsorów, wsparciu lokalnych firm i władz Biblioteka stała się bardziej funkcjonalna, estetyczna i zachęcająca do odwiedzin.

Pod względem lokalowym ważne jest podjęcie działań na rzecz poprawy dostępności poprzez likwidację barier architektonicznych. Dostęp do Biblioteki jest utrudniony dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto ważne są dalsze starania w pozyskiwaniu środków na zakup nowoczesnej technologii do Biblioteki tak aby dzieci i młodzież z terenu Miasta i Gminy Sochocin miały do niej bezpłatny dostęp, w ten sposób niwelując ich wykluczenie w dostępie do nowoczesnej technologii.

Najważniejsze zadania realizowane przez MGBP w Sochocinie to promowanie, rozwijanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych lokalnej społeczności. Wspieranie samorozwoju społeczności poprzez otwarty dostęp do informacji oraz wybrane działania z obszaru kultury i edukacji realizowane m.in. we współpracy z lokalnymi partnerami. Organizowane są spotkania autorskie, akcje promujące czytelnictwo, warsztaty, szkolenia, lekcje biblioteczne. Ponadto Biblioteka to przestrzeń spędzania wolnego czasu, integracji lokalnej społeczności, miejsce wspólnej wymiany doświadczeń. Dla czytelników dostępny jest katalog on-line księgozbioru. Jednocześnie MGBP w Sochocinie oferuje bezpłatny dostęp do e-booków i audiobooków oraz możliwość rezerwacji on-line księgozbioru, zwrotu książek poza godzinami pracy biblioteki poprzez wrzutnie do książek oraz wypożyczenie gier

planszowych. Biblioteka dysponuje kącikiem dziecięcym oraz przestrzenią do pracy przy laptopie z dostępem do systemu ACADEMICA – darmowej wypożyczalni on-line, umożliwiającej korzystanie ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej.

Stan zatrudnienia na 2023 r. to dwie osoby na pełen etat (młodszy bibliotekarz i dyrektor) i główna księgowa na ¼ etatu. Kadra MGBP w Sochocinie co roku podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach on-line i stacjonarnych oraz wyjazdach sieciujących. W latach 2021-2022 Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Sochocinie znalazła się w gronie 79 bibliotek z całej Polski przyjętych do 4 rundy Programu Rozwoju Bibliotek (PRB). Rezultatem udziału w PRB – oprócz rozwoju kompetencji osób pracujących w Bibliotece, było przeprowadzenie diagnozy lokalnej dotyczącej MGBP w Sochocinie i na jej podstawie stworzono Plan Rozwoju Biblioteki na lata 2022-2025.

Biblioteka Sochocin podejmuje starania w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację wszelkich działań promujących czytelnictwo oraz na wyposażenie Biblioteki. Za swoją działalność była wielokrotnie nagradzana m.in. w 2021 r. dyrektor Biblioteki zajęła III miejsce w Konkursie „Mazowiecki Bibliotekarz Roku 2021", w 2022 r. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich przyznało Bibliotece Sochocin wyróżnienie w konkursie na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach „Tygodnia Bibliotek", w 2023 r. Biblioteka otrzymała wyróżnienie w akcji „Biblioteka Przyjazna Dzieciom".

W mieście znajduje się Stadion Gminny w Sochocinie z towarzyszącą jej halą sportową, hotelem i szatniami. Organizowane są w nim obozy i zgrupowania sportowe. Odbywają się również wydarzenia na poziomie wojewódzkim, powiatowym i międzygminnym. Gmina Sochocin rokrocznie wspiera klub sportowy mający swoją siedzibę na terenie Gminy: Gminny Klub Sportowy „Wkra Sochocin". Klub obejmuje sekcję piłki nożnej.

W Gminie Sochocin odbywają się liczne wydarzenia kulturalne, sportowe i edukacyjne m.in.:

- Dni Sochocina,
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Gminne zawody sportowo-pożarnicze ochotniczych straży pożarniczych,
- Jarmark Bożonarodzeniowy,

Co więcej w Gminie Sochocin w ostatnich latach zrealizowano projekt pod nazwą „Rozbudowa, przebudowa i remont strażnico-świetlic w miejscowości Drożdżyn, Gutarzewo, Kondrajec, Kępa, Ślepowrony wraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sochocinie". W budynku biblioteki został przeprowadzony remont obejmujący główną salę, czytelnie i pomieszczenia biurowe. Jednakże budynek nadal zawiera bariery architektoniczne związane m.in. z brakiem windy na pierwsze piętro oraz niedostosowanymi toaletami do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zauważa się kompleksowej modernizacji stadionu wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym oraz infrastrukturą towarzyszącą.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

W zakresie porządku i bezpieczeństwa obywateli na terenie Gminy Sochocin działania prowadzi Komenda Powiatowa Policji w Płońsku. Obszar Gminy podzielony jest na dwa rewiry dzielnicowe.

Na terenie Gminy działa Zarząd Oddziału Miejsko-Gminnego ZOSP PR w Sochocinie, obejmujący 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Ich szczegółowy wykaz umieszczony został w poniższej tabeli.

Warto zwrócić uwagę, iż spośród wszystkich jednostek OSP w Kołozębiu i OSP w Sochocinie zostały ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Jednostki OSP zajmują się gaszeniem pożarów, likwidacją miejscowych zagrożeń, a także podejmowaniem działań na rzecz ochrony środowiska, uczestniczeniem w zawodach strażackich i integrują lokalną społeczność.

Tab. 32. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej działające na terenie Gminy Sochocin w 2023 roku

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Drożdżynie	Drożdżyn 77, 09-110 Sochocin	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Idzikowicach	Idzikowice 3, 09-110 Sochocin	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kępie	Kępa 52, 09-110 Sochocin	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kołozębiu	Kołoząb 65, 09-110 Sochocin	tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Kondrajcu	Kondrajec 55, 09-110 Sochocin	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Milewie	Milewo 30, 09-110 Sochocin	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Smardzewie	Smardzewo 86, 09-110 Sochocin	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Sochocinie	ul. Guzikarzy 8, 09-110 Sochocin	tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Ślepowronach	Ślepowrony 41, 09-110 Sochocin	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Sochocin

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Wśród Stowarzyszeń, fundacji oraz organizacji społecznych, działających na terenie Gminy wymienić można:

- Koło Gospodyń Wiejskich z siedzibą w Kondrajcu,
- Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Kołozębiu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kępie,
- Koło Gospodyń Wiejskich Gutarzewo,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Drożdżynie,
- Koło Gospodyń Wiejskich i Gospodarzy Wiejskich w Ślepowronach,
- Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Sochocinie,
- Koło PZW Sochocin,
- Stowarzyszenie Luzik-Guzik,
- Stowarzyszenie Klub Lotniczy Milewo KLM,
- Stowarzyszenie Nasza Wkra,
- Stowarzyszenie „Wkra” w Sochocinie,
- Stowarzyszenie Barbara Bilińska dla Sochocina,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Edukacji.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Drożdżynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Idzikowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kępie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kołozębiu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kondrajcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Milewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Smardzewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sochocinie,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Ślepowronach.

O zaangażowaniu w życie społeczne i aktywności mieszkańców danej gminy świadczy m.in. liczba działających na jej terenie fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Na poniższym wykresie zestawiono wartości wskaźnika dla Gminy z wartościami wskaźnika dla powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego w latach 2018-2022. Z analizy wynika, iż na przestrzeni lat liczba działających na jej terenie fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie jest minimalnie wyższa od wskaźnika powiatu płońskiego i znacznie niższa od wyników dla województwa mazowieckiego.

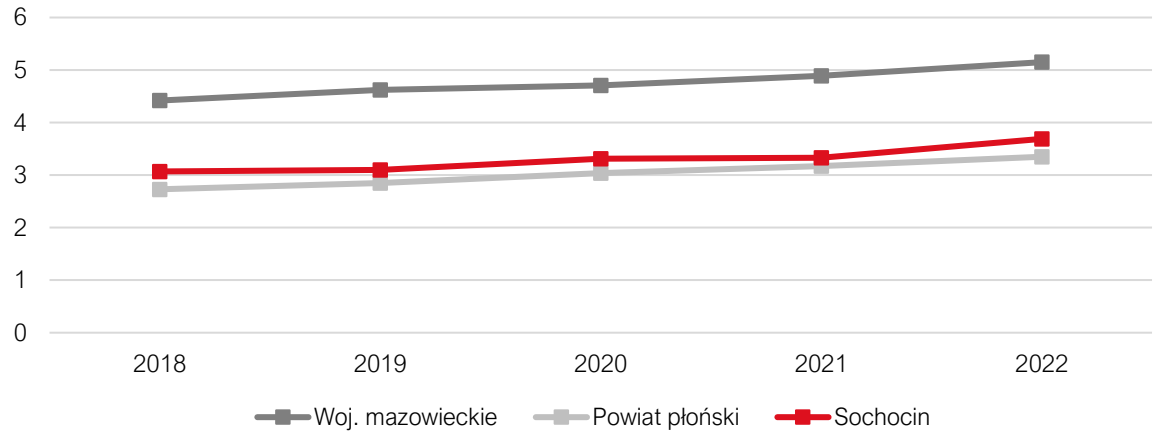

Ryc. 23. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys mieszkańców w Gminie Sochocin na tle porównywanych jednostek
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Mieszkańcy Gminy Sochocin w zakresie ochrony zdrowia mogą skorzystać z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sochocinie, który swoją ofertą obejmuje dostęp do: lekarza rodzinnego, lekarza pediatry, pielęgniarki i położnej. Na terenie Gminy znajdują się również dwa punkty apteczne „Punkt Apteczny Iwona Dołęgowska" i „Goszczyńska Małgorzata. Punkt apteczny", w których mieszkańcy mogą kupić lekarstwa. Na terenie Gminy nie ma zapewnionej opieki stomatologicznej.

Należy zaznaczyć, iż ze względu na bliskość miasta Płońsk, mieszkańcy Gminy mają ułatwiony dostęp do opieki szpitalnej przez lokalizację Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Marszałka Józefa Piłsudzkiego w Płońsku. Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego oddalona jest około 10 km od centrum Gminy Sochocin.

Na terenie Gminy podmiotem świadczącym usługi społeczne jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sochocinie położonej przy ul. Guzikarzy 9 w Sochocinie. Zadania MGOPS-u polegają na pracy socjalnej; interwencji kryzysowej; przyznawaniu zasiłków okresowych, celowych, opiekuńczych, rodzinnych; funduszy alimentacyjnych; świadczeń opiekuńczych oraz jednorazowej zapomogi z tyt. urodzenia dziecka; dodatku osłonowego; refundacją podatku VAT do paliw gazowych. MGOPS zajmuje się również realizacją programów rządowych, pomocą żywnościową, kierowaniem do schroniska osób w kryzysie bezdomności, wdrażają program „Posiłek w szkole i w domu", kierowanie do DPS świadczenia „Za Życiem". Funkcjonuje również Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Wydaje również dokumenty związane z Kartą Dużej Rodziny oraz zaświadczenia

„Czyste Powietrze". Działania obejmują zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Sochocin na 10 tys. mieszkańców w latach 2018-2022 na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego. Na podstawie analizy zauważyć można wyraźnie malejącą tendencję wskaźnika w latach 2018-2021 we wszystkich badanych jednostkach. W 2022 roku w odróżnieniu do powiatu i województwa liczba beneficjentów na 10 tys. ludności w Gminie zaczęła wzrastać.

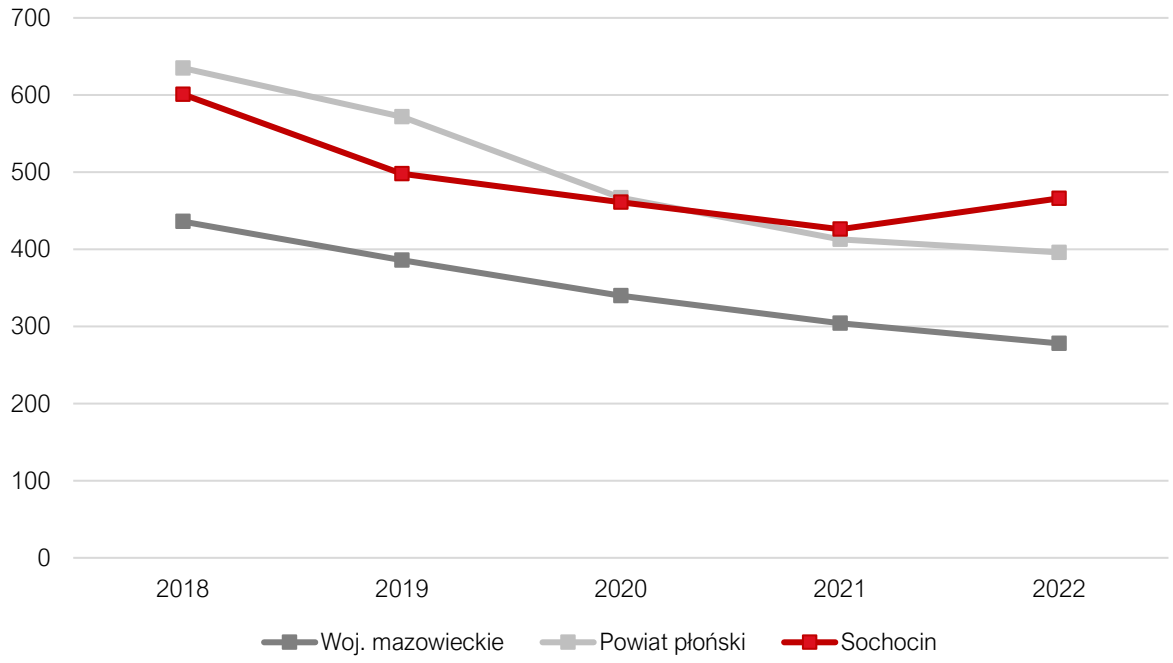

Ryc. 24. beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Sochocin w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób objętych wsparciem w ramach poszczególnych usług w Gminie Sochocin w latach 2019-2023. Według danych Urzędu Miasta i Gminy Sochocin na przestrzeni wskazanych lat w Gminie realizowane było jedynie wsparcie z zakresu usług opiekuńczych. Na przestrzeni lat liczba osób objętych wsparciem w Gminie stale malała z 7 osób w 2019 roku do 4 osób w 2023 roku.

Tab. 33. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w Gminie Sochocin w latach 2019-2023

Rodzaj usługi	2019	2020	2021	2022	2023
opiekuńcze	7	5	5	4	4
specjalistyczne	0	0	0	0	0
sąsiedzkie	0	0	0	0	0
inne	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Sochocin

W 2023 roku Gmina Sochocin nie posiadała w swoich zasobach mieszkań socjalnych i komunalnych.

Załącznik nr 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034

Szanowni Państwo,

W związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Sochocin na lata 2025-2034, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę, *nie dotyczy/nie mam zdania* nie jest zaliczane do średniej.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja, inicjatywy oddolne)?						
skuteczność działania pomocy społecznej?						
dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy?						
dostęp do żłobków/klubów malucha?						
jakość opieki żłobkowej?						
wsparcie osób starszych (np. DPS, Klub Seniora)?						
wsparcie osób niesamodzielnych (m.in. opieka wytchnienowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)?						
zadowolenie z usług świadczonych przez Miasta i Gminy?						
bezpieczeństwo publiczne?						
dostępność budynków administracji publicznej?						

OBSZAR: GOSPODARKA						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność inwestycyjną?						
możliwość uzyskania zatrudnienia?						
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem?						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej?						
funkcjonowanie transportu zbiorowego?						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)?						
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej?						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
estetykę (czystość na obszarach publicznych)?						
jakość powietrza?						
ofertę w działaniach wspierających ochronę środowiska np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła?						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
dostępność terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
czystość terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
świadomość ekologiczną mieszkańców?						

system odbioru odpadów?						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
walory środowiska przyrodniczego?						
rozwój odnawialnych źródeł energii?						

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
stan dróg?						
małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
jakość sieci wodociągowej?						
jakość sieci kanalizacyjnej?						
jakość sieci gazowej?						
dostęp do szerokopasmowego Internetu?						

OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność turystyczną?						
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej?						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)?						
poziom bazy gastronomicznej?						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)?						
jakość istniejących ścieżek pieszo-rowerowych?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży?						

ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów?						
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						

OBSZAR: EDUKACJA I KULTURY						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
dostęp do edukacji przedszkolnej?						
jakość edukacji przedszkolnej?						
jakość infrastruktury przedszkolnej?						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach?						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach?						
dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach?						
organizację dowozu dzieci do szkół?						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych?						
dostęp do obiektów kulturalnych? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
działalność domu kultury i biblioteki?						
działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat:

□ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)

□ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego

□ rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych

□ rozbudowa oświetlenia ulicznego

□ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej

□ rozwój infrastruktury kulturalnej

□ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)

□ renowacja zabytków

□ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami

□ budowa i modernizacja sieci wodociągowej

□ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

□ rozwój sieci gazowej

□ budowa i modernizacja świetlic wiejskich

□ rozwój przedsiębiorczości - ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (w tym: ulgi)

□ rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego

□ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych

□ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami

□ zwiększenie dostępu do Internetu

□ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy

□ zwiększenie/stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3

□ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

□ poprawa dostępu do usług medycznych

□ zmniejszenie bezrobocia

□ zwiększenie działań promocyjnych Gminy

□ inwestycje w rozwój turystyki

□ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych

□ zwiększenie dostępności przedszkoli

□ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży

□ poprawa bezpieczeństwa publicznego

□ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (imprez, wydarzeń sportowych

□ aktywizacja osób starszych

□ inne (jakie?)

Część III:

1. Proszę wymienić kluczowe elementy, z których Gmina może być dumna (maksymalnie 3):

2. Proszę podać, co mogłoby stać się wizytówką Gminy?

3. Proszę uporządkować (według ważności) poszczególne profile rozwoju, na których Gmina według Państwa powinna się skupić do 2030 roku. *1 – najważniejsza, 5 – najmniej ważna.*

Gmina turystyczna	
Gmina produkcyjno-przemysłowa	
Gmina rolnicza	
Gmina prospołeczna	
Gmina mieszkaniowa	

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- □ uczeń/student
- □ rolnik
- □ przedsiębiorca
- □ osoba pracująca
- □ bezrobotna
- □ emeryt / rencista
- □ inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

- □ jestem mieszkańcem miasta
- □ jestem mieszkańcem wsi
- □ nie jestem mieszkańcem Gminy

Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna

Cel I: Gmina Sochocin z funkcjonalną, bezpieczną i przyjazną przestrzenią oraz zadbanym środowiskiem przyrodniczym

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu	Budowa zbiorników retencyjnych,				
	Wsparcie mieszkańców Gminy w zakresie wymiany przestarzałych źródeł ciepła na obszarach wiejskich,				
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym budynku Urzędu Miasta i Gminy Sochocin, Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej oraz szkół podstawowych,				
	Wdrażanie rozwiązań umożliwiających poprawę retencji wód opadowych oraz roztopowych w mieście Sochocinie,				
	Wdrażanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury na obszarach wymagających wsparcia w tym zakresie,				
	Wsparcie rozwoju OZE na terenie Gminy Sochocin,				
	Kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej skierowanej do mieszkańców Gminy,				
	Współpraca z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej w celu doposażenia ich w nowoczesny sprzęt ratowniczy oraz nowe wozy bojowe.				
1.2. Rozwinięta i dostępna infrastruktura techniczna	Rozwój autobusowego systemu transportu publicznego na terenie Gminy Sochocin poprzez zakup autobusów gminnych oraz budowę wiat przystankowych,				
	Budowa, rozbudowa oraz modernizacja gminnej sieci drogowej,				
	Współpraca z podmiotami na poziomie województwa oraz powiatu w zakresie budowy, rozbudowy oraz modernizacji dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych znajdujących się na terenie Gminy,				
	Wzmocnienie gminnej sieci dróg rowerowych poprzez budowę nowych ścieżek rowerowych,				

	Budowa, rozbudowa oraz modernizacja chodników na terenie Gminy,				
	Instalacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego oraz wymiana istniejącego oświetlenia na energooszczędne,				
	Poprawa warunków komunikacyjnych w Gminie Sochocin poprzez budowę mostu w Gutarzewie,				
	Budowa biogazowni na terenie Gminy Sochocin.				
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy,				
	Remont stacji uzdatniania wody w miejscowości Rzy oraz Smardzewo				
	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy.				
1.3. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Sochocin	Opracowanie Planu Ogólnego Gminy Sochocin stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju:				
	wyznaczenie terenów uzupełnienia zabudowy,				
	wyznaczenie terenów pod rozwój OZE,				
	Opracowanie nowych i aktualizacja istniejących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,				
	Regulacja polityki przestrzennej z uwzględnieniem stref osiedleńczych oraz terenów rozwoju OZE w oparciu o dokumenty planistyczne i strategiczne,				
	Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych poprzez ich odpowiednie zagospodarowanie,				
	Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej na terenie Gminy.				

Cel II: Gmina Sochocin miejscem z bogatą ofertą turystyczną oraz rozwijającą się gospodarką

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Rozwinięta oferta turystyczna Gminy Sochocin	Rozwój zaplecza turystycznego poprzez wzmocnienie infrastruktury wypoczynkowej oraz sektora gastronomicznego,				
	Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o promocję istniejącej infrastruktury turystycznej,				
	Utworzenie gminnego kąpieliska wraz z infrastrukturą sanitarną,				
	Zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Wkry w celu wzmocnienia funkcji rekreacyjnej,				
	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu utworzenia nad rzeką Wkrą parku linowego,				
	Utworzenie punktu informacji turystycznej na terenie Gminy,				
	Promocja produktów lokalnych oraz marki Gminy Sochocin w regionie oraz w kraju,				
	Opracowanie spójnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami oraz zacieśnienie współpracy z sąsiednimi gminami oraz podmiotami zewnętrznymi w celu realizacji spójnej oferty turystycznej regionu Mazowsza.				
2.2. Wzrost gospodarczy Gminy Sochocin bazujący na jej lokalnych potencjałach	Rozwój terenów inwestycyjnych na terenie Gminy,				
	Stworzenie systemu zachęt i ulg podatkowych w celu rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystki oraz małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Gminy.				

CEL III: Gmina Sochocin zapewniająca swoim mieszkańcom wysoką jakość życia, edukacji oraz rekreacji

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Wysokiej jakości usługi publiczne odpowiadające potrzebom mieszkańców Gminy Sochocin	Podjęcie działań sprzyjających integracji lokalnej społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,				
	Adaptacją pomieszczeń do potrzeb seniorów oraz utworzenie Klubu Seniora,				
	Podjęcie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych w gminnych budynkach użyteczności publicznej, w tym m.in. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Sochocin,				
	Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców Gminy.				
3.2. Nowoczesne i bezpieczne placówki edukacyjne zapewniające wysoki poziom edukacji oraz wsparcia dzieci i młodzieży	Utworzenie przedszkola w Sochocinie wraz				
	z miejscami żłobkowymi,				
	Podnoszenie jakości nauczania w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Sochocin m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań edukacyjnych w systemie nauczania oraz wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych,				
	Termomodernizacja placówek oświatowych,				
	Zapewnienie oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży,				
	Wsparcie dodatkowe dla uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami w nauce,				
	Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli,				
	Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci i młodzieży,				
	Rozwój wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw liderskich i obywatelskich.				
	Modernizacja budynku Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Sochocinie obejmująca m.in. wymianę dachu,				

3.3. Rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy Sochocin	Powołanie gminnego podmiotu odpowiedzialnego za koordynację i organizację działań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej dla mieszkańców,				
	Utworzenie na terenie Gminy skatepark'u wraz z infrastrukturą towarzyszącą,				
	Modernizacja Stadionu Gminnego w Sochocinie wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym,				
	Utworzenie spójnej oferty cyklicznych wydarzeń kulturalno-sportowych dla mieszkańców Gminy Sochocin,				
	Rozwój infrastruktury sportowej w Kołozębiu,				
	Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej,				
	Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej.				